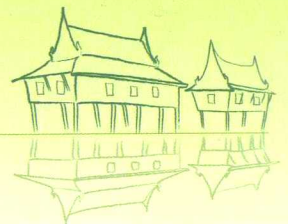

วารสารภาษาและวัฒนธรรม Journal of Language and Culture

ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๓)
Vol. 29 No. 1 (January - June 2010)

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุริยา รัตนกุล
วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาสตราจารย์ ดร. สมทรง บุรุษพัฒน์
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาย โพลีลิตา
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. กาญจนา นาคสกุล
ราชบัณฑิตยสถาน

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปราณีย์ กุลละวณิชย์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. ชลธิรา สัตยวิวัฒนา
สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์มาลี บุญศิริพันธ์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตต์ลักษณ์ คีตวงศ์
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร. อมร แสงมณี
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร. โสภนา ศรีจำปา
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ โอสธากิรัตน์
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
มหาวิทยาลัยมหิดล

Prof. Dr. John F. Hartmann
Northern Illinois University, U.S.A.

Prof. Dr. Jerold A. Edmondson
University of Texas at Arlington, U.S.A.

Prof. Dr. Shoichi Iwasaki
UCLA, Los Angeles, U.S.A.

Prof. Dr. Robert S. Bauer
University of Hong Kong, Hong Kong

Prof. Dr. Yoko Hayami
Kyoto University, Japan

Dr. Peter A. Jackson
Australian National University, Australia

Dr. Larin Adams
SIL International, Thailand

Mr. Douglas Inglis
SIL International, Thailand

บรรณาธิการประจำฉบับ
รองศาสตราจารย์ดวงพร คำมูนวัฒน์

บรรณาธิการจัดการ
ดร. สิรินทร พิบูลภาณุวัฒน์

กองบรรณาธิการจัดการ
ดร. ชิตชยางค์ ยมาภัย
ดร. ชีรพงษ์ บุญรักษา
อาจารย์กฤตยา ออกนิษฐ์

อาจารย์สุนิศา คิวปฐมชัย
อาจารย์สุภาพร คชารัตน์
นายเพชร สุวรรณภานันท์
นายพิเชฐ สีตะพงศ์
นางสาวกานดา ยาภิ

เลขานุการกองบรรณาธิการ
นายสุทธิลักษณ์ สูงห้างหว้า

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี ตำบลศาลาษา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 0-2800-2341 หรือ 0-2800-2308-14 ต่อ 3213 โทรสาร 0-2800-2332

เว็บไซต์ <http://www.lc.mahidol.ac.th> อีเมล lcjournalmu@gmail.com

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา

9/1205 หมู่ 1 ถนนสะแกงาม แขวงสามด้า เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150

วารสารภาษาและวัฒนธรรม Journal of Language and Culture

วารสารภาษาและวัฒนธรรม เป็นวารสารวิชาการในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา โดยมีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตงานวิชาการทางภาษาและวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. เพื่อผลิตบุคลากรในสาขาวิชาต่างๆ ทางภาษาและวัฒนธรรม
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ และให้บริการวิชาการทางภาษาและวัฒนธรรมแก่สังคม
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรม

ขอเชิญผู้สนใจส่งบทความวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารภาษาและวัฒนธรรม เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ความยาวตั้งแต่ 10-20 หน้ากระดาษขนาดเอ 4 มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีเอกสารอ้างอิง และไม่เคยตีพิมพ์มาก่อน โดยท่านสามารถดูคำแนะนำสำหรับผู้เขียน (Notes for Authors) ได้ที่เว็บไซต์ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย (http://www.lc.mahidol.ac.th/Documents/Journals/20080522_StyleSheet-th.pdf)

อนึ่ง บทความทุกเรื่องที่จะตีพิมพ์ในวารสารฯ จะได้รับการอ่านและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการบรรณาธิกรรรวมถึงลำดับการตีพิมพ์ก่อน-หลัง ทั้งนี้ ทัศนะ ข้อคิดเห็น หรือข้อสรุปในบทความทุกเรื่องถือเป็นผลงานทางวิชาการของผู้เขียน โดยกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

ส่งบทความพร้อมไฟล์ข้อมูลได้ที่
กองบรรณาธิการ วารสารภาษาและวัฒนธรรม
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
หรือที่ lcjournalmu@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 29 ฉบับที่ 1 นี้ มีความโดดเด่นด้วยผลงานวิจัยที่ดำเนินงานโดยเจ้าของภาษาและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษามลายู วัฒนธรรมมุสลิม ภาษาลาว และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมไทยทั้งประเภทวรรณคดี และเรื่องสั้น ความเป็นเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถมองเห็นสิ่งที่ต้องการศึกษาในมิติที่ลึกซึ้ง และนอกจากการนำเสนอบทความวิชาการที่น่าสนใจแล้ว วารสารภาษาและวัฒนธรรม ฉบับนี้ ยังคงมีบทวิจารณ์หนังสือ และ รายงานการประชุมวิชาการ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในอรรถรสงานเขียนทางวิชาการ

บทความในลำดับแรกเป็นงานวิเคราะห์การยืมคำระหว่างตระกูลภาษาสองตระกูลในบทความเรื่อง “Lexical borrowing between Austronesian and Tai-Kadai language families: Focus on Malay and Thai languages” ซึ่งจะพาท่านผู้อ่านลงลึกไปในเรื่องการใช้ synchronic และ diachronic approach มาอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษา

บทความเรื่อง “การพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวีเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น : กรณีศึกษาคำบลเขาตวม อำเภอยะริบ จังหวัดปัตตานี” เป็นบทความลำดับที่สอง แสดงให้เห็นถึงความพยายามของนักวิจัยในอันที่จะสร้างสื่อที่สามารถบันทึกภาษาและวัฒนธรรมมุสลิมท้องถิ่นที่มีการสืบทอดด้วยการบอกเล่าในภาษาดั้งเดิม โดยการปรับใช้ตัวอักษรยาวีที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันให้สามารถแทนเสียงในภาษาดั้งเดิมได้

บทความลำดับที่สาม เรื่อง “การวิเคราะห์อรรถลักษณะเชิงเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว กัมพู และมลายู” ผู้เขียนต้องการสะท้อนให้เห็นวิถีคิดของคนในแต่ละสังคมผ่านการใช้คำเรียกญาติ ซึ่งเป็นประเด็นที่นักสตรีนิยมให้ความสนใจ

บทความเรื่อง “นามวลีเรียกญาติที่ใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย” เป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะต่างๆ ของการใช้นามวลีเรียกญาติในวรรณคดีไทย ผู้เขียนสามารถแยกแยะลักษณะของคำเรียกญาติและอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

“การศึกษาทรัพยากรตัวบทในเรื่องสั้นภาษาไทย” เป็นบทความสุดท้าย ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์แง่มุมการเลือกและใช้ใจความหลักของงานเขียนประเภทเรื่องสั้นได้อย่างน่าสนใจ

วารสารภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 จะเป็นฉบับพิเศษที่เน้นประเด็นการสื่อสาร เนื้อหาหลักจะนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษา วัฒนธรรม และการสื่อสาร ซึ่งมีมุมมองที่น่าสนใจมากมายไม่ควรพลาด

ดวงพร คำคุณวัฒน์

Editorial Notes

The *Journal of Language and Culture* Vol.29 No.1 is an outstanding issue covering research and studies by natives of their respective languages and cultures. Articles in this issue cover the Malay language, Muslim culture, Thai literature and short stories. As natives, the researchers possess a deep understanding of the subject of their respective studies in every aspect. This issue is full of academic articles as well as general articles and regular columns, namely *Book Review* and *Conference Report*.

In the first article, “Lexical borrowing between Austronesian and Tai-Kadai language families: Focus on Malay and Thai languages”, the researcher investigates lexical borrowings by using a synchronic and diachronic approach.

In “Using Jawi alphabets to develop Patani Malay writing system to help preserve and revive the dialect and local culture: A case study of Tambon Khao Toom, Amphoe Yarang, Pattani province”, the researchers aim to develop a Patani Malay writing system to record oral literature and preserve the local language and culture through the use of Jawi alphabetic characters. They have also adapted other phonetic symbols to record the phonemes that have no other phonetic representation.

The third article, “A componential analysis of address terms in Lao, Kmhmu’ and Patani Malay”, discusses the attitude of people in society as reflected in address terms, and is of particular interest to feminists.

The article, “Kinship terms referring to participants in Thai poetic literature”, describes features of kinship term usage in Thai literature. The researcher categorizes kinship terms and distinctly points out the relationship between kinship terms and interlocutors.

In the last article, “An exploratory study of textual resources in some selected Thai short stories”, the researcher analyzes Theme choices, Theme selection and Theme range in short stories.

The next special issue of *Journal of Language and Culture* Vol.29 No.2 is devoted to the study of communication. The main topic is the relationship between language, culture and communication with various perspectives of interest. This issue should not be missed.

Duangporn Kamnoonwatana

Contents

Lexical borrowing between Austronesian and Tai-Kadai language families: Focus on Malay and Thai languages การยืมคำระหว่างตระกูลภาษาออสโตรนีเซียนกับตระกูลภาษาไต-กะได: มุ่งความสนใจในคำภาษามลายูกับภาษาไทย <i>Umadiyah Haji Umar</i>	5
การพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวี เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น: กรณีศึกษา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี Using Jawi alphabets to develop Patani Malay writing system to help preserve and revive the dialect and local culture: A case study of Tambon Khao Toom, Amphoe Yarang, Pattani province <i>กามารุดดีน อีสายะ จารูว์จัน ส่องเมือง อับดุลกาเร็ม สามิ่ง และฮาเร๊ะ เจ๊ะ โด</i>	35
การวิเคราะห์อรรถลักษณะเชิงเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว กัมหมู และมลายู A Componential Analysis of Address Terms in Lao, Kmhmú' and Patani Malay <i>จำปาทอง โปธิ์จันธิราช</i>	57
นามวลีเรียกญาติที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย Kinship terms referring to participants in Thai poetic literature <i>วรวรรณ ศรีวิทย</i>	81
An exploratory study of textual resources in some selected Thai short stories การศึกษาทรัพยากรตัวบทในเรื่องสั้นภาษาไทย <i>Supakit Buakaw</i>	97
Book Review by <i>Pranee Kullavanijaya</i> Anthony V.N. Diller et al. (2008), <i>The Tai-Kadai Languages</i> , London: Routledge.	119
Conference Report - The 42 nd international conference on Sino-Tibetan languages and linguistics <i>Supakit Buakaw</i>	125

Lexical borrowing between Austronesian and Tai-Kadai language families: Focus on Malay and Thai languages
การยืมคำระหว่างตระกูลภาษาออสโตรนีเซียนกับตระกูลภาษาไต-กะได:
มุ่งความสนใจในคำภาษามาเลย์กับภาษาไทย

UmaiyaHaji Umar*
umai@um.edu.my

Abstract

This paper investigates lexical borrowings between the Malay language (spoken by Pattani Malays, in Thailand) and the Thai language (spoken by Thais living in Kedah, Malaysia), belonging to the Austronesian and Tai-Kadai language families respectively. The borrowing process, as well as the phonological aspects of lexical items under study, is discussed.

A brief description of the historical background and characteristics of languages and dialects provides for a better understanding of the borrowing process between the two languages and dialects. The borrowing process is explored and explained with a description of physical change in the lexical items, and through the perceptions and world view of the speakers, i.e. Standard Malay versus Kedah Thai and Standard Thai versus Pattani Malay. It is found that culture and history of the communities which the speakers originate from, contributed immensely to the formation of their world view, impacting their languages and dialect.

This paper will provide researchers in the area of language borrowing a better insight on how the synchronic and diachronic approach can describe the language phenomena in a holistic manner.

Key Words: Austronesian language family, Tai-Kadai language family, Thai-Malay language, lexical borrowing

---

* Associate Professor, University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาการยืมคำระหว่างภาษามาลเลย์ (ที่พูดโดยคนมาเลย์ในจังหวัดปัตตานี ประเทศไทย) ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน กับภาษาไทย (ที่พูดโดยคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย) ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษา ไต-กะได บทความนี้รายงานเกี่ยวกับกระบวนการยืมคำและแง่มุมต่างๆ ทางด้านระบบเสียงของคำในการศึกษาดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องประวัติศาสตร์และลักษณะของตระกูลภาษา ไต-กะได และตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน รวมทั้งมีตารางแสดงลักษณะของภาษาและภาษาถิ่นในตอนท้ายของบทความ เพื่อใช้ประกอบการทำความเข้าใจเรื่องของกระบวนการยืมที่เกิดขึ้นระหว่างภาษาและภาษาถิ่นที่เกี่ยวข้อง กระบวนการยืมได้รับการตรวจสอบและการอธิบาย โดยอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่เกิดขึ้นในคำศัพท์ และโดยอธิบายเรื่องการรับรู้และการมองโลกของผู้พูดภาษาถิ่น อันได้แก่ ภาษามาลเลย์มาตรฐานกับภาษาไทยที่เคดาห์ และภาษาไทยมาตรฐานกับภาษามาลเลย์ปัตตานี ผลการศึกษาปรากฏว่า วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชุมชนมีส่วนสำคัญในการสร้างการมองโลก จึงมีผลต่อภาษาและภาษาถิ่นอย่างมาก

บทความนี้จะช่วยให้นักวิจัยเรื่องการยืมคำได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและอย่างเป็นองค์รวม ในเรื่องการยืมคำในภาษาทั้งทางด้านการศึกษาภาษาเฉพาะสมัย และการศึกษาภาษาข้ามสมัย

คำสำคัญ: ตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน, ตระกูลภาษาไต-กะได, ภาษาไทย-มาเลย์, การยืมคำ

1. Introduction

Lexical borrowing between communities speaking different languages in a majority-minority relationship fascinated me during my research on the minority communities in Kedah, Malaysia and in Bangkok, Thailand. These minority communities were bilingual, speaking in their own local dialect and language of the majority i.e. national language of the respective country.

In this paper, I will focus on the Kedah-Thais and Pattani-Malays a shift of the site of study from Malays in Bangkok (Umaiyah, 2003a, 2005a and 2005b). The Kedah-Thais who live in small communities are scattered across Kedah in Malaysia (Umaiyah, 2001). Traditionally, they are padi (rice) farmers and rubber planters. Pattani-Malays on the other hand are the majority community in the area and traditionally are padi farmers and rubber planters.

Prior to discussing language borrowing, I will proceed to discuss the background of the two languages under study.

Thai is the national language of Thailand and belongs to the Tai-Kadai family. The Tai-Kadai family were formerly categorised into the Sino-Tibetan family. According to Benedict (1976), Thai is related to the Austronesian language family, in the family called, “Austro-Thai”.

The Tai-Kadai family evolved from an ancestral language called Proto Tai-Kadai which is thought to have originated in the area between northern Vietnam and Southeastern China. The diversity of the Tai-Kadai languages in Southeast China suggests that this is close to their homeland. Speakers of Tai languages moved into Southeast Asia some 2,000 years ago into what is today Thailand, Laos, Vietnam, China, Burma and India. The Tai-Kadai family includes 76 languages with some 85 million speakers (see Figure I: Genetic Affiliation of Tai-Kadai under conceptual framework).

Bahasa Malaysia or Malay language, the national language of Malaysia is one of the Western Malayo-Polynesian subfamily of the Austronesian language family, and also one of the largest language families in the world comprising more than 700 languages. It is widely spread from Formosa (Taiwan) covering islands and some of the areas in the mainland of Southeast Asia, Madagascar in the West to the

East Island and Hawaii in the East and New Zealand in the South. (See Figure II: Subgrouping of Austronesian Languages after Blust).

The brief description of the language families under study provides a picture of the geographic spread of the languages and particularly how they are related through comparative and historical linguistic approach used for grouping.

Many factors can cause innovations and changes in language. Migration is considered to be one of the major causes in language change besides gradual evolution and development of one language as it resulted in the creation of language contact between the migrant group and the host group. In fact, the contact does not take place only between the two languages, if the society made up of races folded up with different cultures and languages, for example Malaysia and Thailand. Thus, one has to bear in mind that while focus on specific languages other dialects or languages with which it also has a relationship, need to be considered in terms of their influence on historical, cultural and societal aspects.

2. Significance of study

This paper would provide researchers in the area of language borrowing a better insight on how the synchronic and diachronic approach can describe the language phenomena in a holistic manner.

3. Objective

The objectives of the study are:

- 3.1 To investigate the historical background and provide a brief description of characteristics of the languages and dialects under study
- 3.2 To determine the borrowing process of lexical items of languages and dialects under study through investigation of phonological and morphological change
- 3.3 To explain borrowing phenomena in terms of culture and world view

4. Statement of the problem

This study is in the area of language contact between Thai and Malay, focusing on the borrowing which has been taken place from Standard Thai into Pattani Malay dialect in Pattani, Thailand and Standard Malay into Kedah Thai dialect in Kedah, Malaysia.

The approach adopted in this study is to compare the characteristics of the languages under study and determine borrowing through the synchronic method, complemented by the diachronic method.

5. Method

The method used in this paper is mainly through interview with native speakers of the dialects of Kedah Thais and Pattani Malays. Documented material by Roslan Uthai, (2005) in his book “A study on special features of Patani Malay dialect” is used to clarify some points on language characteristics and historical facts.

In order to ensure that data collected are valid and reliable, the author excluded lexical items that cannot be identified as being of Malay or Thai origin, or lexical items found be from a third language, such as the word ‘seri’, a loanword from Sanskrit.

6. Site and dialect selection

The study on lexical borrowing covers Kedah Thai dialects generally spoken by the Thais living in the state of Kedah. Attention is given to the dialect spoken in Naka, Kedah (latitude 6:08:25N and longitude 100:40:13 E) that was covered in a previous study, Umaiyah (2001).

The Pattani dialect as spoken in the province of Pattani, Thailand (latitude 6:48:47N and longitude 101:20:35E) is selected for this study. The researcher was unable to conduct site visit due to current unrest, thus data is based on Roslan Uthai (2005) and telephone calls to Pattani Malay native speakers in Pattani.

7. Data

Some 60 lexical items are chosen, that is, 30 lexical items from each site. The lexical items are transcribed phonemically with tonal characteristics shown using a number.

8. Scope and limitation

This paper is not intended to be a full fledged study on lexical borrowing. Analysis of the data will focus on explaining the borrowing phenomena within the context of culture that shaped the world view of the respondents.

Thus, the analysis will only cover the selected 60 lexical items after screening out lexical items that in the first instance had already been borrowed by the host language from a different language family group.

In this study, data on borrowed lexical items from the host language were collected from native speakers in the minority group, based on verbal interaction only between the native speakers in their respective dialects and within their community.

9. Conceptual framework and related literature

Considerations in formulating the conceptual framework are three elements: history/general characteristics of Thai and Malay language, language borrowing concept, and Thai and Malay phonological system.

9.1 History/general characteristics of Thai and Malay language

Proto-Tai, the prehistoric parent of all Tai languages (is believed) had a system of four tones, three of the tones on smooth syllable and one tone on checked syllable (Li, 1977). The tones are conventionally labelled by comparative linguists as A, B and C on the smooth syllables and D on the fourth tone. Proto-Tai tone D underwent not only a tonal split that was conditioned by the phonetic nature of syllable initial consonants but also split conditioned by vowel length: Words with short vowels (DS) had different tones from words with long vowels (DL).

The Tai-Kadai language is an Isolating Language in that the form of the word remains the same when used with other words because they have no inflectional morphology. It is a monosyllabic in nature. The syllables themselves have tones that are high, low, rising, falling etc. for example, Thai has five tones; take a Thai word /ma:/, which consists of phoneme /m/ and /a:/ can mean 'to come', 'dog', 'marinate' and 'horse' depending on the tone. The tree diagram of genetic affiliation of Tai-Kadai language is shown in Figure I.

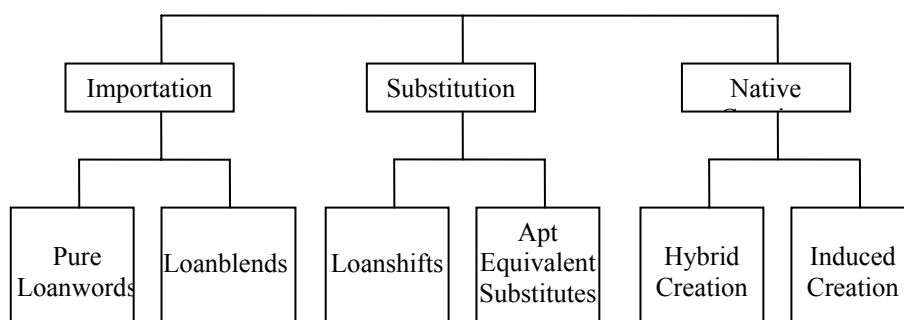
Austronesian Languages are an agglutinative in that affixes (suffixes, infixes, prefixes) can be attached to the base word to modify the meaning or to indicate the function of the word in the sentence. Generally the base words often have two syllables and replication is used to indicate plural numbers and changes in meaning.

Internal classification of the Proto-Austronesian language family is argued by Blust in a series of papers from 1977 to 1993 is shown in Figure II. The first division is into Formosan and Malayo-Polynesian. Formosan language is spoken by some 200,000 people in Taiwan.

Malayo-Polynesian comprises Eastern and Western Malayo-Polynesian (MP). The label ‘Western MP’ broadly covers the Austronesian languages of Borneo, Lesser Sundas, Madagascar, Malay Peninsula, Philippines and Vietnam. Blust regards the term ‘Western MP’ as a standing for a residual collection of unclassified groups. It is not the intent of this paper to provide a detailed account of the Central & Eastern MP, works of scholars and the various ways to subgroup the Austronesian language (see Figure II: Subgrouping of Austronesian Languages after Blust in Conceptual Framework).

9.2 Language borrowing concept

In this paper, the researcher believes that for analysis of language borrowing in Malay and Thai languages, the most suitable framework to describe the processes of innovations is that of Heah (1989). She has classified the processes of lexical expansion into importation, substitution and native creation.

Importation is a process of lexical innovation by which a phonemic sequence i.e. a lexical item is transferred outright from one language to another with or without formal modification. The product of importation is called a loanword.

The process of substitution, on the other hand, involves the transference of a concept from one language to another without simultaneous transfer of the form that originally encodes it. The recipient language uses native words to encode the foreign concept.

Sometimes the processes of importation and substitution operate in a single lexical item. Such a lexical item is called a loan blend. It consists of a morphemic borrowing and native morpheme.

Heah lists several subtypes under her general classification of loan shifts and apt equivalent substitutes for the products of the process of substitution. The main criteria for classification is held throughout: the use of native morphemes to code a foreign concept but at the same time, the use of the foreign form as a model for the innovation, though there could be modification in the innovation to suit native syntax.

The process of native creation, (this term was first used by Haugen (1953) on page 403) in Heah's system utilizes native morphemes for a foreign concept but ignores the encoding foreign form as a model for the innovation. In other words, the foreign concept only provides the stimulus for the formation of this new lexical item.

In Thai and Malay words, whatever has the more general idea comes first (is designated as noun) and the one that is more specific or is in modifying relation with the noun is designated as specifier. For example, the name of a type of banana; in Thai it is /kluaj khai/ ("banana" + "egg") and in Malay it is /pisang mas/ ("banana" + "gold").

9.3 Thai and Malay phonological system

A brief illustration of the Thai and Malay dialect and language phonological system is made in the form of tables (Tables I – XI). Table I to Table VI will be used to analyse lexical borrowing from Standard Malay by speakers of Thai Naka dialect. Table VII to Table XI will be used to analyse lexical borrowing from Standard Thai by speakers of Pattani Malay dialect.

10. Data analysis

Analyses of data (including meanings in English) on lexical borrowings from Standard Malay to the Thai Naka dialect and from Standard Thai to the Pattani Malay dialect are presented in Table XII and Table XIII respectively.

The phonemic shape of borrowed words in Table XIII is based on Table VII and Table VIII and the phonemic shape of the corresponding Standard Thai word/stimuli is based on Table X and Table XI. In this paper, phonemic shape of /j/ in Standard Thai applies to semivowel (adapted from Kitprasert, 1985).

11. Findings

Out of the thirty Malay words borrowed in the Kedah Thai-Naka dialect, 29 words were by importation. Of these, 26 words were loanwords and the other three were loanblends. One word was substitution, called loanshift. No native creation was observed. In the case of Pattani Malay, 29 Thai words were borrowed by importation made up of 24 loanwords and 5 loanblends. There is one (1) native creation.

Speakers of the Kedah Thai-Naka dialect add tone to all their borrowed items and in most cases phoneme substitution took place. For example, the word /campək2/ where the original sound of /tʃ/ (in campur) is changed to /c/ and the vowel in the final syllable from /o/ to /ɔ/ and the phoneme /r/ to /k/. Similarly, in the word /pasat2 malam1/, the original sound of /r/ is changed to /t/. In the Northern Malay dialect, the phoneme /r/ is changed to /ʕ/ (pharyngeal fricative).

In loanblends, for the words /lok rian3/ and /sua bateʔ2/, the classifier is a Thai word and a Malay word is the specifier whereas in the case of /tapaʔ2 kʔuak7/ and /tapaʔ2 din2/, the classifier is the Malay word and the Thai word is the specifier.

Lexical items borrowed from Standard Thai by the Pattani Malay dialect no longer have tones. One feature of the Kelantan (and Pattani) dialect (Asmah, 1997) is on the word-final plosive, if the final position of a syllable or a word, where Kedah have a plosive, the internal cognate from the Kelantan dialect shows the occurrence of a glottal stop. Thus, when the borrowing is from Standard Thai and the words end with a plosive, one expects the substitution with glottal to take place. This is valid for all the data cited, such as /bɛʔ/ from /bɛ:p3/, /buʔ/ from /buk3/, /jɔʔ/

from /jok⁵/, /ju[?]/ from /jut³/, /nɔn la[?]/ from / nɔ:n² lap³/, /rɔ[?]/ from /rɔ:p⁴/, /sɔ[?]/ from /sɔ:p³/ and /su[?]/ from /sut³/.

Borrowed words may have similar sounds. However, the manner and place of articulation are quite different. For the word /cɔŋ/ in the Pattani Malay dialect, it is a Plosive voiceless unaspirated–Palatal: in Standard Thai /tɕɔ:ŋ²/ it is a Affricate voiceless unaspirated – Alveo-palatal. The same applies for the words /cɛŋ/ and /ci/ in Pattani Malay and /tɕɛ:ŋ⁴/ and /çi:4/ in Standard Thai.

The word /gu/ is another long established loanword in Pattani and also in the Kedah and Perlis Malay dialects. The corresponding Thai word /khu:/ is articulated in Plosive voiceless aspirated – Velar while the /gu/ is articulated in Voiced plosive – Velar.

The word /kkɔ hɔ/, according to Roslan Uthai (2005) is a monosyllabic loanword from the Thai word /khɔ:j⁴/ . It may have evolved into a two syllable word probably due to long established use and adaptation to the Malay characteristic of disyllabic word.

An interesting observation about the Pattani Malay dialect is the existence of plosive voiceless aspirated, such as in the borrowed words from Thai – /p^hu then/, /p^hu wa/, /p^hu[?]/ and /t^ha/. This manner of articulation has not been reported in the Malay language (in particular the Northern Malay dialects). Roslan Uthai, 2005 concluded that this is the result of continuing exposure of the Pattani Malay dialect to Standard Thai and that the dialect is evolving towards the Thai language. There is a shift from polysyllabic to disyllabic and eventually to monosyllabic, including becoming a tonal language, citing the unreported case of Satun Malay dialect as a case in point.

In attempting to explain lexical borrowing in the dialects of the two minority communities, a discussion on cultural elements may be useful. In the case of Kedah Thais, they are a minority group in the state of Kedah. The Pattani Malays are a minority in Thailand, but they are a majority in the province of Pattani, Yala and Narathiwat.

11.1 Official contacts

It is observed that loanwords are absorbed into the vocabulary resulting from the use of specific terms when dealing with government departments.

The use of words such as ‘pejabat’ (office), ‘cukai’ (tax) and undi (vote) extends into the Kedah Thai Naka dialect. Pattani Malays too use Thai words such as /dan/ (immigration), ‘phu wa’ (Governor of Province), ‘phu theŋ’ (representative – member of parliament) and /ma/ (summons or legal notice).

11.2 Education

Words learned in school tend to be used in everyday life and replace existing words. Kedah Thais absorb words such as ‘campək’ (add), ‘tola?’ (minus), ‘bahagi’ (divide) and ‘kali’ (multiply) while in school and continue to use them when conversing in their dialect. In the case of Pattani Malays, Thai words learned in schools also became loanwords (not cited in data).

The counting system of the Kedah Thai-Naka dialect follows the Malay counting system i.e. the use of /roi phan3/ (one hundred thousand). The Thai counting convention has names for every step increase (in tens) i.e. /sip3/ (ten), /roi5/ (hundred), /phan2/ (thousand), /mu:n3/ (ten thousand), /sɛ:n1/ (hundred thousand) and /la:n5/ (million).

11.3 Business

Borrowing can take place through business relationships, linked to the introduction of new concepts such as products, features or application.

Pattani Malays create a loanblend to describe a car workshop, ‘ʔu bɛʔki kəyɛtɔ’ or a store for boats ‘ʔu pəyahu’ (‘ʔu’ a Thai word is mixed with Malay words). Another Thai word, ‘bɛʔ’ is borrowed from Thai word / bɛ:p3/ to describe pattern of design (of materials). In these cases, these are new terms to the Pattani Malay dialect.

Kedah Thais use Malay loanwords for terms, such as ‘kilaŋ’ (factory), ‘kotak’ (box), ‘baja’ (fertiliser), ‘pasar malam’ (night market) and ‘pekan’ (small town). These words can be associated with coming into business contact with the mainstream society, a change from their previously predominantly agricultural lifestyle.

The Malay word ‘baja’ (fertiliser), for example is used by Kedah Thais and Pattani Malays. In Kedah, business is mainly transacted in Malay (or Chinese dialects) rather than in the Kedah Thai dialect. This is also true in Pattani where

Malay is widely spoken as the language of the majority (Pattani was the centre of the Malay Kingdom) and the mainstream economy has been agricultural in focus.

11.4 Social contact

Social contact between the minority and majority has impact on words borrowed.

An interesting observation is on the loanword /ʔala:3/ used by Kedah Thais as an initial particle which serves to confirm the intention of the speaker of the phrase that follows. The loanword is a common expression in Malay, /al lah/ or 'in the name of Allah, please be reasonable'. In Standard Thai, the equivalent expression is 'Phutho' (Buddha) which is often followed by phrases such as 'mai pen rai' (never mind). The use of the expression 'al lah' followed by the phrase 'mai pen rai' by Kedah Thais indicates an unconscious borrowing related to a high degree of social contact. Kedah Thais are Buddhists and would not have knowingly used 'Allah' (God – to Muslims) in their expressions. Another Malay initial particle commonly used in this case is the exclamation /ih2/ (to show surprise).

In these cases, one can infer there is active social contact in Malay language between Kedah Thais and the Kedah Malay communities in Kedah.

12. Conclusion and recommendations

The brief description of the historical background and characteristics of languages and dialects under study give rise to a better understanding of the borrowing process that is taken place between the two languages and dialects. The borrowing process is holistically explored and explained not only via description of physical change in the lexical items, but also through the perception and world view of the speakers of the languages and dialects, i.e. Standard Malay vs. Kedah Thai and Standard Thai vs. Pattani Malay. The culture and history of the community which the speakers originate from contribute immensely to the formation of their world view, impacting their languages and dialects.

Together with any other approach such as historical linguistics, further studies in the field of language contact should be carried out in depth so that a clearer picture of the relationship between languages can be attained.

References

- Asmah Haji Omar. (1977). *The phonological diversity of the Malay dialects*, Kuala Lumpur, Penerbitan Ilmiah No. 2, Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Asmah Haji Omar. (1982). *Language and society in Malaysia*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Bartsch, R. (1987). *Norms of language*. London: Longman.
- Blust, R. (1977). The Proto-Austronesian pronouns and Austronesian subgrouping: A preliminary report. University of Hawai'i *Working Papers in Linguistics*, 9 (2), 1-15.
- Blust, R. (1985). The Austronesian homeland: A linguistic perspective. *Asian Perspectives*, 26, 45-67.
- Blust, R. (1993). Central and Eastern Malayo-Polynesian. *Oceanic Linguistics*, 32(2), 241-293.
- Brown, M. J. (1965). *From ancient Thai to modern dialects*. Bangkok.
- Brown, M. J. (1975). The great tone split: did it work in two opposite ways? *Studies in Tai Linguistics in honor of William J. Gedney*. In J.G. Harris and J.R. Chamberlain (Eds.), Bangkok: Central Institute of English Language, Office of State Universities.
- Burusphat, S. (2000). *Dialect geography*. Bangkok, Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University. [In Thai]
- Burusphat, S. (2007). *Hlai orthography*. Proceedings from International Conference on Minority Writing Systems, Central University for Nationalities, Beijing, China.
- Chotikakamthorn, M. (1987). *A comparative study of phonology in Satun Malay and Pattani Malay*. Unpublished master's thesis, Mahidol University.
- De Queljoe, D. H. (1971). *A preliminary study of some phonemic features of Petani, with glossaries*, Dekalb, III: Center for Southeast Asian Studies, Northern Illinois University.

- Edmondson, A. J. & Solnit, D. B. (Eds.). (1997). *Introduction comparative Kadai: the Tai branch*. Dallas and Arlington: Summer Institute of Linguistics and University of Arlington. Publication Number 124.
- Gedney, W. J. (1964). A comparative sketch of White, Black and Red Tai. *The Social Science Review. Special Number 14*. Bangkok.
- Gedney, W. J. (1965). Yay, a northern Tai language in North Vietnam. *Lingua 14*, 180-193.
- Gedney, W. J. (1972). A checklist for determining tones in Tai dialects. Studies in linguistics in honor of George L. Trager. In S. M. Estellie (Eds.), *Janua Linguarum*. The Hague: Mouton.
- Hairul, A. S. & Khan Yusof. (1982). *Kamus Lengkap*, Kuala Lumpur, Pustaka Zaman.
- Hall, D. G. E. (1968). *A history of Southeast Asia*. London: Macmillan Press Ltd.
- Henderson, E.J.A. (1951). The phonology of loanwords in some Southeast Asian Languages. *Transactions of the Philological Society*, 50 (1): 131-158.
- Haugen, E. (1972). *The analysis of linguistics borrowing*. Language Vol. 26, 1950. Reprinted in the Ecology of language (Collected and introduced by A. S. Dil). Stanford: Stanford University Press.
- Heah, C.L.H. (1989). *The influence of English on the lexical expansion of Bahasa Malaysia*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kitprasert, C. (1985). *A tonal comparison of Tai dialects: Tak Bai group*. Unpublished master's thesis, Mahidol University, Bangkok.
- L-Thongkum, T. (2001). *The Tai-Kadai peoples of Hainan Island and their languages. Essays in Tai Linguistics*. In M. R. Kalaya Tingsabadh & A. S. Abramson. (Eds.), Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Li, Fang-Kuei. (1977). *A handbook of comparative Tai*. Honolulu: The University Press of Hawai'i.
- Ostapirat, W. (2000). *Proto-Kra. [Monograph]. Linguistics of the Tibeto-Burman Area*, 23 (1).

- Pawley, A. (1999). Chasing rainbows: Implications for rapid dispersal of Austronesian languages for subgrouping and reconstruction. Symposium Series of the Institute of Linguistics (Preparatory Office), *Academia Sinica*. Taipei, Taiwan.
- Paitoon Masmintra Chaiyanara. (1983). *Malay dialect in Pattani and Malay language: A comparative study-phonology, morphology and syntax*. Unpublished master's thesis, University of Malaya.
- Rattiya Saleh. (1986). The Malay dialect of southern Thailand. *Songkhla: Education Service Project*, Srinakharinvirot University.
- Roslan Uthai. (2005). *Ciri-Ciri Istimewa Dialek Melayu Patani: Satu Tinjauan*. Prince of Songkhla University, Thailand: Educational Technology Department Press.
- Suwannathat-Pian, K. (1996). The Sam-sams: A study of historical and ethnic assimilation in Malaysia. *Journal of Social Issues in Southeast Asia*, 9(1). Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Taweesak, A. (1967). *Malay dialects in Thailand*. Master's thesis, Mahidol University.
- Thurgood, G. (1988). Notes on the reconstruction of Proto-Kam-Sui. Comparative Tai. In J. A. Edmondson & B. D. Solnit (Eds.), *Dallas and Arlington: Summer Institute of Linguistics and University of Arlington*. Publication Number 86.
- Umaiya Haji Umar. (2001). *The classification of some Thai dialects spoken in Kedah*. Papers from the 11th Annual Meeting of the Southeast Asian Linguistics Society.
- Umaiya Haji Umar. (2003a). *A classification of Thai-Kedah dialects using phonological characteristics*. Kuala Lumpur: Allwrite Sdn. Bhd.
- Umaiya Haji Umar. (2003b). *The assimilation of Bangkok-Melayu communities in the Bangkok Metropolis and surrounding areas*. Kuala Lumpur: Allwrite Sdn. Bhd.

- Umairah Haji Umar. (2005). Bang Bua Thong Melayu dialect-a lexicon study. *Journal of Language and Culture*, 24 (2), 5-22.
- Umairah Haji Umar. (2007). Meanings of Malay lexical items in dialects spoken in Thailand and in Malaysia. *Proceedings of the 11th International Conference on Translation*, 21-23 November 2007, Kuala Lumpur.
- Wheatley, P. (1961). *The Golden Khersonese: Studies in the historical geography of the Malay Peninsula before AD1500*. Kuala Lumpur: University of Malaya Press.
- Wheatley, P., (1964). Desultory remarks on the ancient history of the Malay Peninsula. In J. Bastin & R. Rollvink (Eds.), *Malaysian and Indonesian Studies*. Essays presented to Sir Richard Winstead on his eighty-fifth birthday. Oxford: Clarendon Press.
- Yunus Maris. (1963). *Malay Sound System*. Kuala Lumpur: Mimeograph.
- Zeitoun, E. and Li, P. J., (1999). *Selected papers from the Eighth International Conference on Austronesian Linguistics. Symposium Series of the Institute of Linguistics (Preparatory Office)*, Academia Sinica. Taipei, Taiwan.

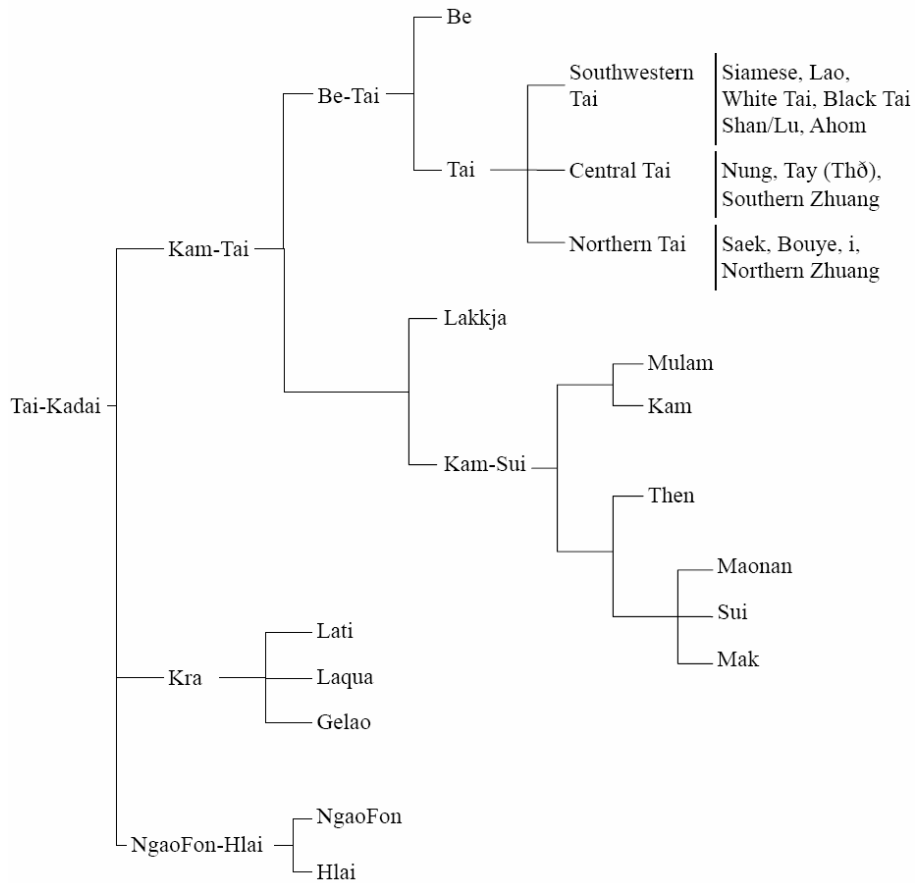

Figure 1 Genetic Affiliation of Tai-Kadai

(Adapted from Edmondson and Solnit 1997, L-Thongkum 2001, Thurgood 1988, Ostapirat 2000 and Burusphat 2007)

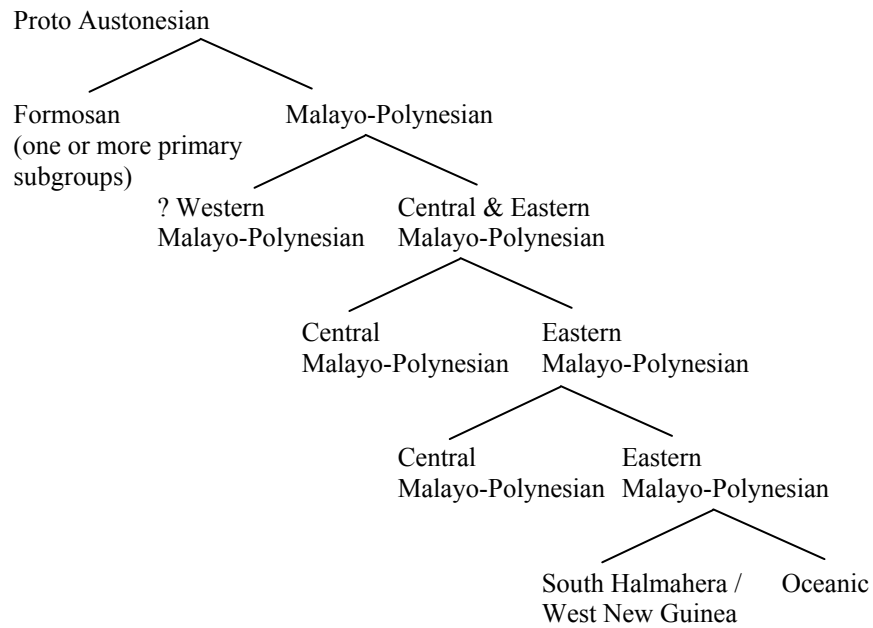

Figure II Subgrouping of Austronesian Languages After Blust

Table I The Gedney Theoretical Matrix of Possible Tonal Distinctions in Proto-Tai (Gedney, 1972)

Initial Conditioning Sounds at time of tonal splits	A	B	C	D-short	D-long
Voiceless friction sounds, *s, hm, ph, etc.	1	5	9	13	17
Voiceless unaspirated stops. *p, t, k	2	6	10	14	18
Glottal, *ʔ. ʔb, etc.	3	7	11	15	19
Voiced, *b, m, l, g, etc.	4	8	12	16	20

Table II Thai Naka Single Vowels (Umaiyah, 2003a)

Tongue position \ Tongue level	Front		Mid		Back	
	short	long	short	long	short	long
High	i	i:	u	u:	ɯ	ɯ:
Mid	e	e:	ʌ	ʌ:	o	o:
Low	ɛ	ɛ:	a	a:	ɔ	ɔ:

Table III Thai Naka Consonant Phonemes (Umaiyah, 2003a)

Type of Sound	Point of Articulation	Bilabial	Labio-Dental	Dental or Alveolar	Palatal	Velar	Glottal
	Manner of Articulation						
Plosive	voiceless unaspirated	p		t		k	ʔ
	voiceless aspirated	ph		th		kh	
	voiced	b		d		g	
Affricate	voiceless unaspirated				c		
	voiceless aspirated				ch		
Fricative	voiceless		f	s			h
Nasal	voiced	m		n	ɲ	ŋ	
Semi-vowel	voiceless						
	voiced	w			j		
Tap	voiced			r			
Lateral	voiced			l			

Table IV Thai Naka Tones (Umaiyah, 2003a)

Syllable Initial Consonant Type	A	B	C	DS	DL
Type 1 Consonants Voiceless friction sounds		1 Low rising falling			7
Type 2 Consonants Voiceless aspirated stops		2 Mid rather high- slightly rising	5 Mid level	2	High level
Type 3 Consonants Glottal					
Type 4 Consonants Voiced Consonants	3 Mid rather low level	4 Low slightly		6 Mid rather low-	4

Table V Standard Malay Consonants (Yunus Maris, 1963)

		Bilabial	Labio-dental	Dental	Alveolar	Palato-alveolar	Palatal	Velar	Glottal
Plosive	unvoiced	p			t			k	ʔ
	voiced	b			d			g	
Affricate	unvoiced					tʃ			
	voiced					dʒ			
Fricative	unvoiced				s				h
	voiced								
Nasal	unvoiced								
	voiced	m			n		ɲ	ŋ	
Lateral	unvoiced								
	voiced				l				
Trill	unvoiced								
	voiced				r				
Semi-vowel	unvoiced								
	voiced	w					j		

Table VI Standard Malay Pure Vocals (Yunus Maris, 1963)

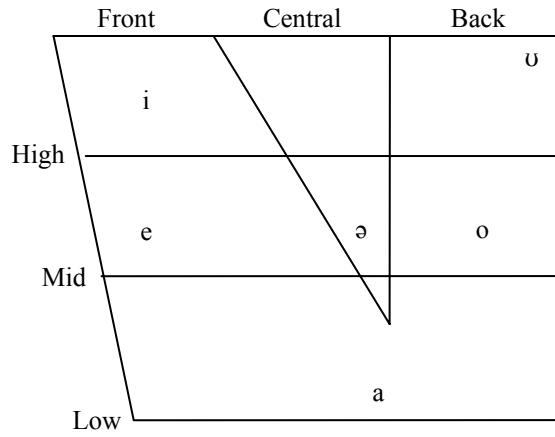

Table VII Pattani Malay Primary Consonant Phonemes
(Adapted from Paitoon, 1983)

Manner of Articulation	Point of Articulation				
	Bilabial	Alveolar	Palatal	Velar	Glottal
Plosive voiceless unaspirated	p	t	c	k	ʔ
Plosive voiceless aspirated	p ^h	t ^h	c ^h	k ^h	
Voiced plosive	b	d	j	g	
Voiceless fricative	f	s			h
Voiced fricative		z		ɣ	
Voiced lateral		l			
Voiced nasal	m	n	ɲ	ŋ	
Semi-nasal	m ^b	n ^d	ɲ ^j	ŋ ^g	
Trill		r			
Voiced semi-vowel	w		y		

Table VIII Pattani Malay Vowel Phonemes
(Adapted from Paitoon, 1983)

Tongue	Tongue position		
	Front	Mid	Back
high	i		u, ū
low-high	e		o
low-	ɛ, ē	ʉ	ɔ, ɔ̄
low		a, ā	

Table IX Standard Thai Tones (Adapted from Kitprasert, 1985)

Syllable Initial	A	B	C	DS	DL
Consonant Type					
Type 1 Consonants Voiceless friction sounds	1 Low rising	3 Low level	4 High falling	3	3
Type 2 Consonants Voiceless aspirated stops	2 Mid level				
Type 3 Consonants Glottal					
Type 4 Consonants Voiced Consonants		4	5 High rising falling	5	4

Table X Standard Thai Simple Consonant Phonemes
(Adapted from Kitprasert, 1985)

Point of Articulation Manner of Articulation	Bi-Labial	Labio-dental	Alveolar	Alveo-Palatal	Palatal	Velar	Glottal
	Plosives: Voiceless unaspirated Voiceless aspirated Voiced	p ph b		t th d			k kh
Fricatives		f	s				h
Affricates Voiceless unaspirated Voiceless aspirated				tʃ tʃh			
Nasals	m		n			ŋ	
Lateral			l				
Tap			r [r]				
Semivowels	w				j		

Table XI Standard Thai Single Vowels
(Adapted from Kitprasert, 1985)

Tongue position	Front		Mid		Back			
	short	long	short	long	short	long	short	long
High	i	i:			u	u:	u	u:
Mid-high	e	e:					o	o:
Mid-low	ɛ	ɛ:			ʌ	ʌ:	ɔ	ɔ:
Low			a	a:				

Table XII Lexical Borrowings in Thai Naka dialect

Item	Phonemic shape of borrowed word	Corresponding Standard Malay Word	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process & remarks
1	/ʔala:3/	/al lah/	Initial particle to another statement e.g. never mind, to Thai Naka	Importation: Loanword, adding tone and phoneme loss.
2	/bahagi:2/	bahagi	divide	Importation: Loanword and adding tone. It may have been introduced through school curriculum (Malay is the medium of instruction).
3	/baja:3/	baja	fertiliser	Importation: Loanword and adding tone. It may be possible that fertilisers were introduced through the Malay community. The same is noted with Bangkok Malays, who use the Thai word 'pui' for fertiliser.
4	/campok2/	campu	add	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution. It may have been introduced through school curriculum (Malay is the medium of instruction).
5	/cukai2/	cukai	tax	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
6	/datoʔ2/	datuk	Title bestowed by head of state (Sultan)	Importation: Loanword, adding tone and no change in phoneme.

Item	Phonemic shape of borrowed word	Corresponding Standard Malay Word	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process & remarks
7	/ih2/	ih	exclamation	Importation: Loan particle and adding tone, to show surprise. The equivalent Thai particle is 'eh'.
8	/ja:m3/	jam	watch, clock, time (hour of the day)	Importation: Loanword, adding tone and vowel lengthening.
9	/juta:2/	juta	million	Importation: Loanword, adding tone.
10	/kɔtaʔ2/	kotak	box	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
11	/kacaŋ2/	kacang	bean, nut	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
12	/kali:4/	kali	multiply	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution. It may have been introduced through school curriculum (Malay is the medium of instruction).
13	/kilaŋ1/	kilang	factory	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
14	/ku:2/	aku	I, me	Importation: Loanword, truncation and adding tone (reduced to one syllable). Kedah Thai speakers believe this a borrowed word. In spoken Thai (Bangkok and Kedah), the use of this word is considered rude; but acceptable when used by closed group of the same age group. The same word 'ku' also exists in old Thai records. {Kedah Thais may not realise this is a Thai word too – as they are more exposed to Malay language}.

Item	Phonemic shape of borrowed word	Corresponding Standard Malay Word	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process & remarks
15	/kumpulan1/	kumpulan	group	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
16	/lok rian3/	durian	durian, tropical fruit	Importation: Loanblend - mix of Thai and Malay words. Truncation of Malay word 'durian', and adding tone to 'rian'. Use indigenous word 'lok' as classifier for fruits.
17	/pasat2 malam1/	pasar malam	night market	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
18	/pʌŋgʌtua2/	pengetua	head (headmaster)	Importation: Loanword, adding tone.
19	/pʌraŋ1/	perang	war	Importation: Loanword, adding tone.
20	/pʌjabat2/	pejabat	office	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
21	/pʌkan2/	pekan	small town	Importation: Loanword, adding tone
22	/pʌsatuan2/	persatuan	association	Importation: Loanword, adding tone.
23	/roi phan3/	seratus ribu	one hundred thousand	Substitution: Loanshift. Adoption/transference of foreign concept without the simultaneous transfer of the form that encodes it. In Thai, the word 'saen' is used to mean 'one hundred thousand'.
24	/suaa bateʔ2/	baju batik	batik shirt	Importation: Loanblend – mix of Thai and Malay words.

Item	Phonemic shape of borrowed word	Corresponding Standard Malay Word	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process & remarks
		Adding tone for the Malay word i.e. batik. Use indigenous word /sua/ as classifier and Malay word /bate?2/ as specifier. The same is noted in Malay-English borrowings e.g. 'baju kot' also a loanblend.		
25	/sɔtɔŋ2/	sotong	cuttlefish	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
26	/sajaŋ3/	sayang	love, affection	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
27	/sakhu:2/	sagu	sago	Importation: Loanword, adding tone and phoneme substitution.
28	28.1 /tapa?2 kuak7/	Tapak (dari) kasut	footprint of shoe	Importation: Loanblend – mix of Malay and Thai words adding tone for the Malay word 'tapak' which is used as a classifier whereas the Thai word/ kuak7/ acts as a specifier.
	28.2 /tapa?2 din2/	Tapak tanah	a piece of land	Importation: Loanblend – mix of Malay and Thai words adding tone for the Malay word 'tapak'. ('tapak' = location and dimension of the piece of land) whereas the Thai word 'din' acts as the specifier.
	Both (28.1 and 28.2) sharing a common concept – to demarcate an area. This is an exception of a typical model of a loanblend. The classifier is a foreign word instead of a native word whereas the specifier is a native word instead of a foreign word.			

Item	Phonemic shape of borrowed word	Corresponding Standard Malay Word	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process & remarks
29	/tolaʔ2/	tolak	minus	Importation: Loanword, adding tone. It may have been introduced through school curriculum (Malay is the medium of instruction).
30	/undi:2/	undi	vote	Importation: Loanword adding a tone. It may have been introduced through the election process in Malaysia.

Table XIII Lexical Borrowings from Standard Thai in Pattani Malay dialect
(Adapted from Ruslan Uthai, 2005)

Item	Phonemic shape of borrowed word	Phonemic shape of corresponding Standard Thai word/stimuli	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process and remarks
1	1.1 /ʔu bɛʔki kuyɛtɔ/	/ʔu:3 rot5/	car repair workshop	Importation: Loanblend - mix of Thai word ('ʔu'-classifier) and Malay word (bɛki kɛyɛtɔ-specifier). Vowel shortening on Thai word.
	1.2 /ʔu puyahu/	/ʔu:3 ruu2/	store for boats	Importation: Loanblend – mix of Thai word ('ʔu' - classifier) and Malay word (pɛyahu - specifier). Phoneme substitution on Thai word.
2	/bɛʔ/	/bɛ:p3/	pattern, design (of materials)	Importation: Loanword. Phoneme substitution.
3	/bɔ/	/phɔ:2/	when, (at the time)	Importation: Loanword. Phoneme substitution.

Item	Phonemic shape of borrowed word	Phonemic shape of corresponding Standard Thai word/stimuli	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process and remarks
4	/buʔ/	/buk3/	attack,	Importation: Loanword. Phoneme substitution.
5	/cəŋ/	/tɕə:n2/	to (place) order	Importation: Loanword. Phoneme substitution. Vowel shortening.
6	/cəŋ/	/tɕə:n2/	sideburn	Importation: Loanword. Phoneme substitution.
7	/cɛŋ/	/tɕɛ:n4/	to complain/ appeal, report	Importation: Loanword. Vowel shortening
8	/ci/	/tɕi:4/	rob	Importation: Loanword. Vowel shortening
9	/dan/	/da:n3/	immigration	Importation: Loanword. Vowel shortening
10	/gu/	/khu:/	pair (classifier)	Importation: Loanword. Phoneme substitution.
11	/jəŋ/	/jə:m2/	admit	Importation: Loanword. Phoneme substitution.
12	/jəʔ/	/jok5/	round (classifier e.g. boxing competition)	Importation: Loanword.
13	/jiŋ/	/jiŋ2/	shoot (gun, football)	Importation: Loanword. (Shoot the ball = concept from English; substitution in Thai). Phoneme substitution.
14	/juʔ/	/jut3/	stop	Importation: Loanword. Phoneme substitution.
15	/kkə hə/	/khə:j4/	slowly, softly	Importation: Loanword, morphological integration. Adapted into Malay with two syllable (almost unrecognisable as a loanword)
16	/loʔ chin/	/luk4 chin5/	fish ball	Importation: Loanword.

Item	Phonemic shape of borrowed word	Phonemic shape of corresponding Standard Thai word/stimuli	Meaning (in the spoken context)	Borrowing process and remarks
17	/ma/	/ma:j1/	summons, notice (legal letter)	Importation: Loanword.
18	/moŋ buah bola/	/moŋ3 luk4 bɔn2/	heading (ball)	Importation: Loanblend - mix of Thai word ('moŋ' - classifier) and Malay word (buah bola - specifier).
19	/nɔn laʔ/	/nɔ:n2 lap3/	asleep	Importation: Loanword. Phoneme substitution

การพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรยาวี
เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น:
กรณีศึกษา ตำบลเขาตूम อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

Using Jawi alphabets to develop Patani Malay writing system to
help preserving and reviving the dialect and local culture: A case
study of Tambon Khao Toom, Amphoe Yarang, Pattani province

กามารุดดีน อีสายะ*

khoksai@gmail.com

จารูว์จันน์ สองเมือง**

webmaster@muallimthai.com

อับดุลการ์ีม สามิ่ง***

chafee_sm@yahoo.com

ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต****

chareh@bunga.pn.psu.ac.th

---

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

** อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

*** อาจารย์ประจำคณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

**** เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวีที่เหมาะสมกับการใช้และแทนเสียงเพื่อการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมมลายูปาตานี และเพื่อหาแนวทางการนำระบบเขียนด้วยอักษรยาวีที่พัฒนาได้ไปประยุกต์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามลายูปาตานี จากการวิจัยพบว่า ภาษามลายูปาตานีสามารถนำอักษรยาวีที่ใช้โดยทั่วไปทั้งหมด 35 ตัวอักษร มาใช้เขียนคำทั้งที่เป็นคำภาษามลายูปาตานี คำยืมในภาษาอาหรับ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในภาษามลายูปาตานีมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีการพัฒนาออกแบบสัญลักษณ์รูปอักษรเพิ่มเติม 8 หน่วยเสียง คือหน่วยเสียงหยุดพ่นลม /p^h, t^h, c^h, k^h/ ใช้แทนสัญลักษณ์อักษร ڤ, ت, ش, ك ตามลำดับ และหน่วยเสียงกึ่งนาสิก /m^b, n^d, ŋ^l, ŋ^s/ ใช้แทนสัญลักษณ์อักษร م, ن, ڠ, س ตามลำดับ ในการพัฒนาระบบเขียนอักษรสระภาษามลายูปาตานีพบว่า เนื่องจากอักษรสระรูปยาวีที่ใช้โดยทั่วไปมี 3 รูปอักษรเท่านั้น คือ ا, و และ ي จึงไม่สามารถรองรับหน่วยเสียงสระอื่นๆ ในภาษามลายูปาตานีได้ครบทุกหน่วยเสียง ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนาออกแบบสัญลักษณ์รูปอักษรสระเพิ่มเติมอีกบางรูปอักษรสำหรับบางหน่วยเสียงสระ ได้แก่หน่วยเสียง /e, ε, o, ɔ, ẽ, ã, ï, ɔ̃, a-i, a-e, a-ε, a-o/ ซึ่งใช้แทนสัญลักษณ์อักษร ي, ي, و, او, ي, ا, و, او, يء, يء, وء ตามลำดับ การพัฒนาระบบเขียนอักษรยาวีในครั้งนี้ได้เลือกใช้สัญลักษณ์ที่มีในอักษรอาหรับ เนื่องจากเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักของคนมุสลิมทั่วไป และสามารถนำมาใช้ร่วมกับอักษรยาวีได้เป็นอย่างดี และจากการทดลองใช้ระบบเขียนที่ได้พัฒนาขึ้นมา พบว่า สามารถบันทึกคำต่างๆ ในภาษามลายูปาตานีได้ทุกหน่วยเสียง เป็นระบบเขียนที่สามารถเป็นเครื่องมือในการบันทึกคำศัพท์ต่างๆ ในภาษามลายูปาตานี และสามารถใช้ในการบันทึกองค์ความรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และเป็นระบบเขียนที่สามารถเรียนรู้ได้ง่ายอีกด้วย

คำสำคัญ: ระบบเขียน, ภาษามลายูปาตานี, ปัตตานี, อักษรยาวี, สามจังหวัดชายแดนภาคใต้, ภาษาดีน

Abstract

This participatory research aims at creating a Patani Malay writing system that is appropriate for practical usage and to preserve Patani Malay language and culture through the use of Jawi alphabet characters and to determine a method for applying the Jawi writing system developed in order to help preserve and revive the Patani Malay language. The result of the study reveals that Patani Malay language has 35 Jawi characters used for writing the Patani Malay language, loan words in Arabic, Thai and English. In the Patani Malay language, 8 more consonant phonemes were developed that are aspirated plosive phonemes /p^h, t^h, c^h, k^h/ The alphabetic symbols are **ق**, **ت**, **ش**, **ك** respectively. Moreover, half-nasal phoneme /m^b, n^d, ŋ^g/ were also developed with the alphabetic symbols, **م**, **ن**, **ڠ** respectively. In developing Jawi vowels, it was found that there are only 3 Jawi vowels, **ا**, **و** and **ي**. Thus, these vowels can not be used to support all other vowel phonemes in the Patani Malay language. As a result, additional vowel phonemes were designed to support some vowel phonemes namely /e, ε, o, ɔ, ē, ã, ù, õ, a-i, a-e, a-ε, a-o/. The alphabetic symbols are **ي**, **ي**, **و**, **و**, **ي**, **ا**, **و**, **ا**, **ا**, **ا**, **ا** respectively.

Phonetic symbols were designed to record the phonemes that have no phonetic characters through the use of Jawi language characters. The result shows that Arabic alphabetic symbols with which the community is familiar can be used to create a Patani Malay writing system. According to the results, Arabic alphabetic symbols can be used to record every phoneme in the Patani Malay language and they are easy to learn. The study also found that such a writing system would help in preserving and reviving the Patani Malay language, and can be used as an efficient tool to record Patani Malay vocabulary, the body of local knowledge, arts and culture and local wisdom.

Key Words: writing system, Patani Malay language, Pattani, Jawi alphabets, the three southernmost provinces of Thailand, dialect

1. บทนำ

ภาษามลายูเป็นภาษาที่มีบทบาทสำคัญสำหรับประชาชนในภูมิภาคแหลมมลายู (Nusantara) และในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล และเป็นภาษาที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารในการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ดังกล่าวอีกด้วย นอกจากนี้ ภาษามลายูยังเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนมุสลิมเชื้อสายมลายู โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษามลายูระบบเขียนอักษรยาวี ที่ใช้เป็นสื่อเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับหลักการดำรงชีวิตตามแนวทางศาสนาอิสลาม

ในคริสต์ศตวรรษที่ 15 อาณาจักรปาตานี ได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาอิสลามสำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนได้รับฉายาว่า “เป็นกระจกเงาแห่งเมืองมกกะห์” (Mohd Zamberi A. Malek, 1994 อ้างถึงใน Reemtohsun, 2000: 18) การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาอิสลามของอาณาจักรปาตานี มีหลักฐานจากการเข้ามาศึกษาของมุสลิมจากพื้นที่อื่นๆ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย กัมพูชา เป็นต้น (Hasan Madmarn, 2000: 123) และพบว่ามีการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษามากมายซึ่งเขียนโดยนักวิชาการจากปาตานี เช่น เซกดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัลฟาฏอนี และ เซคมุฮัมมัด เชน อัลฟาฏอนี เป็นต้น ทั้งนี้ คำว่าต่างๆ ที่เขียนขึ้นในสมัยนั้นส่วนใหญ่เป็นภาษามลายูที่เขียนด้วยอักษรยาวี ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงบทบาทของภาษามลายูและอักษรยาวีในพื้นที่นี้ทั้งในอดีตและปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันภาษามลายูยังคงมีบทบาทสำคัญสำหรับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะภาษามลายูถิ่นยังคงเป็นภาษาหลักสำหรับใช้ในการสื่อสารของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แต่พบว่าด้วยระบบการศึกษาไทยปัจจุบันทำให้มีการเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้าม ความรู้ในภาษามลายูถิ่นและปริมาณการใช้ภาษามลายูถิ่นของคนในพื้นที่ดังกล่าวเริ่มจะลดลง ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับลักษณะของหน้าที่การงานและความจำเป็นในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน แต่อย่างไรก็ตาม สุวีไล เปรมศรีรัตน์ (2541: 21) ได้กล่าวว่า ในเขตชนบทโดยทั่วไปคนที่มีอายุเกิน 40 ปีขึ้นไปที่ใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในหมู่บ้านและเด็กก่อนวัยเรียนจะมีความรู้เฉพาะภาษาถิ่นของตนเป็นส่วนใหญ่ และใช้เฉพาะภาษาถิ่นของตนในชีวิตประจำวัน

จากการที่มีผู้พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่งเป็นจำนวนมากดังกล่าวข้างต้น ปัญหาการตายของภาษานี้เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก แต่สิ่งที่เป็นไปได้และกำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้คือการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางภาษามลายูถิ่นและวัฒนธรรมมลายูท้องถิ่น เข้าสู่ลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะทางวัฒนธรรมพื้นบ้านหลายอย่าง ซึ่งมีการสืบทอดด้วยวิธีปากต่อปากกำลังจะถูกหายไปจากสังคมชนบท ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของการสื่อสารสมัยใหม่ สื่อมวลชนมีอิทธิพลสูงในการนำเสนอศิลปวัฒนธรรม และการบันเทิงสมัยใหม่ไปสู่ทุกครัวเรือน (สุวีไล เปรมศรีรัตน์, 2541: 21)

ปัจจุบันพบว่าภาษามลายูปาตานีเกิดการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากหลายปัจจัย ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดการที่เป็นระบบ และการพัฒนาระบบเขียนเป็นอีกหนึ่งกลไก เพื่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับภาษามลายูปาตานี แต่เนื่องจากมีแนวคิดของหลายฝ่าย รวมถึงสมาชิกในชุมชนเองที่เชื่อมั่นว่า ภาษามลายูปาตานีมีระบบเขียนอยู่แล้ว นั่นก็คือ ระบบเขียนอักษรยาวีซึ่งเป็นระบบเขียนที่ใช้ในภาษามลายูมาตรฐาน แต่เนื่องจากระบบเขียนด้วยอักษรยาวีไม่สามารถบันทึกหน่วยเสียงที่มีอยู่ในภาษามลายูปาตานีได้ทั้งหมด ซึ่งแนวคิดดังกล่าวส่งผลต่อการอนุรักษ์ภาษาและนำไปสู่การสร้างความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระบบเขียนของภาษามลายูปาตานีเอง และเพื่อเป็นกลไกในการอนุรักษ์ภาษาได้อีกด้วย

การจดบันทึกเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการป้องกันการเสื่อมเลือนภาษาถิ่น และวัฒนธรรมพื้นบ้าน และเป็นกลไกหนึ่งที่จะทำให้เกิดการสืบสานต่อจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง เช่นเดียวกับภาษามลายูปาตานี ซึ่งการจดบันทึกเพื่อการรวบรวมหน่วยเสียง และคำศัพท์ต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ปัจจุบันเครื่องมือเพื่อการจดบันทึกดังกล่าวยังจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงได้นำเอา ระบบเขียนอักษรยาวี ซึ่งเป็นระบบเขียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและศาสนาอิสลามอันเป็นศาสนาของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่นี้ มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานี เพื่อให้สามารถบันทึกหน่วยเสียงและคำศัพท์ต่างๆ ของภาษามลายูปาตานี ซึ่งผล การศึกษาค้นคว้านี้ เชื่อว่าจะสามารถนำไปสู่การประยุกต์เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและ ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญสองประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวีที่เหมาะสมกับการใช้และการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมมลายูปาตานี และ 2) เพื่อหาแนวทางการนำระบบเขียนอักษรยาวีที่พัฒนาได้ไปประยุกต์ในการปฏิบัติ เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามลายูปาตานี จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกตำบลเขาตวม อ.ชะรัง จ.ปัตตานี เป็นพื้นที่กรณีศึกษาในการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากตำบลนี้มีความเหมาะสมหลายประการ เช่น เป็นตำบลที่มีแหล่งการศึกษาในหลายรูปแบบ เช่น โรงเรียนประถมศึกษา ตาดิกา ปอเนาะ และสถาบันการอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ซึ่งสถาบันการศึกษาเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อการใช้ภาษามลายูปาตานีของคนในท้องถิ่น และนอกจากนี้ สถาบันการศึกษาเหล่านี้ ก็คือกลไกสำคัญในการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง

3. วิธีการศึกษาวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีพื้นที่ตำบลเขาตมเป็นพื้นที่กรณีศึกษาการพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูด้วยอักษรยาวี และประชากรในตำบลเขาตมเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพัฒนา ระบบเขียนภาษามลายูด้วยอักษรยาวีในครั้งนี้ กลุ่มประชากรที่มีส่วนร่วมในการวิจัยนี้ แบ่ง ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เป็นกลุ่มแกนนำชุมชน ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำ ชุมชน (ครูสอนศาสนา อิหม่าม คอติบ บิลาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน) และ กลุ่มที่สอง คือกลุ่มเยาวชน ซึ่งประกอบด้วยเยาวชนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึง ระดับอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาในชุมชน กลุ่มเป้าหมายทั้งสองกลุ่มเข้า มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ตามลักษณะกิจกรรมที่กำหนดขึ้น โดยกิจกรรมการดำเนินการ วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ

3.1 ขั้นศึกษาและสำรวจพื้นที่ และพัฒนาระบบเขียน เป็นขั้นตอนที่เน้นการสร้าง ความร่วมมือจากชุมชน โดยการศึกษาและสำรวจพื้นที่เพื่อเรียนรู้ชุมชนและการพัฒนาระบบเขียน ภาษามลายูปาตานี ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

3.1.1 เตรียมคณะวิจัยและสำรวจพื้นที่วิจัย โดยการประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเขียน

3.1.2 จัดเวทีนำเสนอและสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานต่อชุมชน

3.1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะหน่วยเสียง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มแกนนำชุมชนตามแบบ บันทึกรหัสหน่วยเสียงภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่ได้รับการอนุเคราะห์จาก ดร. รุสลัน อุทัย อาจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษามลายู มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจัดเวทีสนทนากลุ่มย่อยกับ ผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเสียงภาษาที่ได้รับ

3.1.4 ประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวี โดยมีกลุ่มแกน นำชุมชน ตัวแทนชุมชนตำบลเขาตม จำนวน 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ร่วมกับคณะผู้วิจัย 4 คน

3.1.5 ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาและร่วมตรวจสอบความถูกต้องของระบบเขียน

3.1.6 ประชุมแกนนำชุมชนและตัวแทนชุมชน เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำ การปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์ของระบบเขียน

3.2 ขั้นทดลองและสรุปผล ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

3.2.1 ออกแบบชุดฝึกอบรม หมายถึงการสร้างแบบฝึกอ่านและเขียนสระและพยัญชนะที่ได้ จากการพัฒนาเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวี และการสร้างแบบฝึกเขียนคำศัพท์ ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในมลายูปาตานีด้วยอักษรยาวี โดยกำหนดโจทย์เป็นคำศัพท์ภาษาไทย ทั้งนี้

เพื่อมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากกลุ่มแกนนำชุมชนและตัวแทนชุมชนในการร่วมออกแบบชุดฝึกอบรมและร่วมเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม

3.2.2 ทดลองใช้ระบบเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรยาวีที่ได้จากการพัฒนาแล้วในกลุ่มแกนนำชุมชน และกลุ่มเยาวชน ด้วยวิธีการทดสอบการอ่านและการเขียนคำหรือข้อความ ตลอดจนการนำระบบเขียนดังกล่าวไปใช้ในสภาพการณ์จริง โดยการให้กลุ่มแกนนำชุมชนทดลองเขียนบทอ่าน คุศบะฮ์ (การแสดงปาฐกถาธรรมในพิธีการละหมาดช่วงเวลาที่เที่ยงของวันศุกร์) และกลุ่มเยาวชนทดลองเขียนนิทานและจดบันทึกเรื่องเล่าในชุมชน

3.2.3 ประชุมร่วมกับชุมชนเพื่อสรุปผลการวิจัยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการขยายผลโครงการวิจัยต่อไป

4. วรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาษามลายูปัตตานีหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานี เป็นภาษาที่พูดโดยชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส (ส่วนจังหวัดสตูลจะใช้ภาษามลายูถิ่นสตูล) ทั้งสามจังหวัดตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ประชากรประมาณร้อยละ 80-85 ในจังหวัดดังกล่าวพูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีในชีวิตประจำวัน และภาษาดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกับภาษามลายูถิ่นในรัฐกลันตัน (Kelantan dialect) ซึ่งเป็นรัฐทางตอนเหนือแถบฝั่งทะเลด้านตะวันออกของประเทศมาเลเซีย (รูสลัน อุทัย, 2536: 89; คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.), มปป.: 28) สาเหตุที่ทำให้ภาษาที่ใช้ในสองพื้นที่มีความใกล้เคียงกันอาจเนื่องจากสาเหตุสำคัญสามประการ คือ

4.1 การที่มุสลิมในสองพื้นที่นี้มีการติดต่อสัมพันธ์และการอพยพไปมาระหว่างกัน และในอดีตยังอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรเดียวกันคือ อาณาจักรลังกาสุกะ (Hasan Madmam, 2000: 123)

4.2 การที่ปัตตานีในอดีตเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภูมิภาคนี้ และมีผู้คนจากเมืองต่างๆ ในภูมิภาคนี้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนและกลับไปเผยแพร่ชุมชนของตนเอง (Mohd Zamberi A. Malek, 1994 อ้างถึงใน Reemtohsun, 2000: 18) และ

4.3 ปัตตานีในอดีตเป็นเมืองใหญ่และเป็นศูนย์กลางทางการค้าขาย เป็นเมืองท่าสำหรับการขนส่งสินค้า ทั้งจากอินเดีย โปรตุเกส ฮอลแลนด์ และอังกฤษมาเทียบท่า นำสินค้ามาจำหน่าย (รูสลัน อุทัย, 2536: 89) ซึ่งทำให้มีการแพร่กระจายภาษามลายูถิ่นไปทั่วภูมิภาค

การศึกษาเกี่ยวกับภาษามลายูปัตตานีที่ผ่านมานั้น มีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องหน่วยเสียงและพบว่า ผลการศึกษามีความแตกต่างกัน เช่น

Paitoon Masmintra Chaiyanara (1984) ได้กล่าวในพจนานุกรมไทย-มลายูปัตตานี ระบุไว้ว่า ระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นปัตตานี ประกอบด้วย ระบบเสียงพยัญชนะและ

ระบบเสียงสระ ซึ่งระบบเสียงพยัญชนะในภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีทั้งหมด 25 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, k, g, ʔ, p^h, t^h, c^h, k^h, b, d, c, j, f, s, h, z, ʏ, l, r, m, n, ŋ, ŋ/, m^b, n^d, ŋ^j, ŋ^g, w, y/

รัตติยา สาและ (2534) ได้เรียบเรียงเนื้อหาเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีในหนังสือ “ภาษามลายูถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย” ข้อมูลทางภาษาที่เรียบเรียงและนำเสนอส่วนใหญ่เน้นทางด้านสำนวนภาษามลายูถิ่นปัตตานี ทั้งนี้เนื่องจากภาษามลายูถิ่นสำเนียงนี้มีจำนวนผู้ใช้มากกว่าภาษามลายูถิ่นสำเนียงอื่นที่มีอยู่ในประเทศไทย ในหนังสือดังกล่าวยังได้อธิบายลักษณะหน่วยเสียงที่ปรากฏในภาษามลายูถิ่นปัตตานีตามแนวสรีรศาสตร์ โดยได้จำแนกหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงเด่น (Primary Phonemes) และหน่วยเสียงรอง (Secondary Phonemes) หน่วยเสียงพยัญชนะเด่น มี 24 หน่วยเสียง ประกอบด้วยหน่วยเสียง /p, t, k, g, ʔ, b, d, c, j, s, z, ʏ, h, l, m, n, ŋ, ŋ, mb, nd, ŋj, ŋg, w, y/ หน่วยเสียงพยัญชนะรอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยเสียงที่ปรากฏในคำภาษาต่างประเทศ หน่วยเสียงนี้มีทั้งหมด 5 หน่วยเสียง คือ /f, ʃ, x, ø, r/ อย่างไรก็ตาม หน่วยเสียงพยัญชนะประเภทนี้สามารถใช้แทนที่กับหน่วยเสียงพยัญชนะปฐมภูมิที่มีลักษณะหน่วยเสียงใกล้เคียงกันได้ กล่าวคือ หน่วยเสียง /f/ สามารถใช้แทนด้วยหน่วยเสียง /p/ หน่วยเสียง /ʃ/ ใช้แทนด้วยหน่วยเสียง /s/ หน่วยเสียง /x/ แทนด้วยหน่วยเสียง /k^h/ หน่วยเสียง /ø/ แทนด้วยหน่วยเสียง /d/ และหน่วยเสียง /r/ แทนด้วยหน่วยเสียง /ʏ/

Waemaji Paramal (1991) ได้วิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปัตตานี โดยการนำหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมดที่ได้เสนอไว้โดย Paitoon Masmindra Chaiyanara (1984) และรัตติยา สาและ (2534) มาประมวลและวิเคราะห์ใหม่ จนเกิดเป็นระบบหน่วยเสียงพยัญชนะอีกในลักษณะหนึ่ง ซึ่งไม่แตกต่างกับบุคคลทั้งสองมากนัก คือ ได้จำแนกหน่วยเสียงพยัญชนะภาษามลายูปัตตานีออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงเด่น และหน่วยเสียงรอง โดยหน่วยเสียงเด่น ประกอบด้วย 24 หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียง /p, t, k, g, ʔ, b, d, c, j, s, ʏ, h, l, r, m, n, ŋ, ŋ, m^b, n^d, ŋ^j, ŋg, w, y/ และหน่วยเสียงรอง มี 7 หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียง /p^h, t^h, c^h, k^h, f, z, x/

อักษรยาวี (Jawi) คืออักษรที่มาจากการใช้อักษรอาหรับในยุคที่อิสลามถูกนำเข้ามาเผยแพร่ในบริเวณหมู่เกาะมลายูราวคริสต์ศตวรรษที่ 10 ในแง่ของตระกูลอักษรอาหรับนั้น สามารถกล่าวสรุปได้ว่า อักษรอาหรับจัดอยู่ในตระกูลอักษรโปรโตเซมิติก (Proto-Semitic) ซึ่งแตกแขนงเป็นกลุ่มอักษรเซมิติกเหนือ แล้วแยกสาขาย่อยเป็นอักษรอราเมอิก (Aramaic Script) อักษรนาบาเทียน (Nabataean Script) และอักษรอาหรับตามลำดับ (Hashim Musa, 2006: 1)

รูปอักษรยาวี หรือ อักษรอาหรับ มีลักษณะเป็นรูปเส้น มีจุดกำกับอยู่ข้างบนหรือข้างล่างตัวอักษร อักษรยาวีบางตัวมีจุดกำกับอยู่มากกว่าหนึ่งจุด แต่ไม่เกินสามจุด และบางตัว

ไม่มีจุดกำกับ อักษรยาวมีเพียงชุดเดียวแต่สามารถใช้แทนหน่วยเสียงได้ทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระ นอกจากนี้อักษรยาวไม่มีการแบ่งลักษณะอักษรเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ ตัวพิมพ์เล็ก แต่มี “อักษรเต็มรูป” และ “อักษรเชื่อม” คือ เชื่อมโยงผูกติดไว้กับอักษรอื่นที่สามารถเขียนเชื่อมโยงกันได้ (รัตติยา สาและ, 2529: 19)

การศึกษาในเรื่องพัฒนาการระบบเขียนอักษรยาวในแถบหมู่เกาะมลายู มีนักวิจัยชาวตะวันตกได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ อาจด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ศึกษากาฬมลายูเพื่อการปกครองดินแดนแถบนี้ การติดต่อค้าขาย การเผยแพร่คริสต์ศาสนา หรือเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยตรง

Shellebear (อ้างถึงใน Hashim Musa, 2006: 12) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษามลายูชาวตะวันตกได้กล่าวว่า ชาวมลายูได้พัฒนาระบบเขียนอักษรยาวจากอักษรอาหรับโดยตรงในทำนองเดียว กันชาวอาหรับเองก็เป็นผู้ที่นำระบบเขียนอักษรอาหรับมาใช้ในการเขียนเป็นภาษามลายู เพื่อให้สามารถสื่อสารกับชาวมลายูอีกด้วย ซึ่งต่อมาทั้งคู่จึงค้นในนามอักษรยาวโดยปกติการเขียนในภาษาอาหรับมักไม่นิยมใส่เครื่องหมายขีด (diacritic) เพื่อแทนเสียงสระ (ยกเว้นภาษาอาหรับที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอานเท่านั้น ซึ่งจะต้องใส่เครื่องหมายขีดเพื่อไม่ให้คำอ่านและความหมายผิดพลาด) ดังนั้น เมื่อมีการนำระบบเขียนอักษรอาหรับมาใช้เขียนภาษามลายูโดยปราศจากเครื่องหมายขีดเพื่อแทนเสียงสระ จึงเกิดความยุ่งยากและสับสนในการอ่านและตีความหมาย นอกจากนี้เครื่องหมายขีดเพื่อแทนเสียงสระในภาษามลายูไม่ได้ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกับในภาษาอาหรับ ดังนั้น ตามทัศนะของ Shellebear ระบบเขียนภาษามลายูด้วยอักษรยาวในยุคแรก (ราวคริสต์ศตวรรษที่ 7) จึงได้นำระบบเครื่องหมายขีดเพื่อแทนเสียงสระมาประกอบการเขียนเพื่อให้สะดวกและง่ายต่อการอ่านและตีความหมายของคำ ต่อมาเมื่อระบบเครื่องหมายขีดเพื่อแทนเสียงสระถูกใช้จนเคยชิน ในที่สุด จึงลดเครื่องหมายดังกล่าวออก แต่ยกเว้นเครื่องหมายขีดบางชนิดที่ยังคงต้องใช้

ปราชญ์ชาวมลายูที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลต่อระบบเขียนอักษรยาวมากจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คือ Zainal Abidin bin Ahmad หรือชื่อที่คนทั่วไปรู้จักมักคุ้นกันในนาม Za'ba งานศึกษาเกี่ยวกับระบบเขียนอักษรยาว ซึ่งท่านได้กล่าวไว้ในหนังสือ Jawi Spelling ว่าด้วยเรื่องความหลากหลายของระบบการสะกดคำ การใช้รูปสระ หลักการสะกดคำในพยางค์เปิดและพยางค์ปิด การออกเสียงยาว การลงเสียงหนัก-เบา การใช้ ۱ ۴ ۵ และหลักการสะกดคำในพยางค์สุดท้าย ในปี ค.ศ. 1940 Za'ba ได้อธิบายหลักการสะกดคำยาวีและรูมีในหนังสือไวยากรณ์ที่เป็นที่ยอมรับกันมากในวงการวิชาการภาษามลายู คือ Pelita Bahasa Penggal I ในปี ค.ศ. 1949 จึงได้จัดทำคู่มือการสะกดคำมลายูยาวี-รูมี (Daftar Ejaan Melayu Jawi-Rumi) (Hashim Musa, 2006:12)

Kang Kyoung Seock (1986: 17) ผู้เชี่ยวชาญภาษามลายูชาวเกาหลีได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการระบบเขียนอักษรยาวีในสังคมมลายู จากการศึกษาครั้งนั้น Kang ได้กล่าวถึงพัฒนาการรูปเขียนยาวีที่ได้ รับผิดชอบต่อจากระบบเขียนอักษรอาหรับ แล้วนำมาเขียนภาษามลายูโบราณ พัฒนาการระบบเขียนดังกล่าว ปรากฏขึ้นเป็นลำดับขั้นตามยุคสมัย กล่าวคือเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจากการนำระบบเขียนอักษรอาหรับทั้งระบบมาใช้ นั่นคือการใช้ระบบเครื่องหมายขีดต่างๆ ที่ปรากฏในภาษาอาหรับ ขั้นการลดเครื่องหมายขีดบางชนิดออกและยังคงไว้เครื่องหมายขีดบางชนิดอยู่ คือ เครื่องหมายขีดขีด (-) จนกระทั่งถึงขั้นของการลดเครื่องหมายทุกชนิดออก แล้วพัฒนาเรื่อยมาจนถึงขั้นการนำรูปอักษรสระมาใช้ในพยางค์ที่สอง พยางค์สุดท้าย และพยางค์แรกตามลำดับ รูปอักษรสระที่ใช้ คือ อักษรอลิฟ (ل) อักษรวาว (و) และอักษรยา (ي)

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถกล่าวสรุปได้เป็น 3 ประเด็นคือ 1) สภาพภาษามลายูปาตานีและอักษรยาวีในชุมชน 2) ระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวี และ 3) ผลการทดสอบการสร้างการยอมรับและการนำไปใช้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.1. สภาพภาษามลายูปาตานีและอักษรยาวีในชุมชน

5.1.1 ตำบลเขาตุม ตั้งอยู่ในอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เป็นตำบลที่มีภูเขาล้อมรอบเป็นทิวเขาซึ่งถือว่าสูงที่สุดในอำเภอยะรัง จากการเล่าขานตำนานชุมชน บอกว่า บริเวณชุมชนนี้เคยมีแอ่งน้ำใหญ่ มีสายน้ำใสสะอาดมองเห็นถึงกันแอ่งน้ำ ในแอ่งน้ำนั้นมีดอกบัวขนาดใหญ่ ซึ่งจะบานปีละหนึ่งครั้ง ในขณะที่เบ่งบานจะมีเสียงดัง “ตุม” คล้ายเสียงปืนใหญ่ และอีกตำนานหนึ่งบอกว่า “ตำบลเขาตุม” มาจากภาษามลายูถิ่น คือ “บูเก๊ะตง” แปลว่า ภูเขาตง ซึ่งหมายถึงหีบหรือกล่อง ชาวบ้านจึงเรียกภูเขานี้ว่า บูเก๊ะตง หรือ ภูเขาตง ต่อมาได้เพี้ยนเป็น “เขาตุม” จนถึงปัจจุบันตำบลเขาตุมอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอยะรังเป็นระยะทาง 22 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี 37 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 85.29 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศ ทิศเหนือ จรดตำบลมะมาวีและตำบลกอดำ อำเภอยะรัง ทิศใต้ จรดเทศบาลนครยะลา ทิศตะวันออก จรดตำบลตะโละมะนะ อำเภอทุ่งยางแดง ทิศตะวันตก จรดแม่น้ำปัตตานีและตำบลท่าชะแอ อำเภอเมืองยะลา

ปัจจุบันตำบลเขาตุมมี 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 13,493 คน จากจำนวนครัวเรือน 2,741 ครัวเรือน ประชากรเกือบทั้งหมดเป็นชาวมุสลิมเชื้อสายมลายู ใช้ภาษาและวัฒนธรรมมลายูเป็นสื่อแสดงอัตลักษณ์ของคนในชุมชน ในตำบลเขาตุมมีสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ซึ่งแต่ละแห่งมีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษามลายูแตกต่างกัน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง โรงเรียนคาทอลิก 17 แห่ง โรงเรียนปอเนาะ 3 แห่ง และ มหาวิทยาลัย 1 แห่ง (คือมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา)

5.1.2 สภาพการใช้ภาษามลายูปาตานีในชุมชนตำบลเขาตุม พบว่า สมาชิกในชุมชนใช้ภาษามลายูปาตานีในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษามลายูปาตานีของบุคคลภายนอกชุมชนทำให้เกิดความไว้วางใจในการติดต่อสื่อสารกับคนในชุมชน ถึงแม้ว่าภาษามลายูปาตานีจะเป็นภาษาหลักในการสื่อสารของคนในชุมชน แต่จากการศึกษาพบว่า สมาชิกในชุมชนที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีลงมา สามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกได้เป็นอย่างดี ในขณะที่วัยกันยังมีกลุ่มคนสูงอายุจำนวนไม่น้อยที่ไม่เข้าใจภาษาไทยด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ภาษาไทยก็ยังคงมีบทบาทมากทีเดียวในการสื่อสารของคนรุ่นใหม่ในชุมชนดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำศัพท์บางคำในภาษามลายูปาตานีที่ใช้เรียกชื่อสิ่งต่างๆ ในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงคำเรียกไปจากเดิม ชาวชนรุ่นใหม่รู้จักคำศัพท์ต่างๆ ในภาษามลายูของชุมชนน้อยลง แล้วหันมาใช้คำศัพท์ใหม่ที่ยืมจากภาษาไทย แทนที่คำศัพท์ดั้งเดิมที่ใช้อยู่ในชุมชน ดังนั้น จากปรากฏการณ์สภาพการใช้ภาษามลายูปาตานีในปัจจุบันที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าภาษามลายูปาตานีเริ่มมีบทบาทน้อยลง และทำให้ภาษาไทยเริ่มมีบทบาทเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาสภาพการใช้อักษรยาวีในชุมชนดังกล่าว พบว่า ชุมชนยังมีการใช้อักษรยาวีอย่างแพร่หลาย ทั้งในรูปแบบของเอกสารต่างๆ หรือป้ายบอกทางและสถานที่ที่สร้างขึ้น โดยสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ พบว่า สมาชิกในชุมชนที่ได้รับการศึกษาทางศาสนาจะสามารถอ่านและเขียนข้อความต่างๆ ด้วยอักษรยาวีได้เป็นอย่างดี ยกเว้นในกลุ่มวัยกลางคนลงมา บางคนอาจจะอ่านและเขียนไม่คล่องแคล่วเท่าที่ควร ความสามารถในการใช้อักษรยาวีของคนในชุมชน อาจเนื่องจากการยังมีการเรียนการสอนภาษามลายูด้วยระบบเขียนอักษรยาวีในสถานศึกษาศาสนา เช่น โรงเรียนคาทอลิกและโรงเรียนปอเนาะ นอกจากนี้ ตำราเรียนศาสนาและkitabต่างๆ (หนังสือเกี่ยวกับศาสนา) ยังคงเป็นภาษามลายูรูปเขียนอักษรยาวี จึงทำให้สมาชิกในชุมชนยังคงได้เรียนและสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง และนอกจากนี้ ยังมีบทอ่านคุตบะฮ์วันศุกร์ ที่เขียนด้วยอักษรยาวี แต่เนื่องจากหนังสือคุตบะฮ์ในปัจจุบัน บางส่วนนำมาจากต่างประเทศ ซึ่งมีการใช้ศัพท์บางคำที่แตกต่างจากภาษามลายูปาตานี ทำให้ผู้อ่านคุตบะฮ์อ่านคำศัพท์บางคำไม่ออก และมักใช้การเดาคำศัพท์ ซึ่งทำให้เกิดความผิดพลาดในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในบทคุตบะฮ์

นอกจากนี้ จากการศึกษาสภาพการใช้ภาษามลายูในตำบลเขาตุม พบว่า มี 1 ชุมชนที่มีลักษณะการสอนภาษามลายูที่ต่างจากชุมชนอื่น คือ ชุมชนบ้านโสร่ง ซึ่งในอดีตใช้อักษรรูมีในการเขียนภาษามลายู อิหม่ามมัสยิดบ้านโสร่งได้เล่าว่า เนื่องจากในอดีตเคยมีแกนนำชุมชนบ้านโสร่งเป็นผู้ที่อพยพจากเมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย จึงมีการเรียนการสอนภาษามลายู

ด้วยอักษรโรมัน แต่ปัจจุบันนี้ไม่มีความแตกต่างกับชุมชนอื่นแล้ว เนื่องจากใช้อักษรขาวีในการเรียนการสอนภาษามลายู อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ทุกชุมชนจะจัดให้มีการเรียนการสอนภาษามลายูด้วยอักษรขาวี แต่อาจมีความสำเร็จในทักษะการใช้ภาษาแตกต่างกัน ทั้งนี้ จากการสังเกตพบว่า ในกลุ่มวัยกลางคนบางส่วนล้มเลิกการอ่านและการเขียนภาษามลายูด้วยอักษรขาวีไปบ้างแล้ว เนื่องจากมีโอกาสการนำไปใช้น้อยลงหรืออาจไม่ได้ใช้เลย

5.1.3 ในการศึกษาลักษณะภาษามลายูปาดานีในการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการเปรียบเทียบลักษณะหน่วยเสียง และอักษรขาวีที่ใช้แทนหน่วยเสียงในภาษามลายูมาตรฐานที่ใช้ประเทศมาเลเซีย จากการศึกษาเปรียบเทียบปรากฏได้ดังนี้

(1) ในภาษามลายูมาตรฐานมีหน่วยเสียงพยัญชนะจำนวน 26 หน่วยเสียง และมีรูปอักษรขาวีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จำนวน 36 ตัวอักษร บางหน่วยเสียงพยัญชนะสามารถใช้แทนด้วยรูปอักษรขาวีได้หลายรูป แต่ทั้งนี้ ได้มีกำหนดการใช้อักษรขาวีไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้ว กล่าวคือ รูปอักษรขาวีหนึ่งๆ อาจใช้สำหรับเขียนในคำหลายคำ และบางรูปอักษรขาวี อาจใช้เขียนเฉพาะคำขำในภาษาอาหรับเท่านั้น สำหรับในภาษามลายูปาดานี พบว่า มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 30 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, k, g, ʔ, p^h, t^h, c^h, k^h, b, d, c, j, f, s, h, z, ʃ, l, r, m, n, ŋ, ŋ^h, m^b, n^d, ŋ^ʔ, w, y/ โดยหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมดสามารถนำบางหน่วยเสียงมาเขียนแทนด้วยอักษรขาวีได้ มีเพียง 22 ตัวอักษร และมีหน่วยเสียงพยัญชนะอีกจำนวน 8 หน่วยเสียง ที่ยังไม่มีย่ออักษรขาวีมาแทนหน่วยเสียงนี้ได้ หน่วยเสียงพยัญชนะทั้งเป็น 8 หน่วยเสียงดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

(1.1) หน่วยเสียงพยัญชนะหยุดพ่นลม ซึ่งในภาษามลายูปาดานีมี 4 หน่วยเสียง คือ /p^h, t^h, c^h, k^h/ และโดยทั่วไปหน่วยเสียงลักษณะนี้มักปรากฏในคำขำภาษาไทย

(1.2) หน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งนาสิก มีลักษณะของเสียงที่ควมรวมเสียงพยัญชนะหยุดหรือกึ่งเสียดแทรกที่ใช้ฐานกรณ์และมีตำแหน่งเสียงเดียวกันหรือใกล้เคียงกันจนกลมกลืนเป็นเสียงเดียว จึงเป็นหน่วยเสียงนาสิกที่มีลมไม่ขึ้นจุมกเต็มรูป ได้แก่ /m^b, n^d, ŋ^ʔ/

นอกจากหน่วยเสียงพยัญชนะ 2 กลุ่มข้างต้นแล้ว ในภาษามลายูปาดานียังมีปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับพยัญชนะอีกหนึ่งลักษณะ คือ ปรากฏการณ์การยัดเสียงพยัญชนะหรืออาจเรียกว่าพยัญชนะเสียงยาว ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะในตำแหน่งต้นคำที่ถูกยัดเสียงให้ยาวกว่าปกติ โดยปกติปรากฏการณ์ของการยัดเสียงพยัญชนะ มักเกิดมาจากกรณีการลดรูปของพยางค์ หรือหน่วยคำเดิมข้างหน้าที่มีอยู่ในภาษามลายูมาตรฐาน

(2) ในภาษามลายูมาตรฐานแบ่งหน่วยเสียงสระออกเป็น 2 ชนิด คือหน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียงสระประสม โดยหน่วยสระเดี่ยวนั้นมีจำนวน 6 หน่วยเสียง คือ /i, e, a, o, u, o/ สามารถใช้เขียนแทนด้วยรูปอักษรขาวีเพียง 3 ตัวอักษร คือ ا, و และ ۛ และหน่วยเสียงสระประสมมีจำนวน 7 หน่วยเสียง คือ /ai, au, oi, ia, ua, iu, ui/ ซึ่งหน่วยเสียงสระประสม

เหล่านี้ ก็ยังคงเขียนแทนด้วยรูปอักษรยาวีทั้ง 3 ตัวอักษรดังกล่าวด้วยวิธีการประสมอักษร สำหรับหน่วยเสียงสระภาษามลายู ปาดานีแบ่งออกเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียงสระเรียง โดยหน่วยเสียงสระเดี่ยวแบ่งออกได้อีกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มหน่วยเสียงสระเดี่ยวปกติมี 8 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, e, a, ə, u, o/ และกลุ่มหน่วยเสียงสระเดี่ยวนาสิกมี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ /ɛ̃, ɔ̃, ɨ̃, ʊ̃/ หน่วยเสียงสระเรียงในภาษามลายูปาดานีมีจำนวน 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /a-i, a-ɛ, a-e, a-o, a-u/

5.2. ระบบเขียนภาษามลายูปาดานีด้วยอักษรยาวี

5.2.1 พยัญชนะ ภาษามลายูปาดานีมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งสิ้น 30 หน่วยเสียง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้ เมื่อนำหน่วยเสียงไปใช้แทนกับรูปอักษรยาวีที่ใช้อยู่ในภาษามลายูมาตรฐาน ปัจจุบัน พบว่า สามารถใช้แทนด้วยรูปอักษรยาวีที่มีอยู่เดิมได้ทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องพัฒนารูปพยัญชนะอักษรยาวีเพิ่มเติมอีกจำนวน 8 ตัวอักษร เพื่อใช้รองรับสำหรับ 8 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ต่างไปจากภาษามลายูมาตรฐาน โดยใช้หลักการเลือกสัญลักษณ์ที่ใช้ อยู่ในภาษาอาหรับมาประกอบเพิ่มเติมกับบางตัวอักษรยาวีที่มีอยู่เดิมแล้ว ทั้งนี้ การออกแบบสัญลักษณ์สำหรับหน่วยเสียงพยัญชนะเพิ่มเติมอีก 8 ตัวอักษรนั้น ปรากฏอยู่ในหน่วยเสียงพยัญชนะ 2 กลุ่ม ต่อไปนี้

(1) หน่วยเสียงพยัญชนะหยุดพ่นลม ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ ได้เลือกใช้เครื่องหมายขีดเส้นใต้ตัวอักษรยาวีที่มีลักษณะการออกเสียงใกล้เคียงกัน ได้แก่ หน่วยเสียง /p^h, t^h, c^h, k^h/ ใช้แทนด้วยอักษรยาวีที่มีสัญลักษณ์ขีดเส้นใต้ คือ ڤ, ت, ڤ, ك ตามลำดับ

(2) หน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งนาสิก โดยเลือกใช้เครื่องหมายวงกลมเล็กๆ “◌̣” (ในภาษาอาหรับเรียกเครื่องหมายนี้ว่า “สุกุน” เป็นเครื่องหมายที่ทำหน้าที่กำกับบนพยัญชนะอาหรับที่เป็นตัว สะกด) กำกับไว้เหนือรูปอักษรยาวีที่มีลักษณะการออกเสียงเป็นเสียงนาสิก ซึ่งได้แก่ หน่วยเสียง /m^h, n^h, ŋ^h, ɲ^h/ ใช้แทนด้วยอักษรยาวีที่มีเครื่องหมายสุกุน คือ م̣, ن̣, ڠ̣, ڠ̣ ตามลำดับ

สำหรับกรณีปรากฏการณ์การขีดเสียงพยัญชนะนั้น ได้เลือกใช้เครื่องหมาย “◌̣” (ในภาษาอาหรับเรียกเครื่องหมายนี้ว่า “ตัซซิด” เป็นเครื่องหมายที่ทำหน้าที่กำกับบนพยัญชนะอาหรับที่ต้องออกเสียงเดียวกันสองครั้ง) โดยกำกับไว้เหนือรูปอักษรพยัญชนะที่ต้องการขีดเสียง เช่น ج ในคำ جَلِي [jjale] (เดิน) และ ببيسي [bbise?] (กระซิบ)

จากการพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาดานีด้วยอักษรยาวีที่เป็นรูปอักษรพยัญชนะ สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงพยัญชนะรูปอักษรยิวี่พัฒนาเพื่อใช้แทนหน่วยเสียงและตัวอย่างคำในภาษามลายูปัตานี

อักษรยิวี่	หน่วยเสียง	ตัวอย่างคำ	คำอ่าน (สัทอักษร)	ความหมาย
ا	ʔ	ايي	ʔaye	ไก่
ب	b	باجو	baju	เสื้อ
ت	t	تاغي	taŋe	มือ
ث	θ	ثلاثا	θolaθo	วันอังคาร
ج	j	جي	je	นาฬิกา
چ	c	چاوي	cawe	ถ้วย
ح	h	حاكيغ	hakeŋ	ผู้ตัดหิน
خ	x	خاودي	xodi	ผู้พิพากษา
د	d	داكو	dadu	กาง
ذ	z	ذيكي	zike	กล้าวระลึก
ر	r	راوتي	roti	โรตี
ز	z	زاكاء	zakaz	ชะกาด
س	s	سيسي	sise	หวี
ش	ʃ	شاريكا	ʃarikaʔ	บริษัท
ص	s	صابا	soba	อคทน
ض	d	ضاوايه	doʔeh	อ่อนแอ
ط	t	طاواوء	toʔoʔ	การหย่า
ظ	z	ظاوليغ	zoleŋ	อยู่ดีธรรม
ع	ʕ	عامالي	ʕamale	คุณงามความดี
غ	ɣ	غيما	yima	เสื้อ
غ	ŋ	غاغوا	ŋaŋo	อ้าปาก
ف	f	فايفا	faifa	ไฟฟ้า
فا	p	فايوغ	payoŋ	ร่ม
ق	k	قاوموه	komuh	พจนานุกรม
ك	k	كاكي	kaki	ขา
ك	g	كيكي	gigi	ฟัน
ل	l	لمو	lom ^b u	วัว
م	m	ماتا	matə	ตา

อักษรยาวี	หน่วยเสียง	ตัวอย่างคำ	คำอ่าน (สัทอักษร)	ความหมาย
ن	n	ناسي	nasi?	ข้าว
و	w	وا	wa	ว่าว
ھ	h	ھوجي	hujɛ	ฝน
ء	ʔ	اوباء	ʔubaʔ	ยา
ي	y	كايو	kayu	ไม้
ن	ŋ	پامو	ŋamɔʔ	ยุ้ง
ت	tʰ	تي	tʰeʔ	เทพ
ش	çʰ	شي	çʰuʔ	ชุด
ق	pʰ	ق	pʰaʔ	พรรค
ك	kʰ	كي	kʰeʔ	เค้ก
م	m ^b	كمي	kəm ^b ɛ	บาน
ن	n ^d	كاني	kan ^d ɛ	คอก
غ	ŋ ^ɛ	سغا	səŋ ^ɛ a	ไฟลูกกลม
ن	ŋ ⁱ	قايي	paŋ ⁱ ɛ	ยาว

5.2.2 เกณฑ์การเลือกใช้อักษรยาวี : เนื่องจากรูปอักษรยาวีบางรูปที่มีลักษณะการแทนเสียงใกล้เคียงกัน ดังนั้น เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการเลือกรูปอักษรยาวี ที่จะนำมาแทนหน่วยเสียงในภาษามลายูปัตตานี จึงให้เลือกใช้เฉพาะรูปอักษรพยัญชนะเดียวกันกับที่ใช้ในภาษามลายูมาตรฐาน ในกรณีเป็นคำยืมภาษาอาหรับที่ไม่มีการแปรรูปเสียงของคำให้เป็นสำเนียงภาษามลายูปัตตานีนั้น จะเขียนเหมือนคำศัพท์เดิมในภาษาอาหรับ ในทางกลับกันหากเป็นคำยืมภาษาอาหรับที่มีการแปรรูปเสียงของคำเป็นสำเนียงภาษามลายูปัตตานี จะใช้เฉพาะรูปอักษรพยัญชนะตามลักษณะเสียงที่ปรากฏในคำนั้นๆ

นอกจากนี้ ในการศึกษายังพบว่า ในภาษามลายูปัตตานีมีคำยืมภาษาไทยรวมอยู่ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นคำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดพ่นลม ดังนั้น รูปอักษรที่พัฒนาเพิ่มเติมสำหรับแทนหน่วยเสียงคำยืมภาษาไทย จึงเป็นรูปอักษรที่มีสัญลักษณ์พิเศษ ใช้เฉพาะคำยืมภาษาไทยเท่านั้น (ดังตัวอย่างคำที่กล่าวมาแล้วข้างต้น)

5.2.3 สระ : ภาษามลายูปัตตานีมีหน่วยเสียงสระทั้งหมด 17 หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็น 3 ชนิด หน่วยเสียงหลัก คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยวปกติ จำนวน 8 หน่วยเสียง หน่วยสระเดี่ยวนาสิก จำนวน 4 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระเรียง จำนวน 5 หน่วยเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงหน่วยเสียงสระและรูปสระอักษรยิวในภาษามลายูปัตตานี

สระเดี่ยวปกติ	
หน่วยเสียง	รูปอักษรยิว
i	ي
e	يِ
ɛ	يِ
a	ا
ə	-
u	و
o	وْ
ɔ	اوْ
สระเดี่ยวนาสิก	
หน่วยเสียง	รูปอักษรยิว
ɛ̃	يِ
ã	آ
ũ	وِ
õ	اوِ
สระเรียง	
หน่วยเสียง	รูปอักษรยิว
a-i	اي
a-ɛ	ايِ
a-ɛ	ايِ
a-o	اوْ
a-u	او

5.2.4 การสะกดคำ : คำพื้นฐานในภาษามลายูปัตตานีส่วนใหญ่มักเป็นคำสองพยางค์ เช่นเดียวกับคำพื้นฐานในภาษาอื่นๆ ในตระกูลออสโตรเนเซีย การสะกดคำบางคำในภาษามลายูปัตตานีอาจมีบางพยางค์ที่ไม่ปรากฏรูปสระของหน่วยเสียงสระ /ə/ และหน่วยเสียง /a/ กล่าวคือ ในกรณีพยางค์เปิดที่มีเสียงสระ [ə] เช่น พยางค์เปิดในพยางค์แรกของคำ “beli” [bɛ.li] (ชื่อ) สะกดคำด้วยอักษรยิว بلي = بلي และในกรณีพยางค์ปิดที่มีเสียงสระ [a] เช่น พยางค์ปิดในพยางค์ที่สองของคำ “panah” [pa.nah] (ร้อน) สะกดคำด้วยอักษรยิว ناه = ناه ทั้งนี้โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการสะกดคำด้วยอักษร ยิวในภาษามลายูมาตรฐาน

5.3. ผลการทดสอบ การสร้างการยอมรับและการนำไปใช้

ผลการศึกษาในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ผลการทดลองระบบเขียน 2) การสร้างการยอมรับจากชุมชน และ 3) แนวทางการขยายผลสู่การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งได้ผลการวิจัย ดังนี้

5.3.1 ผลการทดลองระบบเขียน พบว่า ระบบเขียนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการบันทึกภาษามลายูปาตานีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผลจากการทดลองกับกลุ่มแกนนำชุมชนและกลุ่มเยาวชนมีทักษะในการอ่านและเขียนภาษามลายูด้วยอักษรยาวี้อยู่ก่อนแล้ว เมื่อได้รับการฝึกการเขียนอ่านตามระบบเขียนนี้ พบว่าสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว แต่การเขียนตามระบบเขียนนี้ต้องใช้เวลาในการฝึกมากกว่าการอ่าน ในขณะที่เดียวกันสำหรับผู้ที่ยังไม่มีทักษะการอ่านอักษรยาวีมาก่อนจำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกมากขึ้น

จากการทดลองเขียนชุดบะฮุ พบว่าระบบเขียนนี้สามารถนำไปสู่การเขียนชุดบะฮุได้โดยบท ชุดบะฮุนั้นสามารถรองรับได้ทั้งระบบเขียนอักษรยาวีในภาษามลายูมาตรฐานและภาษามลายูปาตานี ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการอนุรักษ์ภาษาของชุมชน อีกทั้งยังจะทำให้ผู้ฟังชุดบะฮุในวันศุกร์เข้าใจเนื้อหาของชุดบะฮุมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษายังพบว่า ความยากลำบากในการทดลองเขียนและอ่านชุดบะฮุจะเกิดขึ้นจากการนำคำชนิดต่างๆ ทั้งในภาษามลายูปาตานีและภาษามลายูมาตรฐานที่ผู้เขียนเลือกมาใช้ในการเขียนแตกต่างกัน ซึ่งบางครั้งต้องเลือกใช้คำศัพท์เฉพาะด้านเกี่ยวกับเรื่องศาสนา ดังนั้น จากความยากลำบากในการเลือกใช้คำศัพท์สำหรับเขียนหรืออ่านชุดบะฮุนั้น ไม่ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญในการถ่ายทอดเนื้อหาของบทชุดบะฮุ ส่วนการนำระบบเขียนดังกล่าวไปทดลองจดบันทึกนิทานในชุมชนของกลุ่มเยาวชน พบว่า สามารถนำไปใช้เขียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เนื่องจากภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องเป็นภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวันของชุมชน

5.3.2 เนื่องจากเป้าหมายความสำเร็จของการพัฒนาระบบเขียนนี้ คือการยอมรับและการนำไปใช้จริงของชุมชน ดังนั้น ในการดำเนินกิจกรรมการวิจัยนี้จึงเน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชน และจากการดำเนินการวิจัย พบว่ามีปรากฏการณ์ที่สามารถอ้างถึงการยอมรับของชุมชนหลายประการ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และการติดตามความคืบหน้าของโครงการพัฒนาระบบเขียนของสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มแกนนำชุมชน การแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ ของการวิจัยจากสมาชิกในชุมชน การมีตัวแทนชุมชนอาสาเป็นวิทยากรในการอบรมระบบเขียนแก่สมาชิกในชุมชน ชุมชนมีการนำเสนอแนวทางการขยายผลโครงการวิจัยนี้ และมีข้อเสนอจากชุมชนให้มีการจัดตั้งสถาบันเพื่อการเผยแพร่ติดตามและพัฒนาระบบเขียน

5.3.3 แนวทางการขยายผลสู่การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชุมชน พบว่า ระบบเขียนนี้ สามารถนำไปใช้เพื่อการบันทึกหน่วยเสียง คำศัพท์ที่ใช้ในท้องถิ่น และการบันทึกเรื่องราวที่เกิดจาก

ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากเยาวชนในชุมชนในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้าน ตลอดจนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนในการอยู่ร่วมกันในชุมชน โดยมีภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อกลาง

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำมาสู่การอภิปรายได้ดังนี้

6.1 ระบบเขียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยนี้ เป็นการเพิ่มสัญลักษณ์และเครื่องหมายต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเสียงที่ปรากฏในภาษามลายูปาตานี โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงระบบเขียนอักษรยาวีที่ใช้ในภาษามลายูมาตรฐานตามระบบเขียนของ Dewan Bahasa dan Pustaka (สภากาษาและหนังสือ) ประเทศมาเลเซีย ดังนั้น จึงทำให้ไม่เกิดความสับสนในการเรียนรู้และการนำไปใช้ร่วมกัน นอกจากนี้สัญลักษณ์และเครื่องหมายที่นำมาใช้นั้นเป็นสิ่งที่มิใช่อยู่ในระบบเขียนภาษาอาหรับ ทำให้ได้รับการยอมรับจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hashim Musa (2006:1) ที่ได้กล่าวไว้ว่า อักษรยาวีเป็นอักษรที่ประยุกต์จากอักษรอาหรับในยุคที่ศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่ในหมู่เกาะมลายูราวศตวรรษที่ 10 พัฒนาการของระบบเขียนอักษรยาวีในอดีตเองก็มีความเกี่ยวข้องกับระบบเขียนภาษาอาหรับด้วยเช่นกัน

การเลือกใช้สัญลักษณ์ในระบบเขียนที่พัฒนาขึ้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้ระบบเขียนนี้สามารถอ่านและเขียนได้ตามระบบได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ถึงแม้สัญลักษณ์ดังกล่าวจะไม่ปรากฏในระบบเขียนอักษรยาวีภาษามลายูมาตรฐานก็ตาม แต่เป็นสัญลักษณ์ที่มีในภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้คุ้นเคย ดังนั้น การเลือกสัญลักษณ์ในภาษาอาหรับมาใช้จึงช่วยให้การเรียนรู้และนำไปใช้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ผู้ใช้จะไม่รู้สึกติดขัดในการเขียนและอ่านมากนัก

6.2 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาระบบเขียนนี้เป็นปัจจัยที่สร้างให้เกิดการยอมรับจากชุมชนต่อระบบเขียนที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้ การยอมรับของชุมชนเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบเขียนนี้ เนื่องจากการยอมรับของชุมชนจะนำไปสู่การใช้งานจริงของระบบเขียนนี้ในบริบทที่ชุมชนต้องการ การออกแบบระบบเขียนและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้ระบบเขียนขึ้น เกิดจากความเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกในชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางที่จะทำให้การพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความยั่งยืน และได้รับความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมาน สรรพศรี (2548: 29) ที่ได้ระบุไว้ว่า การระดมความคิดเห็นของชาวบ้านนำไปสู่การพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้าน นอกจากนี้ยังเป็นหลักการสำคัญในการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ดังที่ พันธุ์ทิพย์ งามสุด (2540: 35) อธิบายไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีหลักการสำคัญที่ให้ความ

เคารพต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนระบบการสร้างความรู้ ซึ่งแตกต่างไปจากของนักวิชาการ

6.3 การวิจัยนี้ทำให้บทบาทสำคัญไปยังสมาชิกในชุมชน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแกนนำชุมชนและกลุ่มเยาวชน โดยกระบวนการพัฒนาระบบเขียนนี้ มีกลุ่มแกนนำชุมชนเป็นกลุ่มสำคัญ และกลุ่มเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนของการทดลองระบบเขียนและนำไปใช้ ซึ่งจากประสบการณ์ของกลุ่มแกนนำชุมชน ทำให้การพัฒนาระบบเขียนครอบคลุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ระบบเขียนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน ทั้งนี้ การสร้างให้ระบบเขียนเกิดการนำไปใช้ได้จริงนั้น การมีระบบเขียนที่ครอบคลุมไม่ใช่เป็นคำตอบเดียว แต่ระบบดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้อีกด้วย ดังนั้น ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากตัวแทนชุมชนที่ได้สะท้อนภาพออกมาในทุกครั้งของกิจกรรมการวิจัย จึงทำให้ระบบเขียนที่ได้พัฒนาขึ้นนี้เป็นระบบเขียนที่ครอบคลุมทั้งประเด็นของภาษาและอัตลักษณ์ของชุมชน ทั้งในแง่ของการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ลักษณะทางภาษา เช่น การวิเคราะห์หน่วยเสียงภาษามลายูปาตานี การใช้คำศัพท์และการอธิบายความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ที่ใช้ในภาษามลายูปาตานี ตลอดจนการให้ความตระหนักถึงสถานการณ์ทางภาษาที่กำลังเกิดขึ้นกับภาษามลายูปาตานีในปัจจุบัน เช่น ความนิยมการใช้ภาษามลายูปาตานีในชีวิตประจำวันของเยาวชนในชุมชนลดน้อยลง การใช้ภาษามลายูผสมกับภาษาไทย เป็นต้น รวมถึงการหาแนวทางในการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำรงอยู่กับชุมชนตลอดไป

สำหรับกลุ่มเยาวชน นับได้ว่าเป็นกลุ่มสำคัญในการสานต่อระบบเขียนดังกล่าวเพื่อการใช้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบททางด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภาษาของชุมชน ซึ่งกิจกรรมจากการวิจัยครั้งนี้นำมาสู่การกระตุ้นให้เยาวชนในชุมชนเห็นความจำเป็นในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภาษาของชุมชน ซึ่งจากการสังเกตเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมการอ่านและการเขียนระบบเขียนที่พัฒนาแล้วนั้น พบว่า เยาวชนให้ความสนใจเป็นพิเศษเพราะสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรมนั้น เป็นระบบเขียนใหม่ในภาษาที่ตนเองใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเยาวชนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมของการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนภาษาและวัฒนธรรมมลายูในระดับที่สูงขึ้น และเป็นการสืบสานมรดกทางปัญญาเกี่ยวกับระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวีสู่เยาวชนรุ่นต่อไป

6.4 ภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาท้องถิ่นที่มีบทบาทในการสื่อสารของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ปัจจุบัน พบว่าภาษามลายูปาตานีเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านลักษณะทางภาษา และจำนวนการใช้ภาษาที่ลดน้อยลง อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการที่เป็นระบบและร่วมมือหลายฝ่าย

ดังนั้น การพัฒนาระบบเขียนจึงเป็นอีกหนึ่งกลไกในการอนุรักษ์ภาษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับภาษามลายูปาตานี

6.5 จากการวิจัย พบปัญหาในการนำระบบเขียนไปใช้ในการเขียนคุตบะฮ์ ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะความบกพร่องของระบบเขียน แต่เกิดจากความหลากหลายของคำศัพท์ที่นำมาใช้ในการเขียนคุตบะฮ์ และขึ้นอยู่กับความนิยมการใช้คำศัพท์ชนิดต่างๆ ของผู้เขียนและผู้อ่านส่วนใหญ่ ดังนั้น ในการทดลองเขียนคุตบะฮ์ จึงพบว่า การเขียนทำได้ยากลำบากในการตัดสินใจเลือกคำศัพท์มาใช้ให้เหมาะสมในแต่ละประโยค ในการแก้ไขปัญหานี้ จึงต้องให้ออกาสผู้เขียนตัดสินใจเลือกคำศัพท์ที่คิดว่าเหมาะสมกับเนื้อหาของคุตบะฮ์ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความสละสลวยของคำและประโยค และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ การเขียนนิทานหรือเรื่องเล่าในชุมชน โดยเยาวชน กลับพบว่า การเขียนด้วยระบบเขียนที่พัฒนาขึ้นนี้ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด ทั้งนี้ เนื่องจากภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องเป็นภาษาของชุมชนอย่างแท้จริงและเป็นภาษาระดับเดียวกันตลอดเรื่องเล่า

6.6 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงแนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนที่ยั่งยืน ซึ่งจะต้องเริ่มด้วยการสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับชุมชน การเรียนรู้และรู้จักตนเองผ่านสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน จากนั้นจะต้องสร้างช่องทางเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยชุมชน ซึ่งจากกิจกรรมการวิเคราะห์หน่วยเสียงภาษามลายูปาตานี โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการสนทนากลุ่มย่อยจากสมาชิกของชุมชนเพื่อหาข้อสรุปของการวิเคราะห์หน่วยเสียงนั้น สมาชิกของชุมชนได้ค้นพบข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า ภาษามลายูปาตานีมีการเปลี่ยนแปลงมากจากอดีต นั่นก็คือ จากการสังเกตการนำเสนอคำศัพท์ต่างๆ ของผู้สูงอายุในชุมชน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มเยาวชนจะพบว่า มีการใช้คำศัพท์บางคำแตกต่างกัน และมีการออกเสียงของคำเดียวกันต่างกันอีกด้วย ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มเยาวชนรู้จักคำศัพท์ต่างๆ ของภาษามลายูปาตานีน้อยลง และนิยมเลือกใช้คำในภาษาไทยแทนที่คำในภาษามลายู ปาตานี แต่อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางภาษาในบริบททางสังคมพหุวัฒนธรรมดังที่กล่าวมานั้น ไม่นับว่าเป็นประเด็นปัญหาสำคัญในวิเคราะห์วิจัยครั้งนี้ และจากการรับทราบสภาพดังกล่าวของตัวแทนชุมชน จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาระบบเขียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หน่วยเสียงในคำต่างๆ ในชุมชนเป็นการเบื้องต้น

7. สรุปและเสนอแนะ

งานวิจัยนี้สามารถยืนยันได้ว่า การพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวี เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายไปอีกไม่ช้า ดังนั้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรให้การสนับสนุนชุมชนเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างจริงจัง สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม

การนำอักษรยาวีมาสู่การสร้างความเป็นเอกภาพ และเป็นกลไกในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมอื่นๆ ของคนในชุมชน ทั้งนี้ เนื่องจากสมาชิกในชุมชนคือกลไกสำคัญในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภาษาของชุมชน ด้วยเหตุนี้ การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภาษาที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน จึงเป็น แนวทางการอนุรักษ์ที่สำคัญแนวทางหนึ่ง นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ที่หลากหลาย ควรมีการศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการนำระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวีไป ใช้ในบริบทต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการวิจัยต่อ เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการใช้ ภาษามลายูปาตานีและอักษรยาวีในการสื่อสารและการท่องเที่ยว ควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อการ รวบรวมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการบันทึกด้วยภาษามลายูปาตานีระบบ เขียนอักษรยาวี และให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อการจัดตั้งสถาบันเพื่อการพัฒนาภาษามลายูปาตานี สำหรับเป็นหน่วยงานในการวินิจฉัยและกำหนดมาตรฐานทางภาษามลายูถิ่นได้ต่อไป

คำขอขอบคุณ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นอย่างสูง ที่ได้ ให้การสนับสนุนทุนดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขต สงขลา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้ให้ ความร่วมมือในการเอื้อเฟื้ออุปกรณ์และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของการวิจัยครั้ง นี้ด้วย

เชิงอรรถ

¹เนื่องจากในงานวิจัยหลายเรื่องก่อนหน้างานวิจัยเรื่องนี้ มีการเรียกชื่อภาษาถิ่นนี้ว่า “ภาษามลายูถิ่นปัตตานี” หรือ “ภาษามลายูปัตตานี” ดังนั้นในการนำเสนอผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในบางครั้งจึงมีการใช้คำว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานี หรือ ภาษามลายู ปัตตานี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงานวิจัยหรือเอกสารที่นำมาศึกษานั้นเรียกภาษานั้นด้วยชื่ออะไร แต่หาก เป็นการระบุถึงภาษาดังกล่าวในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ชื่อว่า ภาษามลายูปาตานี

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) (2549). *รายงานคณะกรรมการ อิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ เอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์*. จากเว็บไซต์ www.nrc.or.th

พันธ์ทิพย์ รามสูต. (2540). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบัน พัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.

- รุสสัน อุทัย. (2536). *การเปรียบเทียบการสร้างคำในภาษามลายูมาตรฐานและมลายูถิ่นปัตตานี*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารสำเนา).
- รัตติยา สาและ. (2529). *การอ่านและการเขียนภาษามลายูด้วยอักษรยาวี*. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (เอกสารสำเนา).
- รัตติยา สาและ. (2534). *ภาษามลายูถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สมาน สรรพศรี. (2548). *ศิลปวัฒนธรรมกับบทบาทการส่งเสริมการเรียนรู้ในสังคมใหม่*. *วารสารศิลปกรรมบูรพา*. 7 (1), 20-29.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2541). *พัฒนาสื่อภาษาพื้นบ้าน กรณีภาษาเขมรถิ่นไทย*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Hasan Madmarn. (2000). *History of Islamic studies in Thailand, Islamic studies in ASEAN: Presentation of an International Seminar*. Pattani: College of Islamic Studies.
- Hashim Musa. (2006). *Sejarah Perkembangan Tulisan Jawi*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kang Kyoung Seock. (1990). *Perkembangan Tulisan Jawi dalam Masyarakat Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Paitoon Masmintra Chaiyanara. (1984). *A Thai-Pattani Malay dictionary*. Pattani: Prince of Songkhla University.
- Reemtohsun, Suradech. (2000). *Pondok and the challenge of modernity: A comparative study of Pondok in Songkhla province, Southern Thailand*. Master's thesis, School of Islamic and Social Sciences, Virginia.
- Waemaji Paramal. (1991). *Long consonants in Pattani Malay: the result of word and phrase shortening*. Master's thesis, Mahidol University.

การวิเคราะห์อรรถลักษณะเชิงเปรียบเทียบคำเรียกญาติ
ในภาษาลาว กัมหมู และมลายู
A Componential Analysis of Address Terms
in Lao, Kmhmu' and Patani Malay

จำปาทอง โพธิ์จันธิราช*

c_phochanthilath@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว ภาษากัมหมู และภาษามลายู โดยใช้วิธีวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential Analysis) วิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติ เพื่อหาลักษณะประกอบทางความหมายที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นคำเรียกญาติในแต่ละคำ รวมถึงการวิเคราะห์ความหมายของแต่ละคำ เพื่อสะท้อนให้เห็นวิถีคิดของคนในแต่ละสังคม และตีความผลที่ได้จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะ โดยใช้แนวคิดทางมานุษยวิทยา (Anthropological Concept) ช่วยในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางครอบครัวและสังคม พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงมโนทัศน์ที่มีความเหมือนและความแตกต่างกันระหว่างภาษาลาว ภาษากัมหมู และภาษามลายู ในกรณีการใช้คำเรียกญาติ สุดท้าย คือการใช้ทฤษฎีสตรีนิยมเพื่อตรวจสอบคำที่ใช้ว่ามีความแตกต่างกันทางความหมายของคำเรียกญาติซึ่งมีนัยทางสังคมที่ถูกประกอบสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความแตกต่างทางเพศภาวะ (Gender) สะท้อนการให้คุณค่าแก่สถานภาพทางเพศในสังคมลาว สังคม กัมหมู และสังคมของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู (ที่พูดภาษามลายูปาตานี) ผ่านระบบคิดของความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะเครือญาติในภาษาลาว ภาษากัมหมู และภาษามลายู ผู้เขียนพบว่าการศึกษาคำเรียกญาติได้สะท้อนให้เห็นวิถีคิดและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวและภาพความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในครอบครัวและสังคม โดยพื้นฐาน ทั้งสามภาษาประกอบขึ้นตามองค์ประกอบหลัก 5 ประการคือ 1) ลักษณะทางเพศสรีระ 2) การจัดลำดับของความอาวุโส 3) ชั่วอายุคน 4) ความสัมพันธ์ทางชีววิทยา และ 5) ความสัมพันธ์ตามเพศที่ให้กำเนิด เช่น พ่อ แม่ และ ลูก แต่ปรากฏมีบางคำที่มีความคาบเกี่ยวกันหรือปฏิเสธบางองค์ประกอบ บางคำขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดและสถานะที่อยู่ในความสัมพันธ์นั้น

นักสตรีนิยมมองระบบเครือญาติผ่านหน้าที่ของครอบครัวโดยสัมพันธ์กับพื้นที่ บทบาททางเพศไม่ควรถูกกำหนดเพียงแบบใดแบบหนึ่งที่ตายตัวเท่านั้น เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นักสตรีนิยมเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความเชื่อ ควรเป็นการปรับเปลี่ยนที่ไร้อคติทางเพศ โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงการให้ความหมายใหม่แก่คำว่าครอบครัวมากกว่าความหมายหนึ่งเพียงความหมายเดียว

คำสำคัญ: คำเรียกญาติ, ลาว, กัมหมู, มลายู, สตรีนิยม

* อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

Abstract

This paper aims to make a comparison of address terms in the Lao, Kmhmu' and Patani Malay languages by using componential analysis to discover the components of address words. It then interprets the meaning of address words through anthropological concepts to analyze family and social relationships and identifies the similarities and differences between the three languages. Finally, it aims, to apply feminist theory to investigate address word meanings based on gender construction which reflects gender status in Lao, Kmhmu' and Muslim societies.

The componential analysis found that address words reflect the approach and social roles of family members, and relationships among members at the family and societal levels. Essentially, the three languages are based on 5 main components: 1) gender 2) hierarchy 3) generation 4) biological relationship and 5) matrilineal/patrilineal. Moreover, some words are in-between, a overlap or fall outside these categories. Some words belong to gender and status of ego.

There is a strong feminist debate on the kinship system through the function of the family which relates to the sphere. Gender roles are not of one type or static because conditions of society, economy and politics always change; but the changes should not be based on a gender bias. In addition, feminists agree that the family has diverse definitions.

Key Words: address terms; Lao; Kmhmu; Patani Malay, feminism

1. วิธีการเก็บรวบรวมคำเรียกญาติ

การเก็บรวบรวมคำเรียกญาติแต่ละภาษาใช้วิธีการแตกต่างกัน เนื่องจากเงื่อนไขและช่วงเวลาของการศึกษาของแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน สำหรับภาษาลาวนั้น ผู้เขียนเป็นเจ้าของภาษา ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นไปโดยผ่านตัวผู้เขียนเองเป็นหลัก ผนวกกับการตรวจสอบข้อมูลกับสมาชิกภายในครอบครัว และผู้ที่พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่ คนอื่นๆ ส่วนภาษากัมพูเป็นข้อมูลที่ได้จากการลงภาคสนาม (fieldwork) ในช่วงที่ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโทในหัวข้อ “การปรับเปลี่ยนความเชื่อทางศาสนาและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายชนเผ่ากัมพูคริสต์: ศึกษากรณีบ้านทุ่งนามี เมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไซ ส.ป.ป.ลาว” โดยผู้เขียนได้เข้าไปฝังตัวอยู่ในชุมชนและเป็นครูอาสาสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็กชาวกัมพู ในขณะที่เดียวกัน ก็ได้เรียนรู้ภาษากัมพูจากเด็กๆ ด้วยเช่นกัน ผู้เขียนจึงใช้วิธีให้เด็กเขียนเรียงความในหัวข้อเรื่องครอบครัว แล้วนำมาตรวจสอบกับข้อมูลที่มีอยู่เบื้องต้น ซึ่งได้มาจากการเรียนภาษากัมพูก่อนการลงพื้นที่ หลังจากนั้น นำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันกับชาวกัมพูในชุมชนเพื่อเป็นการตรวจสอบอีกครั้ง สำหรับภาษามลายู ผู้เขียนได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ เริ่มจากการเรียนภาษามลายูที่สอนโดยเจ้าของภาษา ผู้เขียนใช้วิธีการสอบถามคำเรียกญาติโดยตรง และเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในมิติทางสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อ

2. วิเคราะห์อรรถลักษณะ

2.1 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติในภาษากัมพู ลาวและมลายู

จากการรวบรวมคำเรียกญาติในภาษาลาวทั้งหมด 40 คำ ในภาษากัมพูทั้งหมด 28 คำ และในภาษามลายูทั้งหมด 20 คำ ก่อนอื่นผู้เขียนได้ทำการกำหนด ego ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ซึ่งได้ประยุกต์ใช้ตัวอย่างของ Nida (1975: 34) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

	← น้อยกว่า	←--- อายุ	---> มากกว่า	→		
+1 รุ่นอายุ	อา/น้า	อาว/น้า	พ่อ	แม่	ลุง	ป้า
0 รุ่นอายุ	น้องสาว	น้องชาย	ego		อ้าย	เอื้อย
-1 รุ่นอายุ	หลานสาว	หลานชาย	ลูกชาย	ลูกสาว	หลานชาย	หลานสาว

ภาพที่ 1 การกำหนด ego ในการวิเคราะห์

2.2 องค์ประกอบทางความหมายของการสร้างคำเรียกญาติ

องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างคำเรียกญาติประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 2.2.1 องค์ประกอบย่อยเกี่ยวกับ เพศหญิง เพศชาย ซึ่งแบ่งเพศตามลักษณะทางสรีระ (Physical Body) บางคำอาจขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดด้วย สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “ลักษณะทางเพศสรีระ (Sex)”
- 2.2.2 องค์ประกอบเกี่ยวกับ อายุว่ามีมากกว่าหรือน้อยกว่า สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “การจัดลำดับของความอาวุโส (Hierarchy)”
- 2.2.3 องค์ประกอบเกี่ยวกับ ช่วงวัยอายุ (+) ก่อน วัยอายุ (0) เดียวกัน และ วัยอายุ (-) หลัง สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “รุ่นอายุ (Generation)”
- 2.2.4 องค์ประกอบเกี่ยวกับ การเกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง (ความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง ได้แก่ การนับจากม่อนหรือทวดลงมาถึง หลอน) หรือเกี่ยวพันทางสายเลือด (ความสัมพันธ์ในแนวนอน ยกเว้นในชั่วอายุของ ego เอง) และการเกี่ยวพันโดยการแต่งงาน สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “ความสัมพันธ์ทางชีววิทยา (Biological Relationship)”
- 2.2.5 องค์ประกอบเกี่ยวกับ การสืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ ทั้งฝ่ายพ่อและแม่ หรือไม่สืบเชื้อสายทั้งทางฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ แต่อาจเป็นคำเรียกญาติที่ใช้นับญาติทางฝ่ายพ่อ/แม่ ฝ่ายสามีหรือภรรยา ถือเป็น การนับญาติตามฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย สรุปได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับ “การนับญาติโดยความสัมพันธ์ตามเพศ”

กล่าวโดยสรุป จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของคำเรียกญาติในภาษาลาว ภาษากัมพู และภาษามลายู ผู้เขียนพบว่าโดยพื้นฐานแล้วคำเรียกญาติในภาษาเหล่านี้มีการประกอบขึ้นตามความหมายขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 และมีคำที่ใช้เหมือนกันทั้งสามภาษา เช่น พ่อ แม่ ลูก หลาน หลอน (ลาว) ยง มะ กอน เจะ เจาะ (กัมพู) เปาะ เมาะ อาเนาะ จูจ จีเจะ (มลายู) แต่ปรากฏมีบางคำมีความคาบเกี่ยวกัน บางคำขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดและฐานะที่อยู่ในความสัมพันธ์นั้น เช่น พ่อตา แม่นาย พ่อปู่ แม่ย่า เผล่ มอก บางคำไม่แยกเพศ และไม่แยกอายุ เช่น นาคู ดาย แซม โดยมีหนึ่งในสามภาษาที่ต่างออกไปหรือต่างกันออกไปทั้งสามภาษา

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว ภาษากัมพู และภาษามลายู

คำเรียกญาติในภาษาลาว				คำเรียกญาติในภาษากัมพู				คำเรียกญาติในภาษามลายู			
ฝ่ายพ่อ		ฝ่ายแม่		ฝ่ายพ่อ		ฝ่ายแม่		ฝ่ายพ่อ		ฝ่ายแม่	
สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง	สายเลือด	เกี่ยวคอง
ม่อน		ม่อน		-		-		-		-	
ทวด		ทวด		เตะ		เตะ		โตะญะ		โตะญะ	
ปู่		พ่อเต่า	พ่อเต่า	ปู่		ตะ		โตะชะฮ		โตะชะฮ	
ย่า		แม่เต่า	แม่เต่า	ย่า		ยะ		โตะแหว		โตะแหว	
พ่อ	พ่อตา	พ่อ	พ่อปู่	ยง		ยง		เปาะ		เปาะ	
แม่	แม่นาย	แม่	แม่ย่า	มะ		มะ		เมาะ		เมาะ	
ลูก	{ ลูกโก้ ลูกเขย	ลูก	{ ลูกโก้ ลูกเขย	กอน	{ กะมูน หรือฮ่า	กอน	{ กะมูน หรือฮ่า	อานะ	นาตุ	อานะ	นาตุ
หลาน	{ หลานโก้ หลานเขย	หลาน	{ หลานโก้ หลานเขย	เจะ	-	เจะ	-	จูกู	-	จูกู	-
เหลน	-	เหลน	-	เจาะ	-	เจาะ	-	จีเจาะ	-	จีเจาะ	-
หลอน	-	หลอน	-	แจะ	-	แจะ	-	-	-	-	-

จากการเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว กัมพู และ มลายู พบว่าคำเรียกญาติในภาษากัมพูมีความซับซ้อนมากที่สุดแม้ว่าจะมีค่าน้อยกว่าในภาษาลาวก็ตาม (ดูในตาราง 1) ซึ่งอยู่ในชุดคำเรียกญาติชั่วอายุเดียวกับพ่อแม่ และในรุ่นของ ego เอง ส่วนภาษาลาวซึ่งมีคำเรียกญาติมากที่สุด แต่ไม่ซับซ้อนมากนัก เพราะมีการวางไปตามโครงสร้างตามเพศ ความสัมพันธ์ทางการแต่งงานและการจัดลำดับอายุได้ค่อนข้างละเอียด มีเพียงบางชุดเท่านั้น เช่น พ่อตา แม่นาย พ่อปู่ แม่ย่า ส่วนคำเรียกญาติในภาษามลายูถือว่าไม่มีความซับซ้อน เนื่องจากมีจำนวนค่าน้อยที่สุด แต่มีความน่าสนใจเช่นคำว่า นาตุ คำเดียวแทนให้ทั้งลูกสะใภ้ และลูกเขย ไม่จำแนกเพศ ไม่จัดลำดับมากนักของอายุ และไม่ซับซ้อนลักษณะของความสัมพันธ์ นอกจากนี้มีคำว่า เปาะ ซื่อคารอ และ เมาะซื่อคารอ ที่ไม่แสดงอายุและไม่แสดงความสัมพันธ์เช่นกัน ดังนั้น สิ่งที่น่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมคือคำเรียกชื่อเครือญาติที่มีการใช้คำหลากหลายมากกว่าคำเรียกญาติในภาษามลายู

2.3 การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ในชุดคำที่มีความซับซ้อน

เพศ	คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ชาย	พ่อ	เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	พ่อตา	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศชาย
	พ่อปู่	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศหญิง
หญิง	แม่	เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	แม่ยาย	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศชาย
	แม่ย่า	เกี่ยวพันทางการแต่งงาน ego ต้องเป็นเพศหญิง

ชุดคำที่ 1 (ภาษาลาว)

เพศ	คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
หญิง/ชาย	ตาย	อายุมากกว่า
หญิง/ชาย	แสม	อายุน้อยกว่า
ชาย	แฝด	อายุมากกว่า/น้อยกว่า ego ต้องเป็นมอก
หญิง	มอก	อายุมากกว่า/น้อยกว่า ego ต้องเป็นแฝด

ชุดคำที่ 2 (ภาษากัมพู)

จากชุดคำที่ 2 ซึ่งเป็นชุดคำรุ่นอายุเดียวกับ ego องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกันสามารถอธิบายได้ว่า ตาย เป็นได้ทั้งเพศชาย/หญิง อายุมากกว่าหมายถึงเอื้อยหรืออ้าย ส่วนแสม เป็นได้ทั้งเพศชาย/หญิง แต่อายุน้อยกว่าหมายถึงน้อง หรือ อาเคะ

สำหรับ แฝด ไม่แสดงอายุ อายุอาจมากกว่าหรือน้อยกว่า จึงหมายถึงอ้ายหรือน้องชาย แต่สงวนไว้สำหรับผู้พูดต้องเป็นมอกเท่านั้น ในทำนองเดียวกัน คำว่ามอกไม่แสดงอายุ อายุอาจมากกว่าหรือน้อยกว่า จึงหมายถึงเอื้อยหรือน้องสาว แต่สงวนไว้สำหรับผู้พูดต้องเป็นแฝดเท่านั้น คำเรียกญาติในชุดนี้แตกต่างจากคำเรียกญาติในภาษาลาวและมลายู โดยมีนัยสำคัญ ซึ่งผู้เขียนจะวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

เพศ	คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
ชาย	ขงเต่า	อายุมากกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	ขงกุลย์	อายุมาก/น้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางการแต่งงาน
	ขงอว	อายุน้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	ขงเอม	อายุมาก/น้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง/ เกี่ยวพันทางการแต่งงาน

ชุดคำที่ 3 (ภาษากัมพู)

เพศ	คำในคู่เทียบ	องค์ประกอบที่ทำให้มีความหมายแตกต่างกัน
หญิง	มะเต่า	อายุมากกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางการแต่งงาน
	มะกิน	อายุมาก/น้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง
	มะอาว	อายุน้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือด
	มะเอม	อายุมาก/น้อยกว่าพ่อ/แม่ เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง/ เกี่ยวพันทางการแต่งงาน

ชุดคำที่ 3 (ภาษากัมพู) (ต่อ)

	เพศ	ฝ่ายพ่อ	ฝ่ายแม่
ตาย (พี่)	ชาย	ยงเต่า → มะเต่า	ยงเอม → มะเอม
	หญิง	มะกิน → ยงกุนย	มะเอม → ยงเอม
ผล	ชาย	~~ยงเอม → มะเอม~~	ยงเอม → มะเอม
มอก	หญิง	มะกิน → ยงกุนย	~~ยงเอม → มะเอม~~
แสม (น้อง)	ชาย	ยงอว → มะอว/มะลุน	ยงเอม → มะเอม
	หญิง	มะกิน → ยงกุนย	มะเอม → ยงเอม

ชุดคำที่ 4 (ภาษากัมพู)

คำในชุดที่ 4 เป็นการรวมเอาคำในชุดที่ 2 เข้ามาช่วยอธิบายในอีกชุดคำหนึ่ง ชุดคำทั้งสองมีความสัมพันธ์กันและแสดงความแตกต่างด้านจำนวนระหว่างคำเรียกญาติฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ จะเห็นได้ชัดเจนว่า คำเรียกญาติในภาษากัมพูฝ่ายพ่อมักมีมากกว่าคำเรียกญาติในฝ่ายแม่ และคำเรียกญาติในฝ่ายพ่อจะไม่กลับด้านระหว่างความสัมพันธ์ทางสายเลือดและการแต่งงานต่างจากคำว่า ยงเอม มะเอม ของฝ่ายแม่อย่างสิ้นเชิง

3. เปรียบเทียบสังคmlาว กัมพูและมลายูโดยวิเคราะห์จากคำเรียกญาติ

3.1 โครงสร้างครอบครัวและการแต่งงาน

จากการรวบรวมและวิเคราะห์องค์ประกอบของคำเรียกญาติในสามภาษาคือ คำเรียกญาติในภาษาลาว ภาษากัมพูและภาษามลายู พบว่าภาษาที่ใช้ในคำเรียกญาติของแต่ละภาษาได้สะท้อนถึงระบบคิดของตนอย่างแตกต่างกัน แต่ก็มีส่วนที่คล้ายคลึงกันทางโครงสร้างพื้นฐาน

ในอดีต สังคmlาวถือได้ว่าเป็นสังคมที่มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย โดยจะสังเกตได้จากจำนวนของคำเรียกญาติที่มีมากถึง 40 คำ มี 8 รุ่นอายุ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) และมีการแบ่งเครือญาติฝ่ายหญิงฝ่ายชายออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อที่สามารถจำแนก

ความสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่เครือญาติเดียวกันว่าเป็นความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน กล่าวคือเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางชีววิทยาหรือเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ทางสังคม มีการใช้คำเรียกญาติที่แสดงถึงการแยกตามสองเพศคือ เพศหญิงและเพศชาย ยกเว้นบางคำ เช่น ม่อน ทวด ลูก หลาน หลาน หลาน และน้อง

ระบบการแต่งงานของลาวมีทั้งการแต่งงานที่เรียกว่า “แต่งงานเข้า” และ “แต่งงานออก” การแต่งงานเข้า หมายถึง ฝ่ายชายนำฝ่ายหญิงออกเรือนไปอยู่กับฝ่ายชาย ส่วนการแต่งงานออก คือ กรณีฝ่ายชายต้องเข้ามาอยู่ในบ้านของฝ่ายหญิง แต่ฝ่ายชายเป็นผู้จ่ายค่าสินสอดในทั้งสองกรณี เดิมทีฝ่ายชายเป็นฝ่ายแต่งงานเข้ามาอยู่กับฝ่ายหญิงประมาณ 2 หรือ 3 ปีแล้วค่อยแยกออกไปอยู่กับฝ่ายชาย นอกจากนั้น ยังมีสาเหตุมาจากในบริบทสังคมเกษตร การแต่งงานคือการแลกเปลี่ยนแรงงาน ความต้องการแรงงานชายมีความจำเป็น โดยเฉพาะในกรณีที่ฝ่ายชายไม่สามารถจ่ายค่าสินสอดให้กับฝ่ายหญิงได้ทั้งหมด ผู้ชายจึงต้องเข้ามาเป็นแรงงาน ทำงานแทนค่าสินสอดให้กับพ่อแม่ของฝ่ายหญิง อีกกรณีหนึ่งคือการที่ฝ่ายหญิงเป็นลูกคนสุดท้ายของฝ่ายชายก็ต้องแต่งงานเข้ามาอยู่กับฝ่ายหญิง เนื่องจากการสืบทอดมรดกในสังคมลาวเป็นการส่งทอดให้กับลูกคนสุดท้ายไม่ว่าหญิงหรือชาย แต่ลูกที่ได้รับมรดกมีหน้าที่ในการดูแลพ่อแม่ไปจนตลอด เห็นได้ว่าคำเรียกญาตินั้น มีการแยกพ่อแม่ของฝ่ายหญิงและฝ่ายชายไว้อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากคำเรียกญาติที่มีการจำแนกแยกแยะความสัมพันธ์ทางเครือญาติอย่างละเอียดเช่นนั้น เนื่องจากในระบบการแต่งงานของลาวไม่อนุญาตให้มีการแต่งงานระหว่างสมาชิกในเครือญาติเดียวกันที่สัมพันธ์กันทางสายเลือดอย่างเคร่งครัด อันเป็นเหตุทำให้มีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม (cross culture marriage) เกิดขึ้นเสียมากกว่า

สำหรับครอบครัวของชนเผ่ากัมพู มีลักษณะแตกต่างจากครอบครัวของลาว เพราะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนใหญ่ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก เนื่องจากระบบการแต่งงานของชาวกัมพูนั้น ผู้หญิงเป็นฝ่ายที่ถูกแต่งงานออกจากบ้านไปอยู่กับฝ่ายชาย และครอบครัวใหม่ที่ถูกสร้างขึ้นนั้น จะแยกตัวออกไปสร้างบ้านเรือนของตนเอง แม้ว่าจะต้องทำบ้านหลังเล็กๆ อยู่ชิดกับบ้านของพ่อแม่คนก็ตาม นั่นก็ถือว่าเป็นการ ยूर กวาง (ลงเรือน หรือออกเรือน) แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ชนเผ่ากัมพูก็ยังนิยมอาศัยอยู่รวมกันในกลุ่มเครือญาติเป็นหมู่บ้านหรือชุมชน อีกประการหนึ่งสังคมของชาวกัมพูยังมีการนับญาติ โดยผ่าน สิ้นตะ (clan) หรือที่เรียกว่า แซ่ แต่ละสิ้นตะ จะมีสัญลักษณ์เป็นสัตว์ พืช หรือ ต้นไม้ เป็นสัญลักษณ์ของต้นตระกูลของตนเอง อาทิ สิ้นตะ ตะวะ (ต้นกูต) สิ้นตะ รวาย (เสื่อ) สิ้นตะ ตมอ (ชะมด) สิ้นตะ ซิมอม (นกน้ำ) เป็นต้น กล่าวคือ ชาวกัมพูหนึ่งคน เมื่อเกิดมาจะต้องถือสิ้นตะตามพ่อของตัวเองติดตัวไปตลอดชีวิต และไม่อาจจะอยู่ที่แห่งใดก็ตาม หากว่าพบบุคคลที่มีสิ้นตะเดียวกัน ก็ถือว่าเป็นเสมือนพี่น้องกัน และยังสามารถนับญาติฝ่ายตรงได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น คำเรียกญาติของชาวก็มหมจึงมีคำที่ใช้จำแนกพี่น้องพ่อแม่เดียวกันออกไปอีก เช่น ตาย แสม และ เหล่ มอก (โปรดดูในตารางคู่เทียบชุดคำที่ 2)

ตาย หมายถึงพี่ชายหรือพี่สาว ส่วนแสม หมายถึง น้องชายหรือน้องสาว เป็นทั้งคำเรียกญาติและคำเรียกชื่อเครือญาติที่เกี่ยวข้องกันทางสายเลือด หรือจากการแต่งงานและการนับญาติด้วย สิ้นตะ จึงมีข้อห้ามไม่ให้มีการแต่งงานระหว่างหญิงชายชนเผ่าก็มหมที่มีสิ้นตะเดียวกัน

เหล่ หมายถึงพี่ชายหรือน้องชาย ส่วน มอก หมายถึงพี่สาวหรือน้องสาว ที่เกี่ยวข้องกันทางสายเลือดโดยตรง (พ่อแม่เดียวกัน) แต่ใช้กับพี่น้องระหว่างเพศหญิงและเพศชายเท่านั้น เหตุที่มีคำเรียกญาติเฉพาะดังกล่าวนี้ เป็นผลมาจากสังคมของชนเผ่าก็มหมมีการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องข้ามสายทางฝ่ายแม่ (matrilineal cross-cousin marriage) ซึ่งเป็นการแต่งงานระหว่างลูกชายของมอกกับลูกสาวของเหล่ โดยชาวก็มหมถือว่าเป็นการแต่งงานที่ถูกต้องและดีที่สุด Fox (1967) ได้อธิบายถึงการกำเนิดระบบการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องข้ามสายทางฝ่ายแม่ของชนเผ่าหนึ่งในแอฟริกาว่า เกิดจากการแลกเปลี่ยนผู้หญิงระหว่างกลุ่มหรือระหว่างชนเผ่า อย่างไรก็ตาม การแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องของชาวก็มหมยังไม่มีความชัดเจนและยังไม่พบการศึกษาในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นที่ยอมรับ

ในระบบความเชื่อผีบรรพชน (Ancestor) ของชนเผ่าก็มหม คือการนับถือคำสั่งสอนของเจือง เช่น ในจารีตของการแต่งงาน ชนเผ่าก็มหมได้ถือปฏิบัติตามคำบอกกล่าวที่ว่า “ริต นำมะ สิ้นตะนำยง” ริตนำมะ หมายถึง จารีตในการแต่งงานนั้น ให้ถือตามแม่ของฝ่ายหญิง เริ่มจากรูปแบบของพิธีกรรมในการแต่งงานรวมถึงสินสอดต่างๆ ของฝ่ายสาวนั้น ต้องได้เท่ากับที่แม่ของฝ่ายหญิงเคยได้รับ ซึ่งฝ่ายชายต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วน สิ้นตะนำยง หมายถึง ลูกทุกคนที่เกิดมาต้องนับถือผีตระกูลฝ่ายพ่อ คือ การสืบสิ้นตะเหมือนกับพ่อ สิ้นตะนั้นจะติดตัวตลอดชีวิต แม้ว่าผู้หญิงที่แต่งงานไปก็ยังคงถือสิ้นตะเดิม แต่การถือผีหรือความเชื่อนั้นต้องตามสามี ในกรณีการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมนั้น ให้ถือความเชื่อฝ่ายชายเป็นใหญ่ ตัวอย่างเช่น ผู้ชายก็มหมแต่งงานกับผู้หญิงลาว ฝ่ายหญิงต้องละความเชื่อตัวเองแล้วปฏิบัติตามจารีตของฝ่ายชาย ในทำนองเดียวกัน หากผู้หญิงก็มหมแต่งงานกับผู้ชายม้ง ผู้หญิงก็มหมก็ต้องถือความเชื่อตามหลักของฝ่ายชายผู้เป็นสามี

ส่วนสังคมของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูนั้น มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว เช่นเดียวกับชาวก็มหม แต่อาจจะแตกต่างกันในกรณีที่ผู้ชายมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เก็บสี่คน ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวกึ่งขยาย อย่างไรก็ตาม คำเรียกญาติของชาวมุสลิมมิได้แสดงคำแยกเพศอย่างชัดเจนเหมือนกับภาษาลาว แต่คล้ายกับภาษาก็มหมบางคำเช่น คำว่า ตาย แสม เช่นเดียวกับคำว่า กาเกาะ อีปา อาตะ อีปา ในภาษามลายู แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคำเรียกญาติที่ไม่แยกเพศในภาษามลายูนั้นปรากฏอยู่ในชุดคำเรียกญาติที่สัมพันธ์ทางการแต่งงาน (ฝ่าย

ดอง) คำเรียกญาติทั้ง 20 คำ มิได้แสดงความสัมพันธ์ทางการแต่งงานหรือทางสายเลือดอย่างชัดเจน เนื่องจากในสังคมมุสลิมมีการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้อง (cross cousin marriage) และการที่ไม่มีการจัดลำดับชั้น ในคำเรียกญาติที่อยู่ในชุดชั่วอายุเดียวกันของพ่อหรือแม่ จึงทำให้คำเรียกญาติในภาษามลายูมีคำเรียกญาติที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับภาษาลาวและภาษากัมพู แต่มิได้หมายความว่า จะเป็นตัวชี้วัดว่าสังคมของชาวมุสลิมมีสมาชิกมากน้อยไปกว่าสังคมของชาวกัมพูหรือสังคมนลาวแต่ประการใด หากแต่สะท้อนภาพของสังคมที่มีวงจำกัดและเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มมากกว่าความสัมพันธ์แบบข้ามวัฒนธรรมโดยการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม (cross culture marriage) เนื่องจากมีระบบความเชื่อทางศาสนา กำกับอยู่ อย่างไรก็ตาม การแต่งงานภายในกลุ่มชาวมุสลิมเองถือว่ามีผลต่อการรักษาภาษาของตัวเองมิให้สูญหายไป หรือหากมีการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ภาษาก็เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2549)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องอาจมีหลายสาเหตุ แต่ผู้เขียนเห็นว่าสาเหตุหลักๆ ได้แก่หลักความเชื่อทางศาสนาอิสลาม มีการกำหนดหลักความเชื่อทางศาสนาอิสลามในการเลือกคู่ครอง 4 ข้อหลัก เรียงลำดับความสำคัญได้แก่

- (1) *อาคามอ* หมายถึง เป็นคนในศาสนาอิสลามหรือเป็นคนที่มีความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม
- (2) *กือตูโรแน* หมายถึง ฐานะทางสังคม เช่นครอบครัว เชื้อสาย วงศ์ตระกูลต้องเหมาะสมกัน
- (3) *กือจาเตะแก* หมายถึง ความสวยงาม รูปร่างหน้าตาควรเหมาะสมกัน พอดีกัน
- (4) *เอโกโนมี* หมายถึง มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงเหมาะสมกัน

ข้อแรกที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเป็นข้อที่มีความสำคัญที่สุดมาเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นเรื่องเชื้อสาย ครอบครัว รูปร่างหน้าตา และฐานะทางเศรษฐกิจ ส่วนในมุมมองของผู้ใหญ่ จะให้ความสำคัญเพิ่มเติมนอกจากสี่ข้อนี้ในการพิจารณา *มูกัน เกอตุลุนัน ซินา* โดยจะไม่เลือกลูกที่เกิดจากการตั้งท้องก่อนแต่งงานของพ่อแม่ เพราะเป็นการกระทำที่ผิดประเวณีต่อหลักความเชื่อทางศาสนา ซึ่งถือว่า *ฮาร*

ในปัจจุบัน ชาวไทยมุสลิมอธิบายกรณีการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ และความต้องการคงไว้ซึ่งสายเลือดในเครือญาติหรือตระกูลที่อยู่ในชนชั้นสูง (ผู้มีตำแหน่งทางศาสนา) มิให้ปะปนกับชนชั้นที่ต่ำกว่า เพื่อรักษาการถ่ายทอดฐานะอำนาจดังกล่าวสู่รุ่นลูกต่อไป การแต่งงานเช่นนี้เป็นการตกลงกันระหว่างผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายแต่โดยลำพัง ดังนั้น การแต่งงานในลักษณะเช่นนี้ นับวันยิ่งจะถูกปฏิบัติเสริมมากขึ้นจากหนุ่มสาวไทยมุสลิมที่ต้องการความเป็นอิสระในการตัดสินใจเลือกคู่ครองด้วยตนเอง

ที่มาอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการแต่งงานระหว่างลูกพี่ลูกน้องคือเรื่องเล่าที่ว่า

“เกิดจากการที่ โตะเยะฮ และ โตะแวน นำหลานสาว และหลานชาย ซึ่งเป็นลูกของลูกตัวเองสองคน มาเลี้ยงด้วยกันจนเติบโต แต่ตามหลักศาสนาอิสลามไม่อนุญาตให้ผู้หญิงและผู้ชายที่มีใช้พี่น้องพ่อแม่เดียวกัน อยู่ใกล้ชิดกัน โตะเยะฮ และ โตะแวน เลยให้ทั้งสองแต่งงานกัน” โดยตีความจากเรื่องเล่าดังกล่าวและปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการประนีประนอมกันระหว่างวัฒนธรรม กับความเชื่อทางศาสนาเพื่อปรับวัฒนธรรมและศาสนาให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ดังนั้น แนวทางการปฏิบัติในวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลามจึงเป็นการกลมกลืนกันระหว่างบทบัญญัติทางศาสนาอิสลามและจากวัฒนธรรมประเพณีจนแยกไม่ออกว่าส่วนใดมาจากบทบัญญัติทางศาสนาอิสลามและส่วนใดมาจากวัฒนธรรมประเพณี (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท, 2551)

3.2 คำเรียกญาติ: บทบาทและสถานภาพทางสังคม

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบของคำประกอบของคำเรียกญาติทั้งสามภาษา ผู้เขียนพบว่า คำเรียกญาติมีนัยสำคัญทางความหมายในตัวของมันเอง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบชุดคำในแต่ละภาษา ผู้เขียนจึงสังเกตเห็นความแตกต่าง ซึ่งสะท้อนวิถีคิดและการให้คุณค่า ตำแหน่ง และบทบาทของผู้คนในสังคมผ่านระบบเครือญาติ

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วว่าคำเรียกญาติในภาษาลาวมีความโดดเด่นตรงที่มีการแยกคำเรียกญาติสำหรับเพศหญิงและเพศชายไว้ค่อนข้างชัดเจน แต่คำเรียกญาติในภาษาลาวที่มีการให้คุณค่า และถูกนำไปใช้เชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ ทั้งธรรมชาติและสังคม คือคำว่า แม่ อาทิ แม่น้ำ แม่ทัพ แม่พิมพ์ แม่ธรณี ฯลฯ นอกจากนี้ ยังใช้คำว่าแม่เรียกเป็นนามของผู้หญิง คือ แม่ยิง

คำเรียกญาติที่น่าสนใจอีกชุดหนึ่งคือคำว่า ป้า ลุง เป็นคำคาบเกี่ยวระหว่างความสัมพันธ์ทางสายเลือด และความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน และอยู่ได้ทั้งฝ่ายแม่และฝ่ายพ่อ ในสังคมลาวนั้น ถัดจากรุ่นพ่อแม่ แม่เต่า หรือ ปู่ ย่า แล้ว ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก บางครั้งอาจจะมากกว่าพ่อแม่ด้วยซ้ำ คือ ลุงและป้า มีบทบาทสำคัญทั้งต่อฝั่งเครือญาติฝ่ายพ่อ และเครือญาติฝ่ายแม่ ถือว่าเป็นผู้อาวุโสและมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขตัดสินปัญหาหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพลาตที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือในวงเครือญาติ

คำเรียกญาติในภาษากัมพูได้สะท้อนความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัวและความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนกัมพูอย่างมาก เช่นคำว่า ขง มะ และ กอน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง เนื่องจากมีการนำไปใช้ในกลุ่มคนที่เป็นผู้อาวุโส เป็นที่เคารพ อาทิ ขงเต่า มะเต่า ขงเอม มะเอม ขงกุนย์ มะกิน ขงอว มะอว ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีบทบาทอย่างมากในทางสังคมของชาวกัมพู กลุ่มคนเหล่านี้มีหน้าที่ดูแลสมาชิกในครอบครัวหรือญาติพี่น้องและมีบทบาทในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นผู้

ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตรวมไปถึงบทบาทในการใกล้เคียงหรือตัดสินใจ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชุมชน

ส่วนคำว่า กอน นอกจากจะมีความหมายว่าลูกแล้ว ยังมีการนำไปใช้กับ คำว่า กอน กาง กอนกุง ซึ่งคำว่า กอนกาง หมายถึง ลูกหรือสมาชิกในครอบครัว และคำว่า กอนกุง หมายถึง ลูกบ้านหรือชาวบ้าน ซึ่งมีนัยของคนที่อยู่ได้ปกครอง

อีกประการหนึ่ง คำเรียกญาติที่แสดงถึงบทบาทการเป็นผู้ปกครองที่กล่าวมาแล้วนั้น มีความแตกต่างในเชิงบทบาททางเพศ โดยดูจากตารางคู่เทียบชุดคำที่ 4 ซึ่งเป็นกลุ่มคำมี องค์ประกอบที่ทำให้คำมีความซับซ้อน เมื่อสังเกตจะเห็นได้ว่าจำนวนคำเรียกญาติของฝ่ายแม่ มีน้อยกว่าคำเรียกญาติของฝ่ายพ่อ เนื่องจากสังคมกัมพูชายเป็นใหญ่และมีบทบาทเป็นผู้นำ ผู้ชายถือว่าการแต่งงานเอาผู้หญิงมาเป็นภรรยา โดยการจ่ายค่าหัวให้กับพ่อแม่ฝ่ายหญิงแล้ว นั้น ถือว่าผู้หญิงได้กลายมาเป็นสมาชิกในตระกูลของตนและถือว่าเป็นสมบัติของตนแล้ว ดังนั้น บทบาททางเพศระหว่างหญิงชายส่วนใหญ่จึงถูกกำหนดโดยผู้อาวุโสของฝ่ายชาย คำเรียกญาติจึงสะท้อนวิถีคิดดังกล่าวของชาวกัมพูชา

สำหรับในสังคมไทยมุสลิม การให้ความสำคัญกับบุคคลภายในครอบครัว โดยพื้นฐานแล้วอาจกล่าวได้ว่า คงไม่แตกต่างไปจากสังคมลาวและสังคมกัมพูชา ที่ให้ความสำคัญกับ เมาะ เปาะ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในครอบครัว แต่นอกเหนือไปจากเมาะ เปาะ แล้ว คำเรียกญาติที่แสดงถึงความแตกต่าง ไปจากสังคมกัมพูชาและสังคมลาว คือคำว่า เมาะ ซือดรอ และ เปาะ ซือดรอ มิได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างทางอายุที่แสดงถึงความอาวุโส ในชั่วอายุเดียวกับพ่อแม่ คำดังกล่าวจึงไม่มีนัยสำคัญที่สะท้อนถึงบทบาททางสังคมที่สำคัญ ของพี่หรือน้องของพ่อหรือแม่แต่อย่างใดต่อครอบครัวและเครือญาติ แต่คำเรียกญาติที่มี นัยสำคัญกลับเป็นกลุ่มคำเรียกญาติ อาทิ โตะแญ โตะเยาะฮ โตะแวง คำเหล่านี้มีนัยสำคัญ เนื่องจากคำว่า โตะ เป็นภาษามลายู มีความหมายว่า ผู้นำ ผู้มีความรู้ ดังนั้น หากวิเคราะห์จาก คำเหล่านี้ เราอาจเห็นภาพคร่าวๆ ว่าสังคมชาวไทยมุสลิมในอดีตก่อนการได้รับอิทธิพลจาก ศาสนาอิสลามนั้น ผู้ที่มีบทบาทสูงสุดในระบบครอบครัวรวมไปถึงชุมชนคือบุคคลเหล่านี้ แต่ภายหลังการเข้ามาของศาสนา ฐานอำนาจจึงย้ายจากบุคคลเหล่านี้ไปอยู่ที่ผู้ที่มีความรู้ทาง ศาสนา เช่น โตะอิหม่าม (อิหม่ามเป็นภาษาอาหรับ) โตะ กอตะ โตะ ปีลา ซึ่งแยก ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและผู้นำออกจากกันอย่างเด็ดขาด

ในมุมมองของนักสตรีนิยมแล้ว การปรับเปลี่ยนดังกล่าวส่งผลต่อบทบาททางเพศ อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ เนื่องจากก่อนหน้านั้น อย่างน้อยผู้หญิงอาจจะมิบทบาทในการมีส่วนร่วม ของความเป็นผู้นำอยู่บ้างไม่มากก็น้อย โตะ บีเค หมายถึง หมอคำแย ซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีความรู้ ในการทำคลอดเป็นความรู้ท้องถิ่นของผู้หญิง แต่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างดังกล่าวได้ผลัก ผู้หญิงออกจากบทบาทการมีส่วนร่วมในฐานะผู้นำในพื้นที่ทางศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่แห่ง

ความรู้ (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2548) โดยผู้หญิงมุสลิมแม้จะมีความรู้ในทางศาสนาแต่ไม่มีสิทธิ์ที่จะได้รับตำแหน่ง โตะ ใดๆ ในทางศาสนา

รูปแบบของความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เคยปรากฏในสังคมของชาวมุสลิมมิได้แตกต่างไปจากรูปแบบที่ได้เกิดขึ้นและสืบเนื่องอยู่ในสังคมลาวปัจจุบัน ลักษณะครอบครัวของคนลาวมีการเปลี่ยนไปเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ด้วยสภาพและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและกระแสความทันสมัยของโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้ลดทอนบทบาททางสังคมของบุคคลที่เคยมีบทบาทในระบบเครือญาติลง โดยการเข้ามาแทนที่ของโครงสร้างแบบสังคมเมือง ซึ่งมีตัวแทนได้แก่ นายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) ตำรวจ เจ้าหน้าที่ด้านกฎหมาย มาทำหน้าที่แทน และในสังคมก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันคือ เจ้าหน้าที่รัฐได้เข้าไปมีบทบาทในหมู่บ้านและชุมชนมากขึ้น ผู้อาวุโสในชุมชนอาจปรับบทบาทให้เข้ากับหน้าที่ที่รัฐหยิบยื่นให้ โดยอาจมีหน้าที่เป็นทั้งนายบ้านและผู้นำชุมชน ซึ่งยังคงรักษาทบพาทเดิมเอาไว้ส่วนหนึ่ง แต่การคงตัวดังกล่าวมีอาจด้านทานกับกระแสต่างๆ จากภายนอกที่จะกระทบเข้ามาสู่สังคมของชาวมุสลิมที่เปิดรับอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน ดังนั้นสังคมก็หมุนในอนาคตอาจจะไม่แตกต่างไปจากสังคมลาวและสังคมมุสลิมอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

ประการสุดท้าย ที่ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงคือบทบาทของคำเรียกญาติ เมื่อถูกนำมาใช้แสดงบทบาทของคนอื่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นที่อยู่ในสังคมแลเช่นเป็นเสมือนเครือญาติเดียวกัน เช่น การใช้คำเรียกญาติแทนชื่อหรือใช้เป็นคำนำหน้าชื่อของตัวเองหรือคนอื่น เพื่อใช้เป็นคำเรียกให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกันมากขึ้น ตัวอย่างคำว่า เอื้อย อ้ายน้อง อาจใช้ผสมกับชื่อ เช่น เอื้อยมิรินคำ อ้ายยูเนียน น้องรุสดี กาเกาะเหมย ขงแดง มะกิ้น จันท์ เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคำเรียกญาติมิได้จำกัดอยู่กับคนที่ป็นสมาชิกในครอบครัวเท่านั้น หากยังขยายวงกว้างออกไปใช้ในบริบททางสังคมที่กว้างออกไปอีกด้วย

4. ครอบครัวในมุมมองของนักสตรีนิยม

ประเด็นเกี่ยวกับครอบครัวได้ถูกนำมาเป็นข้อถกเถียงโดยนักสตรีนิยมหลายสำนัก โดยมีจุดยืนและมุมมองที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อโต้แย้งกับแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) นักสตรีนิยมมองว่าในสังคมที่ชายมีอำนาจสูงสุดครอบครัวถือเป็นหน่วยของสังคมที่สำคัญโดยสัมพันธ์กับพื้นที่และหน้าที่ ดังนี้

4.1 ครอบครัว เป็นพื้นที่อนุญาตให้ผู้หญิงและผู้ชายมีเพศสัมพันธ์กันอย่างถูกต้องตามระบบจารีตและกฎหมายโดยผ่านระบบการแต่งงาน ฉะนั้น การมีเพศสัมพันธ์นอกรการแต่งงาน การอยู่กินด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส จึงถือว่าการแต่งงานนอกรอบของจารีตประเพณีและกฎหมาย

4.2 ครอบครัวมีหน้าที่ผลิตแรงงาน เกิดจากฐานแนวคิดที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกันทางด้านสรีระ ได้นำไปสู่การกำหนดบทบาทระหว่างเพศที่แตกต่างกัน การแบ่งงานกันทำระหว่างหญิงชายกลายเป็นตัวกำหนดพื้นที่ทำการผลิต (พื้นที่สาธารณะ) สำหรับงานของผู้ชาย และพื้นที่ในบ้าน (พื้นที่ส่วนตัว) สำหรับงานของผู้หญิง งานของผู้ชายถือว่าเป็นงานที่สร้างมูลค่า สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ส่วนงานของผู้หญิงคือเป็นแม่บ้าน ให้กำเนิดบุตร และดูแลบุตร ซึ่งเป็นงานที่ทำอยู่กับบ้านที่ไม่สร้างรายได้ จึงทำให้บทบาทของผู้หญิงกลายเป็นรอง ดังนั้น เพื่อได้แข่งกับแนวคิดในการแบ่งงานที่ถูกกำหนดแบบตายตัว นักสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ (Marxist Feminist) หันมาให้ความสนใจประเด็นครอบครัว โดยมองว่าครอบครัวเปรียบเหมือนกำลังการผลิตที่สำคัญการแต่งงานคือความต้องการผลิตสมาชิกทางสังคมให้เพิ่มมากขึ้น การให้กำเนิดบุตร คือ การผลิตแรงงานที่จำเป็นเพื่อตอบสนองให้กับสังคม แม้ว่าผู้ชายจะเป็นฝ่ายออกไปหาเงินก็ตาม แต่ผู้หญิงก็ต้องรับผิดชอบงานบ้านและดูแลลูก ดังนั้น งานบ้านจะต้องถูกให้คุณค่าเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม นักสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ก็เห็นว่าหน้าที่ของการเลี้ยงลูกไม่ควรตกเป็นหน้าที่ของผู้หญิงเพียงฝ่ายเดียว ผู้ชายควรมีส่วนในการเลี้ยงดูลูก เพราะผู้หญิงควรมีโอกาสที่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านที่ได้รับค่าจ้าง นักสตรีนิยมสายนี้ยังเสนอให้รัฐเป็นผู้รับผิดชอบต่อสวัสดิการของเด็ก เนื่องจากการผลิตแรงงานถือเป็นผลผลิตที่มีเป้าหมายเพื่อส่วนรวมของสังคม หญิงชายควรมีความเสมอภาคกันในการทำงานและเป็นงานที่มีคุณค่าทางสังคมที่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ ไม่มีสิ่งใดอยู่เหนือกว่าอีกสิ่งหนึ่ง (Engle, 1972 อ้างใน Moore, 1990)

4.3 ครอบครัวสร้างความเป็นภรรยาและความเป็นแม่ให้กับผู้หญิง ด้วยแนวคิดที่มองว่าผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกันทางด้านสรีระ สิ่งที่ปฏิเสธมิได้คือผู้หญิงเป็นเพศที่สามารถให้กำเนิดบุตร “ธรรมชาติ” สร้างให้ผู้หญิงต้องเป็นแม่และมีบทบาทเลี้ยงดูลูก ดังนั้น การเคลื่อนไหวของนักสตรีนิยมสายวัฒนธรรมจึงเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อเชิดชูบทบาทความเป็นแม่ เรียกร้องให้สังคมตระหนักถึงบทบาทของผู้หญิงในฐานะ “แม่” ผู้เขียนเห็นว่าบทบาทความเป็นแม่มีความสำคัญอย่างมากในสังคมที่ความต้องการแรงงานมนุษย์มีความจำเป็นสูงสุด ในอดีต ผู้หญิงถูกยกย่องด้วยการให้คุณค่าของความเป็น “แม่” เช่น ในภาษาลาว มักใช้คำว่า แม่น้ำ แม่พิมพ์ แต่การนำผู้หญิงไปผูกติดอยู่กับลักษณะของความเป็นแม่เพียงอย่างเดียวจะไม่สอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบันอีกต่อไป เนื่องจากผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาและต้องการออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น สามารถพึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องแต่งงานและมีลูก ผู้หญิงสามารถอยู่ได้โดยปราศจากผู้ชาย

4.4 ครอบครัวเป็นรากฐานแห่งความไม่เท่าเทียม นักสตรีนิยมมองว่าแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่มองว่าครอบครัวคือการครอบครอง ผู้ชายถือว่ามีทรัพย์สิน ภรรยาและลูกเป็นทรัพย์สินสมบัติของตนและตนมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวมีสิทธิในการครอบครอง

กล่าวโดยสรุป ในมุมมองของนักสตรีนิยมนมองว่า ครอบครัวไม่จำเป็นต้องประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก เพียงรูปแบบเดียว ครอบครัวอาจประกอบด้วยแม่กับลูกสาวหรือแม่กับลูกชาย พ่อกับลูกสาวหรือพ่อกับลูกชาย พี่น้องหรือลูกๆ เพียงลำพัง ปู่ย่ากับหลานหรือลุงป้ากับหลาน ฯลฯ การสร้างครอบครัวไม่จำเป็นต้องเป็นความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย ผู้หญิงกับผู้หญิง หรือระหว่างเพศอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กันทางสายเลือดหรือการแต่งงาน เช่น คนที่ทำงานด้วยกันเป็นทีมงานหรือกลุ่มที่เคลื่อนไหวโดยมีเป้าหมายเดียวกัน ก็เรียกได้ว่าเป็นครอบครัวอีกแบบหนึ่ง

5. สรุป

จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะเครือญาติในภาษาลาว ภาษากัมพูและภาษามลายู ผู้เขียนพบว่าการศึกษาคำเรียกญาติได้สะท้อนให้เห็นวิถีคิดและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวและภาพความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในครอบครัวและสังคม โดยพื้นฐานทั้งสามภาษาประกอบขึ้นตามองค์ประกอบหลัก 5 ประการคือ (1) ลักษณะทางเพศ สรีระ (2) การจัดลำดับของความอาวุโส (3) รุ่นอายุ (4) ความสัมพันธ์ทางชีววิทยา และ (5) ความสัมพันธ์ตามเพศที่ให้กำเนิด เช่น พ่อ แม่ และ ลูก แต่ปรากฏมีบางคำที่มีความคาบเกี่ยวกันหรือปฏิเสธบางองค์ประกอบ บางคำขึ้นอยู่กับเพศของผู้พูดและฐานะที่อยู่ ความสัมพันธ์นั้น เช่น พ่อตา แม่นาย พ่อปู่ แม่ย่า (ภาษาลาว) เผล่ มอก (ภาษากัมพู) บางคำไม่แยกเพศ เช่น นาตุ ตาย แซม และไม่จัดลำดับความอาวุโส เช่น เปาะ ซือดาร์อ เมาะซือดาร์อ (ภาษามลายู) และ ยงเอม มะเอม (ภาษากัมพู) ในชุดคำเดียวกัน มีหนึ่งในสามภาษานั้นที่ต่างออกไป หรือต่างกันออกไปทั้งสามภาษา ความซับซ้อนของคำเรียกญาติมิได้ขึ้นอยู่กับว่าภาษานั้นมีจำนวนคำเรียกญาติมากหรือน้อย แต่ขึ้นอยู่กับมโนทัศน์ของแต่ละสังคมที่ให้บทบาทและสถานภาพของปัจเจกในแต่ละสังคมนั้นเอง

คำเรียกญาติมีความหมายในตัวที่สะท้อนบทบาทและสถานภาพทางเพศ โดยนักสตรีนิยมนมองระบบเครือญาติผ่านหน้าที่ของครอบครัวโดยสัมพันธ์กับพื้นที่ บทบาททางเพศไม่ควรถูกกำหนดเพียงแบบใดแบบหนึ่งที่ตายตัวเท่านั้น เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนักสตรีนิยมนเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความเชื่อ ควรเป็นการปรับเปลี่ยนที่ไร้อคติทางเพศ โดยพยายามชี้ให้เห็นถึงการให้ความหมายใหม่แก่คำว่าครอบครัวมากกว่าความหมายหนึ่งเพียงความหมายเดียว

เอกสารอ้างอิง

- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2548). รายงานเสวนาเรื่อง “ผู้หญิงห้ามเข้า...” จารีตและความเชื่อที่ต้องอธิบาย. กรุงเทพฯ: พีเอ็นพีกรู๊ป. หน้า 17-26.
- สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. (2551). *คู่มือแนะนำภาษามลายูปาดานี*. เอกสารประกอบการปฏิบัติการเรื่อง “สะพานเชื่อมการเรียนรู้ระหว่างภาษาไทยกับภาษาท้องถิ่น”. ระหว่างวันที่ 27-28 กันยายน 2551.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2549). สถานการณ์ทางภาษาในสังคมไทยกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 25(2), 5-17.
- Fox, R. (1967). *Kinship and marriage and anthropological perspective*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Graburn, N. (1971). *Reading in kinship and social structure*. New York: Harper & Row.
- Moore, H. L. (1990). *Feminism and Anthropology*. (2nd ed.). Minneapolis: University of Minnesota press.
- Tong, R. (1989). *Feminist thought: A comprehensive introduction*. London: Routledge.
- Nida, E. A., 1975. *Componential analysis of meaning: An introduction to semantic structures*. Paris: Mouton.

ภาคผนวก

1. องค์ประกอบย่อยของความหมาย (ภาษาลาว 40 คำ)

คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ
ม่อน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +4 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	ทวด	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	พ่อ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่
แม่เต่า	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่	ปู่	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	ย่า	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ
พ่อ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	แม่	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่	ลูก	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่
พ่อปู่	1. เพศชาย ego ต้องเป็น เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายสามี	แม่ย่า	1. เพศหญิง แต่ ego ต้อง เป็นเพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายสามี	แม่ นาย	1. เพศหญิง ego ต้องเป็น เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายภรรยา

คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑
พ่อตา	1. เพศชาย แต่ ego ต้องเป็นเพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายเมีย	ลูกเขย	1. เพศชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ -1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	ลูกไว้	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ -1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่
เอื้อย	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	อ้าย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	น้องสาว	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่
น้องชาย	1. เพศชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่	อ้ายเขย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือแม่	เอื้อยไว้	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า (เมื่ออายุน้อยกว่าก็ให้ถือตามสถานะของอ้ายเป็นหลัก) 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
น้องเขย	1. เพศชาย 2. อายุน้อยกว่า (เมื่ออายุมากกว่าก็ให้ถือตามสถานะของน้องสาวเป็นหลัก) 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	น้องไว้	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือแม่	หลาน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ -1/-2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อและแม่

คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑
หลาน	1. เพศชาย	หลาน	1. เพศหญิง	ลุง	1. เพศชาย
เขย	2. อายุน้อยกว่า	โกลี	2. อายุน้อยกว่า		2. อายุมากกว่า ego และมากกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ/แม่
	3. รุ่นอายุที่ - 1/-2		3. รุ่นอายุที่-1/-2		3. รุ่นอายุที่ + 1
	4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/แต่งงาน
	แต่งงาน		แต่งงาน		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
	5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือแม่		5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อหรือแม่		
ป้า	1. เพศหญิง	อ่าว	1. เพศชาย	อ่าวโกลี	1. เพศหญิง
	2. อายุมากกว่า ego และมากกว่าเมื่อเทียบกับแม่/พ่อ		2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ		2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ
	3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1
	4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด		4. เกี่ยวพันทางการ
	แต่งงาน/สายเลือด		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ		แต่งงาน
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/พ่อ				5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ
อา	1. เพศหญิง	อ่าว	1. เพศชาย	น้ำสาว	1. เพศหญิง
	2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ	เขย	2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ		2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่
	3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1
	4. เกี่ยวพันทางสายเลือด		4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ		แต่งงาน		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่
			5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ		
น้ำเขย	1. เพศชาย	น้ำ	1. เพศชาย	น้ำโกลี	1. เพศหญิง
	2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่	บ่าว	2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่		2. อายุมากกว่า ego แต่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับแม่
	3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1		3. รุ่นอายุที่ + 1
	4. เกี่ยวพันทางการ		4. เกี่ยวพันทางสายเลือด		4. เกี่ยวพันทางการ
	แต่งงาน		5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่		แต่งงาน
	5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่				5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่

คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ
เหลน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	หลอน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 4 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ภรรยา	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
สามี	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่				

2. องค์ประกอบย่อยของความหมาย (ภาษากัมหมุ 28 คำ)

คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ	คำ	องค์ประกอบย่อยๆ
เตะ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ยะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ตะ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่
ยะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	ยง	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/แม่	มะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือดโดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่

คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ
กอน	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	จะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ พ่อ	จะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ พ่อ
แจะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 4 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ พ่อ	ตาย	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	แฮม	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่
กะมุน	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายพ่อ	พริ้อ ฮ่า	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายแม่	นึ่ง	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายพ่อ
เซี่ย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทาง ฝ่ายแม่	ผลั	1. เพศชาย แต่ ego ต้อง เป็นมอก 2. อายุมาก/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	มอก	1. เพศหญิง แต่ ego ต้อง เป็นผลั 2. อายุน้อย/มากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่

คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑	คำ	องค์ประกอบย่อย๑
ขงเต่า	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego และมากกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	มะเต่า	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายพ่อ	มะกิน	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ
ขงกล้วย	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายพ่อ	ขงอว	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	มะอว	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน 5. นับญาติทางฝ่ายพ่อ
ขงอม	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อเทียบกับแม่ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/ การแต่งงาน 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่/ นับญาติทางฝ่ายแม่	มะอม	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่าหรือมากกว่าเมื่อเทียบกับแม่ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน/สายเลือด 5. นับญาติทางฝ่ายแม่/ สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่	กิม บระ	1. เพศหญิง 2. อายุ น้อย 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ
เกละ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการแต่งงาน/สายเลือด 5. สืบ/ไม่สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่				

3. องค์ประกอบย่อยของความหมาย (ภาษามลายู 20 คำ)

คำ	องค์ประกอบย่อย	คำ	องค์ประกอบย่อย	คำ	องค์ประกอบย่อย
โตะ ณ	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	โตะ ยะส	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	โตะ เว	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ +2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่
เมาะ ซื่อคา รือ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่า/มากกว่าเมื่อ เทียบกับแม่ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/ การแต่งงาน 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	เปาะ ซื่อคา รือ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า ego แต่ น้อยกว่า/มากกว่าเมื่อ เทียบกับพ่อ 3. รุ่นอายุที่ +1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/ การแต่งงาน 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	อา เมาะ ซื่อคา รือ	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ -1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่
ซื่อปู้	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุมากกว่าเท่ากัน/ น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด/ การแต่งงาน 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	อาเบ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	กาเกาะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่
อาเคะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	กาเกาะ อือปา	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่าย พ่อ/แม่	อาเคะ อือปา	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่าย พ่อ/แม่

คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ	คำ	องค์ประกอบย่อยฯ
ลาภี	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า/น้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่าย พ่อ/แม่	บี๋นิง	1. เพศหญิง 2. อายุน้อยกว่า/มากกว่า 3. รุ่นอายุที่ 0 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ/ แม่	เมาะ	1. เพศหญิง 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายแม่
เปาะ	1. เพศชาย 2. อายุมากกว่า 3. รุ่นอายุที่ + 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ	อา เนาะ	1. เพศชาย/หญิง 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	จูกู	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 2 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่
จีเงาะ	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 3 4. เกี่ยวพันทางสายเลือด โดยตรง 5. สืบเชื้อสายทางฝ่ายพ่อ และแม่	นาตุ	1. เพศหญิง/ชาย 2. อายุน้อยกว่า 3. รุ่นอายุที่ - 1 4. เกี่ยวพันทางการ แต่งงานหรืออาจเกี่ยว พันทางสายเลือดด้วย 5. ไม่/สืบเชื้อสายทางฝ่าย พ่อ/แม่		

นามวลีเรียกญาติที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย

Kinship terms referring to participants in Thai poetic literature

วรวรรณ ศรียาภัย*

waaraathaanaa@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาโครงสร้างของหน่วยนามวลีเรียกญาติที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองของไทย โดยใช้วรรณคดีร้อยกรองไทย 4 เรื่อง ได้แก่ ลิลิตพระลอ สมุทรโฆษคำฉันท์ ลิลิตเพชรมงกุฎ และเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน จากการศึกษาจำแนกนามวลีเรียกญาติตามลักษณะการใช้ได้ 4 ลักษณะ คือ นามวลีเรียกญาติเดี่ยว นามวลีเรียกญาติที่มีหน่วยขยาย นามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า และนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าและหน่วยขยาย

คำสำคัญ: การอ้างอิง, การเชื่อมโยงความ, วรรณคดีไทย

Abstract

This article aims at investigate the structure of kinship terms, especially, noun phrases, referring to participants in Thai poetic literature. The data derive from four works of Thai poetry: *Lilit Phralo*, *Samutthakhot Khamchan*, *Lilit Phetmongkut*, and *Khun Chang-Khun Phaen*, and were analyzed based on the theory of reference. From the study, there are four different features of kinship terms: single noun phrases, noun phrases + modifiers, titles + noun phrases, and titles + noun phrases + modifiers.

Key Words: reference, cohesion, Thai literature

---

* อาจารย์ประจำสำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร

1. บทนำ

วรรณคดีไทยคือวรรณกรรมโบราณที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี ใช้ภาษาดีและสามารถยึดถือเป็นตัวอย่างได้ มีเนื้อหาไม่ซ้ำกันของผู้อ่านให้พิจารณาประเพณีหรือฝั่ไปในทางไม่ถูกไม่ควร แต่จะส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยกย่องความคิดให้สูงขึ้น เมื่อพิจารณาวรรณคดีไทยแล้ว จะพบว่าส่วนใหญ่แต่งเป็นร้อยกรองประเภทต่างๆ ได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง ร่าย และฉันท์ จนถือได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ของวรรณคดีไทยที่สืบทอดต่อกันมาหลายยุคสมัย การมีลักษณะการแต่งเป็นร้อยกรองนี้เองทำให้วรรณคดีร้อยกรองไทยเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงพลังแห่งความคิดสร้างสรรค์และพลังปัญญาของบรรพบุรุษไทยรวมทั้งคนไทยโดยทั่วไปด้วย จนมีคำกล่าวเป็นสำนวนว่า “คนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน”

กุศมา รัชภมณี (2550: 633) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นจากความสะท้อนอารมณ์ เมื่อกวีถ่ายทอดอารมณ์นั้นให้ผู้อ่านได้รับรู้ ผู้อ่านก็จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์เกิดขึ้น บทบาทอย่างหนึ่งของวรรณคดีคือการทำให้ผู้อ่านสำนึกอารมณ์ เป็นความพอใจและอิ่มเอมใจที่ได้รู้สึกคล้อยตามอารมณ์ที่กวีเสนอไว้ในเนื้อเรื่อง การเสนอเรื่องที่ชวนติดตามและประทับใจต้องมีความสอดคล้องกับรูปภาษาที่ใช้ เพราะภาษาเป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดความคิดที่เป็นเรื่องเป็นราวของกวีมาสู่ผู้อ่าน ลักษณะดังกล่าวอาจเรียกให้เฉพาะได้ว่า “ภาษาวรรณคดี” ซึ่งลักษณะของภาษาวรรณคดีที่ดีมีคุณลักษณะสำคัญ หลายประการ การใช้นามวลีเรียกญาติแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท ถือได้ว่าเป็นกลไกหนึ่งในการสื่อความคิดและเรื่องราวการสร้างสรรค์ของกวี เพราะนามวลีเรียกญาติเป็นหน่วยภาษาที่ใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงบทบาทในเรื่อง ซึ่งช่วยให้เหตุการณ์ต่างๆ ของเรื่องดำเนินไปได้อย่างน่าสนใจ และรูปภาษาก็หลากหลาย ไม่ปรากฏซ้ำซาก ทำให้ภาษาวรรณคดีที่กวีสื่อมานั้นมีคุณค่าในเชิงวรรณศิลป์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของวรรณคดีไทย

2. ข้อมูลและแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

บทความเรื่อง “นามวลีเรียกญาติที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองของไทย” นี้ ผู้ศึกษานำแนวคิดและทฤษฎีเรื่องการอ้างถึง (reference) มาใช้วิเคราะห์เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของภาษาวรรณคดีไทยโดยเฉพาะที่มีลักษณะการประพันธ์เป็นร้อยกรอง โดยวิเคราะห์เฉพาะลักษณะการใช้นามวลีเรียกญาติที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาท ข้อมูลและแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

2.1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1.1 ตัวบทวรรณคดีที่นำมาศึกษาต้องมีลักษณะเป็นเรื่องเล่า (narrative discourse) หรือในทางวรรณคดีเรียกว่า “นิทาน” ตามหลักเกณฑ์ 2 ประการของ Longacre (1983) ซึ่งมีเหตุการณ์ต่อเนื่องกันตามลำดับเวลา ผู้เล่าจะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอันดับแรกก่อน แล้ว

จึงเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลำดับถัดไป เกณฑ์ดังกล่าวได้แก่ ลำดับเวลา (contingent temporal succession) คือการที่เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในเวลาต่อเนื่องกับอีกเหตุการณ์หนึ่ง และ แนวโน้มผู้กระทำ (agent orientation) คือแนวโน้มในการอ้างถึงผู้กระทำตลอดเรื่อง

2.1.2 ตัวบทวรรณคดีที่นำมาศึกษามีลักษณะการแต่งเป็นร้อยกรอง และปรากฏช่วงสมัยการแต่งอย่างชัดเจน โดยยึดตามข้อสันนิษฐานของนักวิชาการด้านวรรณคดีไทยที่ปรากฏในหนังสือประวัติวรรณคดีไทย ของเปลื้อง ณ นคร (2545) วรรณคดีร้อยกรองไทยประเภทเรื่องเล่าที่มีลักษณะเป็นวรรณคดีนิทานที่ปรากฏเรื่องแรกอยู่ในสมัยอยุธยาตอนต้นจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ.1991-พ.ศ.2411) ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพราะหลังจากช่วงนี้ จัดว่าเป็นช่วงของวรรณกรรมปัจจุบัน ซึ่งวรรณกรรมมีการเปลี่ยนแปลงโดยได้รับอิทธิพลจากชาติตะวันตกจนเห็นได้อย่างเด่นชัด (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2517: 67)

2.1.3 ตัวบทวรรณคดีร้อยกรองไทยที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเป็นวรรณคดีที่ปรากฏตัวแสดงบทบาทในการดำเนินเรื่องอย่างชัดเจน ทั้งที่เป็นตัวละครมนุษย์และอมมนุษย์

2.1.4 ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยได้คัดสรรโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งจะคัดเลือกมาช่วงสมัยละ 1 เรื่อง โดยยึดหลักว่าเป็นเรื่องที่คณะกรรมการวรรณคดีสโมสรประกาศยกย่องว่าแต่งดี เป็นยอดของหนังสือประเภทนั้นๆ และได้รับพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ประทับตราพระราชลัญจกรรูปพระคเณศร์ ตามที่ปรากฏในหนังสือวรรณกรรมไทยปัจจุบัน ของ สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543) เป็นเรื่องที่มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าเพียงเรื่องเดียวในสมัยนั้น และเป็นเรื่องที่ตั้งโดยมีกระบวนการเรื่องสมบูรณ์ที่สุดในสมัยนั้น

2.1.5 ข้อมูลวรรณคดีที่คัดสรรแต่ละช่วงสมัยมี 4 เรื่อง คือ **ลิลิตพระลอ** วรรณคดีสมัยอยุธยาตอนต้น **สมุทรโฆษคำฉันท์** วรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลาง **ลิลิตเพชรมงกุฎ** วรรณคดีสมัยธนบุรี และ **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

2.2. แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในบทความนี้ผู้ศึกษาใช้แนวคิดเรื่องการอ้างถึง (reference) ของ Halliday and Hasan (1976), สมทรง บุญพัฒน์ (2537), ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2539), Chanawangsa (1986) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

Halliday and Hasan (1976: 37-39), สมทรง บุญพัฒน์ (2537: 126-127) และ Chanawangsa (1986: 35-72) แบ่งการอ้างถึงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่เป็นบุคคล การอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่แสดงการบ่งชี้ และการอ้างถึงสิ่งเดียวกันโดยการเปรียบเทียบ แต่ในบทความนี้จะวิเคราะห์เพียงลักษณะเดียวคือการอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่เป็นบุคคล เพราะรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทปรากฏอย่างชัดเจนและเป็นระบบกว่าการอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่แสดงการบ่งชี้ และการอ้างถึงสิ่งเดียวกันโดยการเปรียบเทียบ

การอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่เป็นบุคคล (personal reference) เป็นการอ้างถึงโดยใช้ความหมายที่หมายถึงบุคคลในสถานการณ์การสื่อสาร (speech situation) รูปภาษาที่ใช้แสดงการอ้างถึงมี 3 ประเภท คือ บุรุษสรรพนาม (personal pronouns) ตัวกำหนดแสดงเป็นเจ้าของ (possessive determiners) และสรรพนามแสดงความเป็นเจ้าของ (possessive pronouns) ลักษณะการอ้างถึงสิ่งเดียวกันโดยใช้รูปสรรพนามที่เป็นบุรุษสรรพนาม ตัวกำหนดแสดงเป็นเจ้าของ (possessive pronouns) และสรรพนามแสดงความเป็นเจ้าของ

ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2539: 75-84, 194-203, 304-313) จำแนกลักษณะการอ้างถึงไว้ใน “การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความประเภทต่างๆ ในภาษาไทย” โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) การอ้างถึงหน่วยนาม (nominal reference) รูปภาษาที่ใช้มีหลายประเภท ได้แก่ บุรุษสรรพนาม (personal pronoun) คำเรียกขาน (term of address) สรรพนามบ่งชี้ (demonstrative pronoun) ลักษณนามและส่วนขยาย (classifier + modifier) และสุญญนามวลี (zero noun phrase หรือ ellipsis)

(2) การอ้างถึงหน่วยประโยคหรืออนุภาค (clausal reference) รูปภาษาที่ใช้แสดงการอ้างถึง ได้แก่ บุรุษสรรพนาม ลักษณนามและส่วนขยาย คำลงท้ายเพื่อแสดงการตอบรับ และสุญญรูป

(3) การอ้างถึงหน่วยข้อความ (discoursal reference) รูปภาษาที่ใช้แสดงการอ้างถึง ได้แก่ บุรุษสรรพนาม คำบ่งชี้ ลักษณนามและส่วนขยาย คำลงท้ายเพื่อแสดงการตอบรับ และสุญญรูป

ตามที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาคำหรือวลี ได้ว่า การอ้างถึงเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำหรือวลี โดยใช้รูปภาษาหนึ่ง อ้างถึงรูปภาษาหนึ่ง เพราะรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงนั้นสามารถตีความหมายได้จากบริบททางภาษาว่าหมายถึงสิ่งเดียวกันกับหน่วยภาษาที่ถูกอ้างถึง

3. นามวลีเรียกญาติที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองของไทย

วิจินต์ ภาณุพงศ์ (2543: 79) อธิบายว่า นามวลี หมายถึงคำนามคำเดียว คำสรรพนาม คำเดียว หรือคำนามกับส่วนขยาย หรือคำสรรพนามกับส่วนขยาย ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคชนิดใดชนิดหนึ่ง คือ หน่วยประธาน หน่วยกรรมตรง หน่วยกรรมรอง และหน่วยนามเดี่ยว จากแนวคิดดังกล่าว เมื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการให้คำจำกัดความของนามวลีเรียกญาติ ก็จะเห็นได้ว่าเป็นหน่วยแทนชื่อบุคคลเพื่อแสดงความสัมพันธ์ฐานะญาติ เพื่อน พ้อง และบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย บางลักษณะใช้หน่วยเรียกญาตินำหน้าแล้วตามหลังด้วยชื่อเฉพาะของบุคคล เช่น พี่ริน พี่โรย ยาย

ทองประศรี น้องพิม น้องแก้วกิริยา ลูกศรีมาลา แม่บุษบา พ่อขุนแผน หรือบางลักษณะมีคำเรียกญาติประกอบกับส่วนชาย เช่น แม่รื่นผู้ชื่นจิต แม่ศรีมาลาวิไลลักษณ์ พ่อแผนผู้แ่วนไว

จากการศึกษาวรรณคดีร้อยกรองของไทยพบว่า มีการใช้หน่วยเรียกญาติแสดงการอ้างถึงตัวละครบทบาทที่หลากหลาย แต่หน่วยเรียกญาติที่ใช้บางลักษณะใช้แสดงความหมายของความเป็นญาติตามความหมายของรูปภาษาที่ใช้ เช่น แม่ทองประศรี หมายถึงนางทองประศรี เป็นแม่ พ่อขุนไกร หมายถึง ขุนไกรเป็นพ่อ บางครั้งใช้หน่วยเรียกญาติโดยที่รูปภาษานั้นไม่ได้สื่อความหมายว่าเป็นญาติตามรูปภาษาที่ใช้ เช่น ขุนแผนเรียกนางพิมว่า “แม่พิม” หมายถึง นางพิมไม่ได้เป็นแม่ของขุนแผน แต่เป็นเมีย นางทองประศรีเรียกพลายแก้วว่า “พ่อพลายแก้ว” หมายถึง พลายแก้วไม่ได้เป็นพ่อ แต่เป็นลูก พระเพื่อนพระแพงเรียกนางรื่น นางโรยว่า “พี่รื่น พี่โรย” หมายถึง นางรื่น นางโรยไม่ได้เป็นพี่ แต่เป็นคนรับใช้ จากการศึกษาสามารถจำแนกรูปภาษาที่ใช้ได้ 4 ลักษณะ ได้แก่

- (1) การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยว
- (2) การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีหน่วยชาย
- (3) การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า
- (4) การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าและหน่วยชาย

3.1. การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยว

หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยว หมายถึงคำแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับสารว่ามีความสัมพันธ์ในลักษณะการเป็นญาติ คำดังกล่าวมีลักษณะเป็นหน่วยนามวลี เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก หลง ป้า ตา ยาย ปู่ ย่า ผัว เมีย จากการศึกษาวรรณคดีร้อยกรองของไทยพบว่า การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวเป็นกลไกหนึ่งที่กวีใช้แสดงการอ้างถึงตัวละครบทบาท เพื่อให้เห็นลักษณะความสัมพันธ์กันระหว่างตัวละครแสดงบทบาท และให้เกิดความหลากหลายของรูปภาษา การตีความรูปภาษาดังกล่าวว่าหมายถึงตัวละครแสดงบทบาทตัวใดนั้นต้องพิจารณาจากรูปภาษาหลักซึ่งปรากฏมาก่อนหรือตามหลักรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงก็ได้ รูปภาษาที่ใช้ เช่น พ่อ ชนินิชาด ลูก แม่ มารดา พี่ น้อง ผัว เมีย ย่า ตา ยาย

จากการศึกษาพบว่า หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวนั้น กวีใช้อ้างถึงทั้งตัวดำเนินเรื่องและตัวประกอบ แต่ส่วนใหญ่ใช้อ้างถึงตัวดำเนินเรื่องเพราะตัวละครแสดงบทบาทดังกล่าวมีบทบาทในเรื่องมากกว่าตัวประกอบ รูปภาษาซึ่งเป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวที่ใช้อ้างถึงตัวละครแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองของไทย จากการศึกษาปรากฏทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ **ลิลิตพระลอ สมุทรโฆษคำฉันท์ ลิลิตเพชรมงกุฎ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** สามารถสรุปแสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ลิลิตพระลอ	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	พี่ แม่ พ่อ น้อง ปู่ ยาย
สมุทรโฆษคำฉันท์	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	พี่ น้อง แม่ พ่อ บิดา มารดา

ลิลิตเพชรมงกุฎ   รูปภาษาที่ใช้ เช่น   พี่ พ่อ แม่ น้อง ยาย บิดา มารดร
 เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน   รูปภาษาที่ใช้ เช่น   พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา น้อง ปู่

ตัวอย่างบทประพันธ์ในวรรณคดีร้อยกรองไทยที่ปรากฏการใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท เช่น ในวรรณคดีเรื่องลิลิตเพชรมงกุฎตอนเริ่มต้นเรื่องเป็นการแนะนำตัวแสดงบทบาท คือท้าวรัตนันฤเบศกับนางประภาพักตร์ผู้เป็นพระราชบิดาและพระราชมาดาของพระเพชรมงกุฎ เมื่อกล่าวถึงตัวแสดงบทบาทครั้งหนึ่งแล้ว ครั้งต่อไปก็จะใช้รูปภาษาอื่นกล่าวถึง หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวเป็นรูปภาษาลักษณะหนึ่งที่กวีใช้แสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท พิจารณาได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ปางกาลก่อนยังมี ครองนัครเศศรีบุรี โคมแลลานเลอสวาท...	เจ้าชเรศชาติภักย์ตรี มีมเหสีเลิศลักษณ์	นาม (1) ท้าวสุทัศน์นฤเบศ ชื่อ (2) ประภาพักตร์เพ็ญพาน
ท้าวมีราชเอราศ แห่ง (4) พระชนกา (5) มารดร บริรักษ์ (6) ราชบุตรเพียง	นามปรากฏ (3) เพชรมงกุฎ ภูธรตั้งมนตรี เนตรท้าวภักดี...	เป็นที่สุดเสนาหา ชื่อพุทธศรีพี่เลี้ยง
เมื่อนั้นหน่อนฤเบศ ธ ลีลาสู่ปราสาท	ใคร่ประเวศวนาสาสนณ์ (7) พระบิตูราช (8) มาตุรงค์	ชมพรรณผลมิ่งไม้... กระพุ่มบงกชกร

(ลิลิตเพชรมงกุฎ. 2539: 156-157)

จากตัวอย่างบทประพันธ์ข้างต้นเห็นได้ว่า รูปภาษา “พระชนกา” ในตำแหน่งที่ 4 “พระบิตูราช” ในตำแหน่งที่ 8 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวที่กวีใช้แสดงการอ้างถึงรูปภาษา “ท้าวสุทัศน์นฤเบศ” ในตำแหน่งที่ 2 รูปภาษา “มารดร” ในตำแหน่งที่ 5 “รูปภาษา “มาตุรงค์” ในตำแหน่งที่ 8 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวเช่นเดียวกัน ซึ่งกวีใช้แสดงการอ้างถึงรูปภาษา “ประภาพักตร์เพ็ญพาน” ในตำแหน่งที่ 2 และรูปภาษา “ราชบุตร” ในตำแหน่งที่ 6 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยว ใช้แสดงการอ้างถึงรูปภาษา “เพชรมงกุฎ” ในตำแหน่งที่ 3

นอกจากตัวอย่างดังกล่าว ในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งเป็นวรรณคดีร้อยกรองไทยขนาดยาวอีกเรื่องหนึ่งที่ปรากฏการใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวอย่างหลากหลาย พิจารณาได้จากตอนปลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ปลายแก้วสีกจากการบวชเณรแล้วมาบอกแก่นางทองประศรีผู้เป็นมารดาว่า ให้ไปสู่นางพิมให้ รูปภาษาที่ใช้แทนผู้สนทนาคือปลายแก้วทองประศรี นางพิม ในตอนนี้ กวีใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาททั้งสอง พิจารณาได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ครานั้นจึง (1) โฉมเจ้าพลายแก้ว
ผีพารับไปดั่งใจจง

เจ้าพลายแก้วเข้าไปในบ้าน (3) แม่
ในใจจิตคิดแต่ทางสุพรรณ
โอ้อ่าเจ้าพิมผู้เพื่อชีวิต (5) พี่
มาด้วยก็จะได้มาไหว้ (6) แม่
ตรงเข้าเรือน (7) แม่แลเห็นหน้า
(9) ทองประศรีเห็น (10) ลูกตะลึงไป

ลับ (2) พิมไปแล้วตะลึงหลง
ลัดดงข้ามทุ่งมุ่งมา...

ชำเลื่องแลอย่างกรายผายผัน
โสภศัลย์ถึง (4) น้องให้หมองใจ
ปานนี้เจ้าจะเศร้ากำสรดให้...
ทุกข์แท้เหลือวิตกแล้วอกเอ๋ย...
กอดดิน (8) มารดา น้ำตาไหล
เออแก้ว (11) แม่อย่างไรจึงลึกลมา

(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน. 2545: 150)

ตัวอย่างตามที่กล่าวมานี้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า กวีใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยวแสดง การอ้างถึงตัวแสดงบทบาท ซึ่งก็คือ นางทองประศรี พลายแก้ว นางพิม โดยใช้รูปภาษา “พี่” ในตำแหน่งที่ 5 “ลูก” ในตำแหน่งที่ 10 แสดงการอ้างถึงพลายแก้วคือรูปภาษา “โฉมเจ้าพลาย แก้ว” ในตำแหน่งที่ 1 ส่วนรูปภาษา “แม่” ในตำแหน่งที่ 3, 6, 7, 11 และรูปภาษา “มารดา” ใน ตำแหน่งที่ 8 แสดงการอ้างถึงนางทองประศรีคือรูปภาษา “ทองประศรี” ในตำแหน่งที่ 9 สำหรับรูปภาษา “น้อง” ในตำแหน่งที่ 4 ใช้แสดงการอ้างถึงนางพิมคือรูปภาษา “พิม” ใน ตำแหน่งที่ 2

3.2. การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีหน่วยขยาย

หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีส่วนขยาย หมายถึง หน่วยนามที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ของ บุคคลในฐานะญาติหน่วยเดียว ตามด้วยหน่วยขยายซึ่งอาจเป็นคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ แต่ ทำหน้าที่ขยายความหมายของหน่วยนามนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะของ โครงสร้างวลีคือ หน่วยนาม + หน่วยขยาย เช่น ลูกรัก น้องน้อยยอด้รัก ลูกแก้ว พี่ที่มาไกล พี่รัก ลูกสาว กษัตริย์ น้องโหมงม น้องน้อย น้องนางพาล พี่ยาไท พี่ผู้ชำนาญการ

จากการศึกษาพบว่า หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีส่วนขยายนั้น กวีใช้อ้างถึงทั้งตัว คำเนินเรื่องและตัวประกอบ แต่ส่วนใหญ่ใช้อ้างถึงตัวดำเนินเรื่องเพราะตัวแสดงบทบาท ดังกล่าวมีบทบาทในเรื่องมากกว่าตัวประกอบ รูปภาษาซึ่งเป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีส่วน ขยายที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย จากการศึกษานี้ปรากฏทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ ลิลิตพระลอ สมุทรโฆษคำฉันท์ ลิลิตเพชรมงกุฎ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน โดยลักษณะ ของส่วนขยายที่ปรากฏตามหลังชื่อเรียกญาตินั้นมีลักษณะการใช้เชิงความหมายใกล้เคียงกับ ส่วนขยายอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

- 3.2.1 ใช้เพื่อบอกบุคลิกลักษณะภายนอกของตัวแสดงบทบาทว่าเป็นอย่างไร เช่น สวยงาม น่ารัก ผิวพรรณดี ภาษากายที่ใช้ เช่น น้องนางพาล น้องน้อย
- 3.2.2 ใช้เพื่อบอกเนื้อความเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแสดงบทบาทนั้น ภาษากายที่ใช้ เช่น พี่ที่มาไกล พ่อที่มรณา
- 3.2.3 ใช้เพื่อบอกสถานภาพความเป็นกษัตริย์หรือมีเชื้อสายกษัตริย์ ภาษากายที่ใช้ เช่น ลูกท้าว ลูกไท้ ลูกภูธร ธิดาอยู่เกล้า แม่ณเกล้า แม่ณหัว ลูกสาวกษัตริย์
- 3.2.4 ใช้เพื่อบอกว่าตัวแสดงบทบาทนั้นเป็นผู้มีคุณค่า ภาษากายที่ใช้ เช่น น้องแก้ว ลูกแก้ว ลูกแก้วกลอยสมร หลานแก้ว
- 3.2.5 ใช้เพื่อบอกแสดงความรัก ความน่ารัก น่าเอ็นดู หรือความรักในลักษณะยกย่องเชิดชู ภาษากายที่ใช้ ลูกรักแก้วแม่ ลูกรัก เมียรัก เชษฐาสุดสวาท ชายรัก
- 3.2.6 ใช้เพื่อแสดงความเป็นญาติ โดยใช้คำเรียกเครือญาติ ภาษากายที่ใช้เช่น พี่น้อง น้องพี่ พ่อเพื่อน
- 3.2.7 ใช้เพื่อบ่งชี้ตัวแสดงบทบาทโดยใช้คำบ่งชี้ ภาษากายที่ใช้ เช่น แม่นี้ พ่อนั้น ลูกนี้ บุตรนั้น

หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีส่วนขยายซึ่งใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทยสามารถสรุปแสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ลิลิตพระลอ	ภาษากายที่ใช้ เช่น	<u>ลูกรัก</u> <u>ลูกแก้ว</u> <u>เมียรัก</u> <u>ลูกท้าว</u> <u>ลูกไท้</u> <u>ลูกภูธร</u> <u>น้องแก้ว</u> <u>พี่น้อง</u> <u>ธิดาอยู่เกล้า</u> <u>หลานแก้ว</u> <u>แม่ณเกล้า</u> <u>แม่ณหัว</u> <u>ลูกรักแก้ว</u> <u>ลูกรักแก้วแม่</u>
สมุทรโฆษคำฉันท์	ภาษากายที่ใช้ เช่น	<u>พี่ผู้ชำนาญการ</u> <u>พี่ยาไท</u> <u>ลูกสาวกษัตริย์</u> <u>น้องนางพาล</u> <u>ลูกแก้วกลอยสมร</u> <u>น้องน้อย</u> <u>น้องพี่</u> <u>น้องนาง</u> <u>น้องท้าว</u>
ลิลิตเพชรมงกุฎ	ภาษากายที่ใช้ เช่น	<u>ลูกแก้ว</u> <u>เชษฐาสุดสวาท</u> <u>ลูกน้อย</u> <u>ลูกท้าว</u> <u>ชายเถ่า</u> <u>ชายรัก</u> <u>ชายแก่</u>
เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	ภาษากายที่ใช้ เช่น	<u>พี่ที่มาไกล</u> <u>ตัวรัก</u> <u>พ่อเจ้า</u> <u>หลานชาย</u> <u>หลานรัก</u> <u>ลูกหลานวานเครือ</u> <u>พ่อเพื่อน</u> <u>พ่อข้า</u> <u>พ่ออา</u> <u>ลูกชายสุดสวายใจ</u> <u>พ่อที่</u> <u>มรณา</u> <u>พี่น้อง</u> <u>เมียรัก</u> <u>แม่ทูนหัว</u>

หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีหน่วยขยายที่แสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองของไทย จากการศึกษาพบว่ามีการใช้ชื่ออย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นการบอกความสัมพันธ์ลักษณะญาติ และลักษณะความเคารพนับถือหรือการยกย่อง ตัวอย่างบท

ประพันธ์ในวรรณคดีร้อยกรองไทยที่ปรากฏการใช้หน่วยนามวลีดังกล่าว พิจารณาได้จากในวรรณคดีเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์ ตอน นางพินทุมดีครวญหาพระสมุทรโฆษที่ถูกพระโพธิ์ธูมาสมแล้วก็พรากจากไป นางเสร์รา โสภกเสียวใจคร่ำครวญหา โดยมีนางรัตนธารีซึ่งเป็นพระพี่เลี้ยงอยู่เป็นเพื่อนคอยปลอบประโลม รูปภาษาที่กวีใช้กล่าวถึงนางพินทุมดีจำนวนหนึ่งเป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีส่วนขยาย พิจารณาได้จากตัวอย่างบทประพันธ์ต่อไปนี้

- (1) เทพีพินทุมดีอันมีมุขคือจันทร์
 จาบัลยครันต์
 ทรระอาล
 หาญบาลบพบตระหลบทุกขมาพาล
 พิศวงในสถาน
 บรรทม...
- (2) น้อยพี่คั่นนีนีทรธา
 ผทมในไสยา
 ที่สถานพิมานมาศโสรม...
- (3) น้อยน้อยไปเคียงสาการ
 กลกามบชาญ
 แลทำวมาชวนสรวลสอน...
 ฤเจ้าเสร์ราโสภคราญ
 อย่า (4) น้อยนางพาล
 พิลาปเลยใช้กล...

(สมุทรโฆษคำฉันท์. 2545: 172-173)

ตัวอย่างบทประพันธ์ในข้างต้นแสดงให้เห็นว่า รูปภาษา “น้อยพี่” ในตำแหน่งที่ 2 “น้อยน้อย” ในตำแหน่งที่ 3 “น้อยนางพาล” ในตำแหน่งที่ 4 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีส่วนขยาย กวีใช้แสดงการอ้างถึงนางพินทุมดี ซึ่งเป็นตัวแสดงบทบาทตามรูปภาษา “เทพีพินทุมดี” ในตำแหน่งที่ 1

นอกจากตัวอย่างดังกล่าวแล้วในวรรณคดีเรื่องเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดขุนช้างขุนแผน เหตุการณ์นางเทพทองคลอดลูกแล้วญาติผู้ใหญ่ก็ตั้งชื่อว่าเป็นขุนช้าง ในตอนนี้เมื่อกล่าวถึงตัวแสดงบทบาทคือขุนช้างนั้น กวีใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีหน่วยขยายแสดงการอ้างถึง พิจารณาได้จากตัวอย่างบทคัดตอนคำประพันธ์ต่อไปนี้

- นางเทพทองเหลียวหน้าคว่า (1) ลูกชาย
 พลิคว่าพลิกหงายอยู่ตัวสั้น
 ทุด (2) ลูกบดดีเหมือนผีป่วน
 หัวล้านในครรภ์ดังวงเดือน...
 เมื่อตักฟากฤกษ์พารของ (3) หลานชาย
 ช้างเผือกมาถวายพระพันวษา
 จึงให้นามตามเหตุทั้งปวงมา
 (4) หลานรักของข้าชื่อ (5) ขุนช้าง
 (เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน. 2545: 6)

บทประพันธ์ตามที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า รูปภาษา “ลูกบัคดีเหมือนผีป่วน” ในตำแหน่งที่ 2 “หลานชาย” ในตำแหน่งที่ 3 “หลานรัก” ในตำแหน่งที่ 4 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีส่วนขยาย กวีใช้แสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทคือขุนช้างตามรูปภาษา “ขุนช้าง” ในตำแหน่งที่ 1

3.3. การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า

หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า หมายถึงหน่วยคำเรียกญาติซึ่งมีลักษณะเป็นนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า โดยอยู่ในโครงสร้างลักษณะ **คำนำหน้า** + คำเรียกญาติ คำนำหน้าได้แก่ นาย นาง พลาย พระ ท้าว เจ้า ออ อี ไอ้ หม่อม ธิราชไท่ ออกนางนาฏ ท่าน ไ้ ฐ ออกท้าวราชโหม นาฏ เช่น หม่อมพี่ หม่อมพ่อ หม่อมแม่ คุณพ่อ คุณแม่ พระพี่ พระน้อง นางน้อง พระปู่ พระลูก

การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย จากการศึกษาพบว่า กวีใช้อ้างถึงทั้งตัวดำเนินเรื่องและตัวประกอบ แต่ส่วนใหญ่ใช้อ้างถึงตัวดำเนินเรื่อง เพราะตัวแสดงบทบาทดังกล่าวมีบทบาทในเรื่องมากกว่าตัวประกอบ รูปภาษาดังกล่าวข้างต้นที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย นอกจากนี้ การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าอ้างถึงตัวแสดงบทบาทนั้น คำนำหน้าที่ปรากฏในแต่ละหน่วยจะเป็นสิ่งกำหนดว่าใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทประเภทใด ซึ่งมี 3 ลักษณะเช่นเดียวกับการใช้รูปภาษาอื่นๆ ที่มีคำนำหน้า กล่าวคือ

- 3.3.1 ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทฝ่ายชาย จะใช้รูปภาษาที่มีคำนำหน้า คือ นาย พลาย พระ เจ้า ไอ้ หม่อม แต่คำว่า ไอ้ ใช้เมื่อต้องการสื่อความรู้สึกในเชิงลบ
- 3.3.2 ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทฝ่ายหญิง จะใช้รูปภาษาที่มีคำนำหน้า คือ นาง อี โดยคำว่า อี จะใช้เมื่อต้องการสื่อความรู้สึกในเชิงลบ
- 3.3.3 ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทโดยไม่ระบุเพศ รูปภาษาที่ใช้ได้โดยทั่วไป ไม่ระบุว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ได้แก่ ออก ท้าว พระ เจ้า คำว่า ท้าว พระ จะใช้เฉพาะตัวแสดงบทบาทที่มีสถานภาพเป็นกษัตริย์เท่านั้น

จากการศึกษาปรากฏทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ **ลิลิตพระลอ สมุทรโฆษคำฉันท์ ลิลิตเพชรมงกุฎ เสนาเรื่องขุนช้างขุนแผน** สามารถสรุปแสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ลิลิตพระลอ	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	๕แม่ ๕พี่ พระปู่ ออกท้าวราชมารดา ธิราช ใ้ชชนนี ออกนางนาฏชนนี พระลูก พระบาทใ้ชชนนี ท่านท้าวชนนี
สมุทรโฆษคำฉันท์	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	นางน้อง พระมารดา โหมพ่อ พระพี่
ลิลิตเพชรมงกุฎ	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	พระน้อง นาฏน้อง พระลูก พระยาย

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ภาษารูปภาษาที่ใช้ เช่น

คุณพ่อ คุณแม่ หม่อมพี่ หม่อมพี่ ท่านพี่
ท่านตา ท่านยาย คุณย่า นางน้อง เจ้าพี่ นาง
แม่ อ้ายลูก เจ้าจอมหม่อมพี่ ไอ้พ่อ อีแม่

หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าซึ่งใช้แสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทจาก การศึกษาวรรณคดีร้อยกรองไทยพบว่า กวีใช้หน่วยนามวลีดังกล่าวอ้างถึงตัวแสดงบทบาท เพื่อให้เกิดความหลากหลายของรูปภาษาที่ใช้ในบทกวีและเป็นการเพิ่มอรรถรสทางเนื้อหาที่ ต้องการเสนอ ตัวอย่างการใช้รูปภาษาหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าแสดงการอ้างถึง ตัวแสดงบทบาท เช่น ในวรรณคดีเรื่องลิลิตพระลอ หลังจากที่พระลอต้องเสนหัวของพระ เพื่อนพระแพงแล้ว จำเป็นต้องเดินทางไปหานาง โดยที่ไม่สามารถห้ามได้แล้ว พระนางบุญ เหลือผู้เป็นพระมารดา ก็ยอมปล่อยให้ไป ก่อนที่พระลอจะจากเมืองไปนั้น พระนางได้คร่ำ ครวญหา รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงพระลอในบทคร่ำครวญนี้ กวีใช้หน่วยเรียกญาติที่มีคำนำหน้า พิจารณาได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

สิบเดือนอุ้มท้อง (1) พระ	ลอลักษณ์
สงวนปลื้มตนสัก	หนึ่งน้อย
ตราบพระปิ่นไตรจักร	เสด็จตลอด มานา
ถนอมอาบอุ้มค้อยค้อย	ลูกเลี้ยงรักษา...
จัดเซข (2) พระลูกถ้วน	สรรพวงค์
(3) พระลูกประณมกรพลาถ	จิ้งพริ่อง
พระควรวุบแต่กลาง	กระหม่อม ไสร์ंना
แก้มแกศพระเจ้าต้อง	สังข์ข้าพระควร

(ลิลิตพระลอ. 2545: 416, 419)

จากตัวอย่างบทประพันธ์ดังกล่าวเห็นได้ว่า รูปภาษา “พระลูก” ในตำแหน่งที่ 2, 3 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า คือ “พระ” กวีใช้แสดงการอ้างถึงรูปภาษา “พระลอลักษณ์” ในตำแหน่งที่ 1

นอกจากตัวอย่างดังกล่าวแล้ว ในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนแต่งงานพระไวย พลายงาม ตอนนี้เป็นเหตุการณ์ที่พระไวยแต่งงานกับนางศรีมาลา ซึ่งเป็นลูกสาวของพระ พิจิตรกับนางบุษบา การแต่งงานจัดขึ้นตามประเพณีไทยทุกประการ โดยจัดที่บ้านของ พระไวย ในกรุงศรีอยุธยา ครั้นเมื่องานเสร็จแล้ว พระพิจิตรกับนางบุษบาต้องกลับบ้านเมือง จึงสั่งเสียพระไวยให้ดูแลลูกของตนเองเป็นอย่างดี พระไวยก็รับคำ และตอนนางศรีมาลาต้อง จากพ่อแม่ กวีใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทคือ พระพิจิตรกับนางบุษบา พิจารณาได้จากบทคัดตอนคำประพันธ์ต่อไปนี้

ฝ่ายว่า (1) พระพิจิตร (2) บุษบา
เข้ามาหาพระไวยชัยชาญ
ถึงลูกอ่อนมาลาตลาดผัด
ฉันรักคนที่ไม่มีปากสอพลอ
ครานั้นนารีศรีมาลา
ถึงผิวจะรักสักเท่าไร
ถ้าเธอไม่เป็นธรรมจะผันแปร

ครั้นงานแล้วจะลาขึ้นไปบ้าน
ว่าราชการบ้านเมืองนั้นมากมาย...
ฉันคงคิดถึง (3) คุณแม่แล (4) คุณพ่อ
อันคนฉลาดพลอดผลอ ไม่พอใจ...
กอดดินบิดาเข้าร้องไห้...
ก็ยังไม่เหมือน (5) คุณพ่อ กับ (6) คุณแม่
ตั้งแต่จะระงำทุกคำคืน...

(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน, 2545: 2513-2514)

ตัวอย่างนี้เห็นได้ว่ารูปภาษา “คุณแม่” ในตำแหน่งที่ 3, 6 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า กวีใช้แสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท คือรูปภาษา “บุษบา” ในตำแหน่งที่ 2 ส่วนรูปภาษา “คุณพ่อ” ในตำแหน่งที่ 4, 5 เป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า เช่นเดียวกัน กวีใช้แสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท คือรูปภาษา “พระพิจิตร” ในตำแหน่งที่ 1

3.4. การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าและหน่วยขยาย

หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าและหน่วยขยายมีลักษณะ โครงสร้างในลักษณะ คำนำหน้านาม + คำเรียกญาติ + หน่วยขยาย เช่น ท่านแม่ผู้มีคุณ พระลูกยอดดวงใจ พระปู่เจ้าสมเด็ญองค์ท้าว พระยาไทธิราช กล่าวเฉพาะหน่วยขยายไม่จำเป็นต้องเป็นคำคำเดียว อาจมีส่วนขยายเป็นวลีก็ได้ แต่เมื่อรวมหน่วยภาษาทั้งหมดเข้าด้วยกันแล้วมีลักษณะเป็นนามวลีที่ กวีใช้แสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท

การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าและหน่วยขยายแสดงการอ้างถึง ตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย จากการศึกษาพบว่า กวีใช้อ้างถึงทั้งตัวดำเนินเรื่อง และตัวประกอบ แต่ส่วนใหญ่ใช้อ้างถึงตัวดำเนินเรื่อง เพราะตัวแสดงบทบาทดังกล่าวมีบทบาทในเรื่องมากกว่าตัวประกอบ นอกจากนี้ ยังมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า โดยคำนำหน้าจะเป็นสิ่งกำหนดว่าจะใช้รูปภาษานั้นอ้างถึงตัวแสดงบทบาทลักษณะใด

รูปภาษาดังกล่าวข้างต้นที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย จากการศึกษาปรากฏทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ ลิลิตพระลอ สมุทรโฆษคำฉันท์ ลิลิตเพชรมงกุฎ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน จากการศึกษาพบว่า หน่วยนามวลีเรียกตำแหน่งที่มีคำนำหน้าและส่วนขยาย กวีใช้อ้างถึงทั้งตัวดำเนินเรื่องและตัวประกอบ แต่ส่วนใหญ่ใช้อ้างถึงตัวดำเนินเรื่อง เพราะตัวแสดงบทบาทดังกล่าวมีบทบาทในเรื่องมากกว่าตัวประกอบ เพื่อเป็นการขยายใจความหรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยนามวลีเรียกตำแหน่งที่มีคำนำหน้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้

การใช้รูปภาษาดังกล่าวยังมีลักษณะการใช้เช่นเดียวกับหน่วยนามวลีเรียกตำแหน่งที่มีค่านำหน้า คือ มีค่านำหน้าเป็นสิ่งที่กำหนดว่ารูปภาษาใดใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทประเภทใด

รูปภาษาซึ่งเป็นหน่วยนามวลีเรียกตำแหน่งที่มีค่านำหน้าและส่วนขยายที่ใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทยจากการศึกษาปรากฏใน 4 เรื่อง **ทั้งลิลิตพระลอ สมุทรโฆษคำฉันท์ ลิลิตเพชรมงกุฎ และเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน** โดยลักษณะการใช้ค่านำหน้ากับส่วนขยายเหมือนกับการใช้ค่านำหน้ากับส่วนขยายอื่นๆ กล่าวคือ ใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทฝ่ายชาย จะใช้รูปภาษาที่มีค่านำหน้า คือ นาย พลชาย พระ เจ้า ฮ่อง หม่อม แต่คำว่า ฮ่อง ใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทฝ่ายหญิง จะใช้รูปภาษาที่มีค่านำหน้า คือ นาง, อี โดยคำว่า อี จะใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทฝ่ายหญิง และใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทโดยไม่ระบุเพศ รูปภาษาที่ใช้ได้โดยทั่วไป ไม่ระบุว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ได้แก่ ออ ท้าว พระ เจ้า คำว่า ท้าว พระ จะใช้เฉพาะตัวแสดงบทบาทที่มีสถานภาพเป็นกษัตริย์เท่านั้น

สำหรับส่วนขยายใช้เพื่อบอกบุคลิกลักษณะภายนอกของตัวแสดงบทบาทว่าเป็นอย่างไร ใช้เพื่อบอกบุคลิกลักษณะภายในของตัวแสดงบทบาท ได้แก่นิสัยใจคอ อารมณ์ความรู้สึก ความดี ความกล้า ความกลัว ใช้เพื่อบอกว่าตัวแสดงบทบาทนั้นเป็นกษัตริย์และมีบุญญาธิการ มีบารมี ใช้เพื่อบอกว่าตัวแสดงบทบาทนั้นเป็นผู้มีคุณค่า และใช้เพื่อบ่งชี้ตัวแสดงบทบาทโดยใช้คำบ่งชี้ รูปภาษาซึ่งเป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำหน้าและส่วนขยาย สามารถสรุปแสดงตัวอย่างประกอบการอธิบายได้ดังนี้

ลิลิตพระลอ	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	<u>พระลูกยอดดวงใจ พระปู่เจ้า สมเด็จพระน้อง</u> <u>ท้าว พระย่าไท้ธิดา</u>
สมุทรโฆษคำฉันท์	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	<u>พระลูกแก้วกษัตริย์ นางน้องสนององค์</u> <u>โหมน้องแก้วอร</u>
ลิลิตเพชรมงกุฎ	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	<u>สมเด็จพระลูกไท้ พระโอรสไท้ธิดาเจ้า</u>
เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	รูปภาษาที่ใช้ เช่น	<u>ท่านแม่ผู้มีคุณ อ้ายลูกชายสุดสายใจ ท่าน</u> <u>ย่าผู้ใจดี เจ้าลูกเขยตัวดี</u>

ตัวอย่างบทประพันธ์ในวรรณคดีร้อยกรองไทยที่ปรากฏการใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำหน้าและส่วนขยายอ้างอิงถึงตัวแสดงบทบาท พิจารณาได้จากวรรณคดีเรื่องลิลิตพระลอ ตอนที่พระเพื่อนพระแพงนำให้พระลอมาพบ โดยมีนางรินนางโรยคอยอยู่เป็นเพื่อน นางรินนางโรยได้ทูลเตือนต่อพระเพื่อนพระแพงว่าการกระทำเช่นนี้ หากพระยารู้จะไม่เป็นผลดี ในตอนนี้ กวีใช้รูปหน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำหน้าและส่วนขยาย พิจารณาได้จากบทประพันธ์ต่อไปนี้

นางโรยนอบนบว่า เดือนสองลักษณะไสยาศน์ นางรื่นกรประนมไหว้	ส่วน (1) พระยารสังไต้ สองนางนาฏไต้กล ทูลว่า (2) พระย้าไ้ธีราช	ให้เผือข้าหมั่นตค ว่าบัดเคี้ยวตลเทญจะนอน พระบาทตั้งทุกอัน (ลิตตพระลอ. 2545: 466-467)
---	---	---

ตัวอย่างบทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นกวีใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำนามและส่วนขยายแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท โดยใช้รูปภาพ “**พระย้าไ้ธีราช**” ในตำแหน่งที่ 2 แสดงการอ้างถึงรูปภาพ “พระย้า” ในตำแหน่งที่ 1

นอกจากนี้ ในวรรณคดีเรื่อง**สมุทรโฆษคำฉันท์** ตอนพระสมุทร โฆษทูลลาพระชนกชนนีไปประพาสา ทั้งสองพระองค์ก็อวยพรให้พระสมุทร โฆษจงมีศรีสวัสดิ์ในการเดินทาง ในตอนนี้ กวีใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำหน้าและส่วนขยายแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาท พิจารณาได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ปางนั้น (1) พระสมุทรครันพึง มาทูลแลท้าวชื่นชม...	สารพจนรัง
โดย (2) พระลูกแก้วกษัตริย์ จงได้แก่พ่อนงพาล	ศรีสวัสดิ์อันมี

(สมุทรโฆษคำฉันท์. 2545: 133)

จากตัวอย่างบทประพันธ์ตามที่กล่าวมาในข้างต้นเห็นได้ว่ากวีใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำนามและส่วนขยายแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทคือพระสมุทร โฆษ โดยใช้รูปภาพ “**พระลูกแก้วกษัตริย์**” ในตำแหน่งที่ 2 แสดงการอ้างถึงรูปภาพ “พระสมุทร” ในตำแหน่งที่ 1

4. บทสรุป

ลักษณะ โครงสร้างและการใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติแสดงการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทยทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยว การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีหน่วยขยาย การใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำหน้า และการใช้หน่วยนามวลีเรียกญาติที่มีค่านำหน้าและหน่วยขยาย แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของกลวิธีสร้างรูปภาพขึ้นมาใช้สำหรับการสื่อสารในงานประพันธ์ของกวีไทยที่เป็นเอกลักษณ์ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างมีระเบียบแบบแผนที่เรียกว่าการสืบทอดขนบทางวรรณคดี นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงระบบของการใช้รูปภาพซึ่งเป็นหน่วยนามวลีเรียกญาติอ้างถึงตัวแสดงบทบาทคือ รูปภาพที่ใช้ได้โดยอิสระ ได้แก่ หน่วยนามวลีเรียกญาติเดี่ยว เพราะไม่มีรูปภาพที่นำหน้าและตามหลังเพื่อแสดงคุณลักษณะใดของตัวแสดงบทบาท ส่วน

รูปนามวลีเรียกญาติที่มีหน่วยขยาย นามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้า และนามวลีเรียกญาติที่มีคำนำหน้าและหน่วยขยายมีเงื่อนไขการใช้ที่ขึ้นอยู่กับความหมายของหน่วยนำหน้าและตามหลัง

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2539). “ลิลิตเพชรมงกุฎ,” ใน *วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- กรมศิลปากร. (2545). “ลิลิตพระลอ,” ใน *วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- กรมศิลปากร. (2545). “สมุทรโฆษคำฉันท์,” ใน *วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- กรมศิลปากร. (2545). *เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน*. กรุงเทพฯ: บรรณาการ.
- กุสุมา รัศมณี. (2550). “วิวัฒนาการด้านเนื้อหาและแนวคิดของวรรณคดีไทย”. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการของวรรณคดีไทย หน่วยที่ 8-15* (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2539). *การวิเคราะห์ภษาาระดับข้อความประเภทต่างๆ ในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาสาสตร์ คณะศิลปสาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมสาสตร์.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2517). *วิเคราะห์สรรพนามไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมสาสตร์และมนุษยสาสตร์ สมาคมสังคมสาสตร์แห่งประเทศไทย.
- เปลื้อง ณ นคร. (2514). *คำบรรยายวิชาการประพันธ์ และหนังสือพิมพ์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจินตน์ ภาณุพงศ์. (2543). *โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2537). *วจนวิเคราะห์: การวิเคราะห์ภษาาระดับข้อความ*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- Chanawangsa, W. (1986). *Cohesion in Thai*. Ph.D. Dissertation, Georgetown University.
- Halliday, M.A.K. & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. London: Longman.
- นามวลีเรียกญาติที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย

Longacre, Robert E. (1983). *The Grammar of Discourse*. New York; London:
Plenum Press.

An exploratory study of textual resources in some selected Thai short stories*

การศึกษาทรัพยากรตัวบทในเรื่องสั้นภาษาไทย

Supakit Buakaw **
supakitbuakaw@gmail.com

Abstract

This paper aims to study the textual resources drawn from two Thai short stories, by using the Systemic Functional Grammar approach focusing on the system of THEME. The paper begins with characteristics of a short story and its elements and then the theoretical framework is introduced. After that, Theme choices, Theme selection and Theme range in two Thai short stories are discussed and profiled. The linguistic findings derived from this study identified unmarked topical Theme as the most common Theme selection. Additionally, Theme selection in these Thai short stories correlates with some of its elements: character, setting and points of view. In order to set the scene, marked circumstantial Themes are selected, whereas unmarked topical (ideational) Themes are selected to indicate point of view and the main character of the short story.

Key Words: Systemic Functional Grammar, textual resources, Thai short story

---

* This paper was presented at the CUASEAN Conference on Language, Literature and Culture in ASEAN: Unity in Diversity, Chulalongkorn University, Bangkok, August 4-5, 2008. I wish to express my gratitude to Dr. Pattama Patpong for her suggestions and critical comments on an earlier draft of this paper.

** Ph.D candidate, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรตัวบท (textual resources) ที่ปรากฏในเรื่องสั้น 2 เรื่อง โดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์ระบบ-หน้าที่ บทความเริ่มต้นด้วยองค์ประกอบของเรื่องสั้นและแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ จากนั้นเป็นการนำเสนอตัวเลือกใจความหลัก (Theme choices) และการเลือกใจความหลัก (Theme selection) รวมทั้งขอบเขตของใจความหลัก (Theme range) ที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทย ผลการศึกษาพบว่าใจความหลักประเภทหัวข้อที่เป็นปกติ (unmarked topical Theme) ถูกเลือกมากที่สุดในการเลือกใจความหลัก (Theme selection) นอกจากนี้ การเลือกใจความหลัก (Theme selection) ยังสัมพันธ์กับองค์ประกอบของเรื่องสั้น อันได้แก่ ตัวละคร ฉาก และมุมมองการเล่าเรื่อง ในการสร้างฉากในเรื่องนั้น ใจความหลักประเภทสถานการณ์ที่แปลกเด่น (marked circumstantial Themes) จะถูกเลือก ในขณะที่ใจความหลักประเภทหัวข้อที่เป็นปกติ (unmarked topical Themes) จะถูกเลือกเพื่อให้เห็นมุมมองการเล่าเรื่อง และตัวละครหลักของเรื่องสั้น

คำสำคัญ: ทฤษฎีไวยากรณ์ระบบ-หน้าที่, ทรัพยากรตัวบท, เรื่องสั้นไทย

1. Introduction

Most of literary works that have been analyzed in previous researches were written by well known authors; in contrast, the literary work of new writers has rarely been conducted. In addition, most of the previous studies of Thai short stories (e.g. Bunjanya 2002; Chaivisitkul 2006; Chorean 2004; Kanchanaruenrost 1999; Khotcharit 2006; Khongto 2003; Tedmuak 2004; Tingsomboon 1993) concentrated on the semantic level, one of the stratification dimensions of Systemic Functional Grammar, the theory that views a language as a semiotic system having various strata. Figure 1 is a diagrammatic representation the way each level is related by realization. Thus, this study investigates the lexicogrammatical level, the level which allows the meaning potential of a language to expand indefinitely, of Thai short stories written by new authors. The overall result not only contributes to our understanding the grammatical patterns in Thai short stories using a new approach but also provides a knowledge base for students who wish to study this field of creative writing. As Eggins (2004: 70) indicated, a systemic analysis of genre such as literary texts can help students to make explicit why some texts are successful and appropriate while others are not.

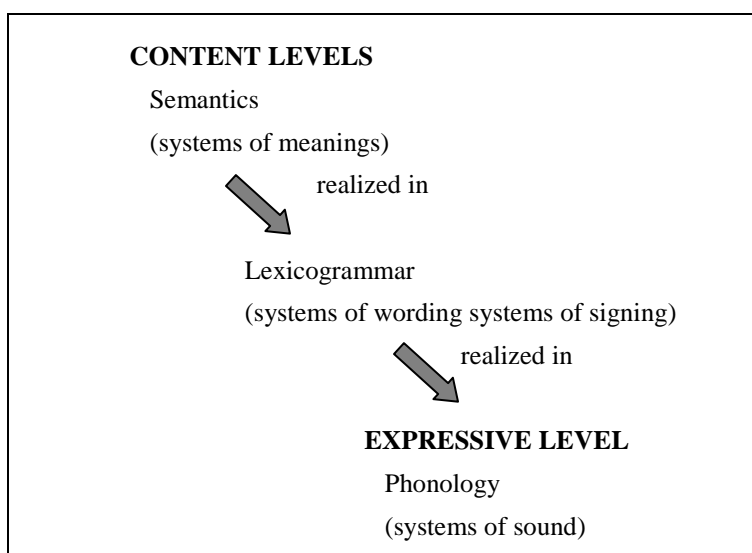

Figure 1 Level or strata of language (adapted from Butt et al, 2000: 7)

The purpose of this study is to examine lexicogrammar and to explore the textual features and textual resources of certain Thai short stories, in particular the system of THEME. By focusing on grammatical realization of the elements in Thai short stories, the paper begins with a review of the elements and characteristics of short stories. Then, relevant features of the theoretical framework, systemic functional grammar focusing on THEME system, will be introduced. After that, the overall results of the study will be presented. Finally, the relevance of the Theme system within some elements of Thai short stories will be discussed.

2. A short story and its elements

Charters (1987: 3) contends that the short story is commonly defined as a brief fictional prose narrative, often involving one connected episode. The short story is also a concentrated form, dependent for its success on feeling and suggestion. When readers are responsive to both the story and its writer and understand the way an author uses language to create a fictional world, the unity of the story has an even impact.

According to Charters (1987: 1364-1376), a short story is composed of six elements. The elements of *plot* are basic to short story form. Plot is the sequence of events in a story and their relation to one another. *Character* refers to the person or people character which can be animals such as dogs, cats or bugs that make something happen or produced an effect but not always just people. Another element of short story is the *setting*, the place and time of the story. To set the scene, the author attempts to create in the reader's imagination, the illusion of a solid world in which the story takes place. *Point of view* refers to the way that the story is told. Usually, first person narrator participates in the story but third-person narrator does not participate in the story. *Style* and *theme* are also important elements in short story. Theme is a generalization about the meaning of story. Style is the language that the author uses in narration. It is made up of various elements, including *tone*, the way the writer uses words to convey unstated attitudes toward the subject.

All of these elements are equally important for writing short stories, and all of them are major tools for writers of short stories. It is necessary to realize that in a short story everything is happening at once. In order to understand the grammatical

realization of some of these elements in Thai short stories, this study will present how those elements of the story correlate with relative frequency of Theme selection and Theme choices in The THEME system.

3. A brief introduction to the theoretical framework

Systemic Functional Grammar, in particular THEME system, is a framework that was used in this study. Within the Systemic Functional Grammar (SFG) approach, there are three modes of meanings, or metafunctions, in the clause: the first is the *experiential*; the second is the *interpersonal*; and the third is the *textual* metafunction. All the three metafunctions are used as the basis for exploring how meanings are created and understood. In order to analyze the texts at the clause rank, each metafunction has its own system of choices. By unpacking the choices we can explore in detail how the resources of language have been used to construct the meanings. The THEME system is a system of the clause rank, or level, and belongs to the textual metafunction, or textual meaning. In addition Theme is the resource for setting up the local context in each clause. Halliday and Matthiessen (2004: 58) define Theme functions in the structure of the language as follows:

*The Theme functions in the structure of the **clause as a message**.
Theme is also the point of departure for the message. It is the element
the speaker selects for 'grounding' what he is going to say.*

In many languages, including in Thai, the thematic organization is realized according to position: Theme is realized by the initial position in the clause, and the Rheme follows, (i.e. a clause is Theme plus Rheme) structuring of the clause into Theme^Rheme. Matthiessen (1995: 532) describes the characteristics of Theme and Rheme in terms of their position within the clause as shown in Table 1.

Table 1 The characteristics of Theme and Rheme within the clause

Theme	Rheme
Point of departure of clause as message; local context of clause as piece of text.	Non-Theme - where the presentation moves after the point of departure; what is presented in the local context set up by Theme.
initial position of the clause	position following initial position

As noted above, Theme provides the resources for attaching the clause to the local context. To analyze and discuss textual meanings in Thai short stories, the characteristics of the Theme-Rheme structure analysis are applied.

4. Data selection

The data for this study has been drawn from two Thai short stories. The short stories were written by two new authors and published in *Sakulthai*, a weekly magazine, in the year 2007: January to June. *Sakulthai* magazine publishes weekly short stories of new writers that are approved by its committees.

Twenty four short stories were subcategorized into 2 quarters: January-March and April-June by the researcher. From each quarter, two stories were chosen to represent the overall data. After that, the two short stories were segmented into clause complexes and clause simplexes. There are 233 clause complexes and 876 clause simplexes as shown in the Table 2.

Table 2 Number of clause complexes and clause simplexes in two short stories

Duration for texts selection	Short stories	Clause complexes	Clause simplexes
Jan.- Mar.	(1) khon ¹ chan ⁴ so: ⁵ 'Second class people'	129	410
Apr.-June	(2) kham ¹ tə:p ³ nua ⁵ kham ¹ tə:p ³ 'Answer above answer'	104	466
Total		233	876

5. Textual Resources in Thai Short Stories

This section presents the overall results drawn from analyzing textual resources using the THEME system. Firstly, Theme choices are presented. After that, the Theme selection in terms of marked and unmarked topical Theme is discussed. Last, the Theme range is presented and some instances are exemplified.

5.1 Theme choices in Thai short stories

According to Eggins (2004: 320) the patterns of Theme choice are seen as realizing textual meaning. Theme choices realize meanings about the organization of the communicative event. That is, how the text hangs together, and how the text relates to its context. In these Thai short stories, there are three types of Themes found: textual Themes, interpersonal Themes and ideational (topical) Themes.

5.1.1 Textual Theme

Halliday and Matthiessen (2004: 79) contend that the textual Theme can be realized by a continuative, a conjunction (structural Theme) and a conjunctive adjunct. In these Thai short stories, the textual Theme is realized by five possible choices (1) structural conjunctions, (2) relative elements, (3) clause binders, (4) conjunctive adjuncts and (5) continuatives.

(1) Structural conjunctions

In the clause structure, structural conjunctions in the Theme were used for linking two clauses in either coordinating relations or to be dependent ones. Structural conjunctions, for this research, were either a single conjunctive relation (1.1) as shown in the example (1) – (3) or a combination of two or more conjunctive relations (1.2).

(1.1) A single conjunctive relation

(1) Elaboration relation

nan³khur¹	($\emptyset$ = mi ⁴ riam ³)	tɔːŋ ³ paj ¹ tham ¹ baj ¹ sam ⁵ khan ¹ pra ² cam ¹ tua ¹ khon ¹ taj ² daw ³
that is	($\emptyset$ = Miriam)	must go do Immigrant identification card
textual	topical	
Theme		Rheme
...that is (Miriam) had to apply for an immigrant identification card.		

(2) Extending relation

læ⁴ and	phi: ³ saw ⁵ sister	kɔ: ³ conj.	maj ³ daj ³ rak ⁴ sa: ⁵ pha ¹ ja ¹ ban ¹ tæ: ² jaŋ ² daj ¹ NEG. ASP:Pfv. medical treatment not at all
textual	topical	textual	
Theme			Rheme
...and her sister did not go to have medical treatment.			

(3) Enhancing relation

mua³ when	(∅ = khaw ⁵) (∅ = he)	pit ² pra ² tu: ¹ læ:w ⁴ Close door ASP.: Pfv.
textual	topical	
Theme		Rheme
...when (he) closed the door		

(1.2) A combination of two or more conjunctive relations

(i) Non-disjunction structure

Two or more conjunctions often occurred in the textual Theme of these Thai short stories, and these conjunctions are located in a non-disjunction structure. These conjunctions, in addition, may have the same or different semantic relations as shown in Table 3.

Table 3 Non-disjunction structure of two or more conjunctions

THEME			topical	RHEME
Non-disconfiguration of two conjunctions				
Textual 1 st conj.	Textual 2 nd conj.	Textual 3 rd conj.		
Enhancing: læ:w ⁴ 'and then'	Enhancing: tha: ³ 'if'			
Enhancing: ha:k ² 'if'	Extending tæ: ² 'but'			
Enhancing: phiaŋ ¹ 'only'	Extending tæ: ² 'but'			
Extending: tæ: ² 'but'	Enhancing: mua ³ 'when'			
Extending: tæ: ² 'but'	Enhancing: læ:w ⁴ 'and then'			
Extending: tæ: ² 'but'	Enhancing: kɔ: ³ 'so, then'			
Extending: tæ: ² 'but'	Enhancing: læ:w ⁴ 'and then'	Enhancing: mua ³ 'when'		

(ii) Disjunction structure of two or more conjunctions

In the data, a disjunction structure of conjunctions was also found as shown in Table 4. In this structure, one or more conjunctions occurring in the textual Theme position precedes the topical Theme. The topical Theme is followed by one of conjunction *cuy*¹ or *kɔ:*³. These disjunction structures are typical of Thai narrative discourse as discussed in Patpong (2002b).

Table 4 Disjunction structure of conjunctions

Text	Theme			Rheme
	Disjunction configuration [1 st and/or conj. + topical Theme + 3 rd conj.]			
	textual	topical	textual	
1: [96.2]	Extending tæ: ² ‘but’	mi ⁴ riam ¹ Miriam	kɔ: ³ conj.	
2: [61.6]	Enhancing læ:w ⁴ ‘and then’	(ø = kæ: ¹) (ø = he)	cun ¹ conj.	
2: [68.6]	Extending + Enhancing tæ: ² læ:w ⁴ ‘but’ + ‘and then’	pha:p ³ het ² ka:n ¹ ‘scene’	kɔ: ³ conj.	

(2) Relative elements

Three relative elements are found in the textual Theme of these Thai short stories. In this study, the relative elements: *thi:³*, *sun³* and *ʔan¹* are typically used in the texts and all may be glossed as having more than one meaning (137 instances) in different clauses. These relative elements serve as both topical and textual Themes in the clauses. The most widely used in the text is the relative element *thi:³* as illustrated in Table 5.

Table 5 Number of relative elements in Thai short stories

Relative elements	Meaning				Total
	that	where	who	which	
<i>thi:³</i>	45	22	35	20	122
<i>sun³</i>	6	--	4	--	10
<i>ʔan¹</i>	5	--	--	--	5
Total					137

(3) Clause binders

For this study, *wa:³* was the only clause binder that is found in the textual Theme of these Thai short stories. The clause binders are used for linking the following clause with the preceding clause in a clause complex. As seen from these

data, verbal and mental processes are usually followed by the clause binder – *wa:³* as example (4) and (5).

(4) binder *wa:³* preceded by a verbal process

	($\emptyset = mæ^3$) ($\emptyset = \text{mother}$)	ca^2 bə:k² FUT. tell
wa:³ that	mot^4 ant	$la:k^3$ $cha:\eta^4$ drag elephant
textual	topical	Rheme
Theme		
Mother would tell you (that) the ant was able to drag the elephant.		

(5) binder *wa:³* preceded by a mental process

	$khaw^5$ he	khít⁴ think
wa:³ that	$tua^1\eta:e:\eta^1$ himself	$rəm^3$ $khuap^3$ $khum^1$ cit^2 caj^1 $ton^1\eta:e:\eta^1$ maj^3 daj^3 start control mind himself NEG. ASP.: Pfv. $ma:k^3$ $khuun^3$ $ruaj^3$ $ruaj^3$ $ta:m^1$ lam^1 dap^2 more and more respectively
textual	topical	Rheme
Theme		
He thought that his mental control was getting worse.		

(4) Conjunctive adjuncts

Conjunctive adjunct textual Themes provide cohesive links back to the previous discourse. In this study, only one conjunctive adjunct is found as shown in example (6).

(6)

tæ: ² læw ⁴ but then	naj ¹ thaj ³ thir ³ sut ² finally	khaw ⁵ he	kɔ: ³ conj.	tat ² sin ⁵ caj ¹ ta:m ¹ ... decide based on...
conj.	conj. adjunct			
textual		topical	textual	
Theme			Rheme	
but then finally his decision was based on....				

(5) Continuatives

The continuative textual Theme also indicates the relationship to previous discourse. In these Thai short stories, there is only one continuative Theme as shown in example (7).

(7) Continuative

ni ³ ruw ⁵ oh,	thi: ³ that	bɔ:k ² tell
wa: ³ that	ma ⁴ nut ⁴ thuk ⁴ khon ¹ human every CLASS.	daj ³ rap ⁴ ka:n ¹ sa:ŋ ³ san ⁵ ma: ¹ ja:ŋ ² thaw ³ tiam ¹ kan ¹ receive creation come equally
textual	topical	
Theme		Rheme
Oh! Is this where humans are said to be made equal?		

5.1.2 Interpersonal Themes

In Systemic Functional grammar, in addition to textual Themes, there are also interpersonal Themes. According to Matthiessen (1995, p. 538), the interpersonal Theme category includes finites, adjuncts, vocatives, and Wh-elements. In these Thai short stories, comment adjuncts were found.

Comment adjuncts provide resources for the speaker's assessments, comments or attitude towards the message of the clause as shown in example (8).

(8)

di:¹ læw⁴ na:³ good ASP.: Pfv. Fp.	man ¹ it	som ⁵ khuan ¹ ta:j ¹ læw ⁴ la ² appropriate died ASP.: Pfv. Fp.
interpersonal	topical	
Theme		Rheme
Great! He deserves it.		

5.1.3 Topical Themes

Topical Theme also known as ideational Themes are located in the first elements in the clause. Represented meanings are expressed by topical (ideational) Themes. They function as the Transitivity structure in the clause structure. In these data, topical Themes may be participants, circumstances or processes. Topical Themes may be marked or unmarked, as discussed in section 5.2.

(1) Participants

Participant Themes can be subjects or complements in the clause structure. For the subjects, participant Themes is realized by a nominal group without rankshift or a nominal group with rankshift as shown in the following example (9) – (10).

(9) nominal group without rankshift

cha:j¹ num² young man	rəm ³ khít ⁴ thop ⁴ thuan ¹ start ponder
unmarked topical	
Theme	Rheme
The young man started pondering.	

(10) nominal group with rankshift

cha:j¹kæ:² [[thi:³ khaw⁵luap²mə:ŋ¹]] old man that he glance	krap ² chuan ¹ khaw ⁵ khuj ¹ instead persuade he talk ja:ŋ ² maj ³ na: ³ chua ³ unbelievably
unmarked topical: rankshift	
Theme	Rheme
Unbelievably, the old man, whom he glanced at, talked to him.	

(2) Circumstances

Circumstantial topical Themes give information about place, time, manner and cause. In Thai short stories, circumstantial Themes can be realized by a nominal group or a prepositional phrase as shown in the example (11) and (12).

(11) nominal group

ruu⁴du:¹ fon⁵ season rain	na:m ⁴ naj ¹ khɔ: ¹ ca ² mi: ¹ si: ⁵ dæ:ŋ ¹ water in canal FUT have color red
marked topical: circumstance	Rheme
Theme	
In rainy season, the water in the canal would turn red.	

(12) prepositional phrase

naj¹ tha²non⁵ sen³ nan⁴ in road CLASS. that	khaw ⁵ hen ⁵ chaj ¹ kæ: ² khon ¹ nuŋ ² ... he see man old CLASS. one ...
marked topical: circumstance	Rheme
Theme	
He saw an old man on the road....	

(3) Process

There are 14 instances of the process topical Themes in the clause structures. The most dominant process type is existential process as shown in example (13)

(13)

mi:¹ exist/ have	dek ² waj ¹ ʔɔ:n ² kæ: ² ta:ŋ ² kan ¹ child in different ages
topical: process	Rheme
Theme	
There were children of different ages.	

5.2 Theme selection: marked and unmarked topical Theme in Thai short stories

The selection of Theme in the clause can be a marked or unmarked topical Theme. In the clause structure, Theme always includes a topical Theme, whereas,

the textual and interpersonal Theme are optional. Figure 2 shows Theme selection of these Thai short stories.

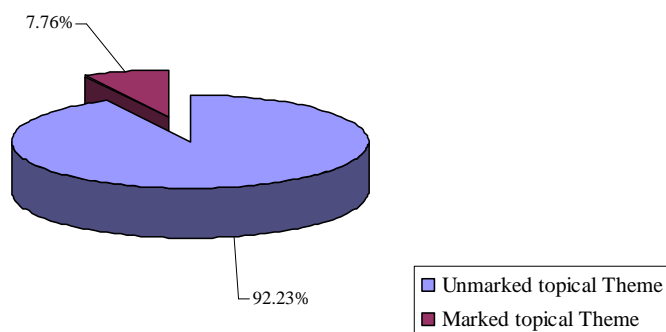

Figure 2 Theme selection of Thai short stories

5.2.1 Unmarked topical Theme

Unmarked Themes are the elements that function as the subject of the clause structure. In Thai short stories unmarked topical Theme can be either unmarked *non-ellipsed* topical Theme or unmarked *ellipsed* topical Theme.

(1) Unmarked *non-ellipsed* topical Theme

The subject of the clause is explicitly presented in the unmarked *non-ellipsed* topical Theme as in example (14).

(14)

khaw ⁵	maj ³ ja:k ² sap ² son ⁵ ?i:k ² tɔ: ² paj ¹ la:w ⁴
he	NEG. want confuse any more ASP.: Pfv.
unmarked non-ellipsed topical	
Theme	Rheme
He did not want to stay confused.	

(2) Unmarked *ellipsed* topical Theme

According to Patpong (2002a) Thai is a zero language. That is to say, where two or more clauses are linked with or without a conjunction, the subject of the first or second can be understood or ellipsed from preceding or succeeding discourse. For

this reason, the ellipsed subject of the first or second clause is interpreted as the unmarked *ellipsed* topical Theme. The example (15) and (16) are illustrated this case.

(15)

mua ³ when	($\emptyset$ = khaw ⁵) ($\emptyset$ = he)		pit ² pra ² tu: ¹ læ:w ⁴ close door ASP.: Pfv.
	khaw ⁵ he	kɔ: ³ conj.	han ⁵ mɔ:ŋ ¹ sen ³ tha:ŋ ¹ su: ² look at road to tha:ŋ ¹ sa:m ⁵ phræŋ ³ nan ⁴ crossroads that
textual	topical	textual	
Theme			Rheme
as he turned off the door, he turned to look at those crossroads.			

(16)

khaw ⁵ he	phu:t ³ jæ:ŋ ⁴ naj ¹ than ¹ thi: ¹ argue suddenly
($\emptyset$ = khaw ⁵) ($\emptyset$ = he)	phla:ŋ ¹ han ⁵ paj ¹ mɔ:ŋ ¹ jaŋ ¹ phuan ³ ... while look at to friend...
unmarked topical	
Theme	Rheme
Suddenly he argued (against the idea) while gazing at his friends...	

5.2.2 Marked topical Theme

The marked topical Themes, which are less frequently selected, do not serve as the subjects of the clause. But they play the structural role of transitivity clause structure as circumstantial elements: place, time, manner and cause. Of 876 clause simplexes from both stories, 68 instances of clauses begin with marked topical Theme. In this study, marked circumstantial Themes of spatial location and temporal location are found 67 times, whereas only one marked Object Theme (complement) is found. (see Figure 3.)

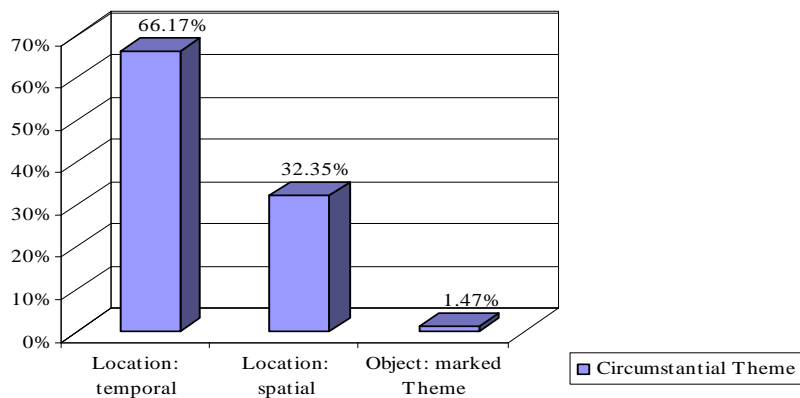

Figure 3 Marked topical Theme of Thai short stories

5.3 Theme range in Thai short stories

For textual resources in these Thai short stories, Theme might be either a multiple Theme or single Theme. Single Themes are made up from only one topical Theme, whereas multiple Themes are composed of two or more thematic elements. The Theme range in these Thai short stories can be textual, interpersonal, or topical (ideational), and they may be optionally followed by conjunctions such as *cunŋ*¹ or *kaŋ*³, as shown in example (17) and (18).

(17) single Theme

mi⁴riam¹ Miriam	chɔ:p ³ si: ⁵ fa: ⁴ kap ² si: ⁵ luɑŋ ⁵ like blue and yellow
unmarked topical	
Theme	Rheme
Miriam liked blue and yellow.	

(18) multiple Theme

	khon ¹ raw ¹ ni ⁴ human this	kɔ: ³ conj.	plæ:k ² strange
tɔ:n ¹ thi: ³ when	ʔaj ³ man ³ Mr. Man		man ¹ jaŋ ¹ ma: ³ ta: ¹ ... he yet NEG. died ...
textual	topical	textual	
Theme			Rheme
It is quite strange. When Mr. Man was alive...			

The results of this study, as mentioned in the previous section, show that the textual resources in these Thai short stories consist of Theme selection and Theme range as summarized in Figure 4.

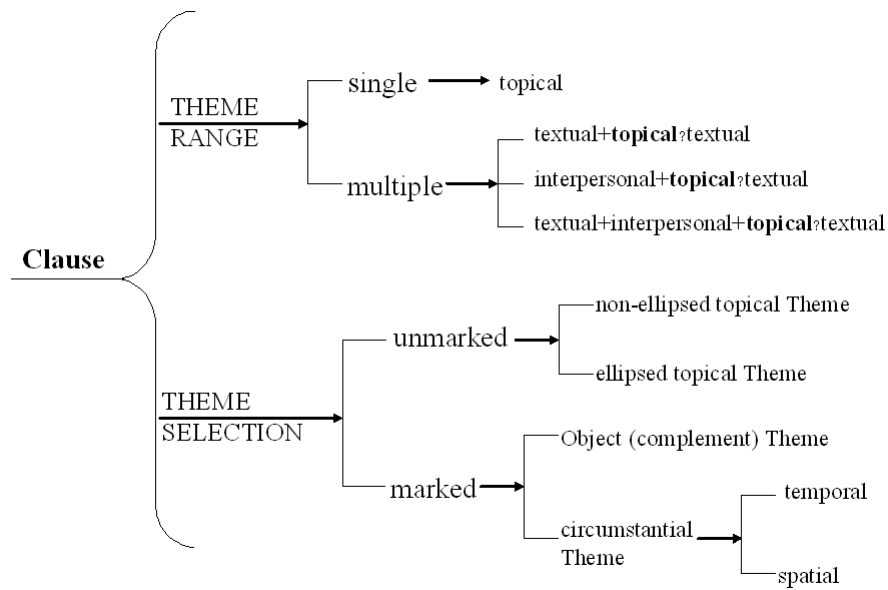

Figure 4 Textual resources in Thai short stories

This system network figure summarizes textual resources found in these Thai short stories. These textual resources occur simultaneously. Theme selection can be either unmarked Theme or marked Theme. As for Theme range, it can be either a single or multiple Themes. The development of Thai short stories and the composition of the story elements are reflected in the profile of Theme choices and Theme selection.

6. Discussion

As mentioned in section 2, all short stories have a number of common elements which are used as writers' tools. The most apparent ones, for discussion here, are setting, point of view, and character.

Setting refers to the scenery or environment in which the characters in the story live and move. Weather, sunny or cloudy, time of day, rivers, hills and trees, animals, sounds and smells, all of these might go into the setting of the story (Charters, 1987). In this present study, Theme selection often explicitly correlates with the setting. From both stories, the marked and unmarked topical Themes are selected to set the scene in the study. In these Thai short stories, marked circumstantial Theme is used in the construction of the setting. For the setting of the story, different circumstantial Themes are selected: temporal and spatial locations. For example, *faŋ²troŋ¹kha:m³kan¹kap²ba:n³khɔ:ŋ⁵mɪ⁴riam¹* 'in the opposite of Miriam's house', *tha²ca:k²khɔ:ŋ¹khaw³paj¹* 'next to the canal' and *ta:j³fa:⁴phu:n⁵diaw¹kan¹* 'under the same sky', all of these are spatial location marked Themes that indicate where the story takes place. Marked circumstantial temporal Theme, on the other hand, is selected to indicate the sequence of the events in the story, for instance *naj¹chuaŋ³ru⁴du:¹rɔ:n⁴* 'in summer', *khraŋ⁴tha:j⁴sut²* 'the last time' and *laŋ⁵ca:k²ku:n¹kət²he:t²* 'after the night (that) the incident occurred'. To set the scene, unmarked topical Themes are also selected. That is to say, the subject of clause that is not a character is used for setting the place of the story. These are realized by a nominal group with spatial semantic domain in nature. So, *pra²the³thaj¹raw¹* 'our Thailand', *ba:¹ri⁴sa²* 'company', and *hua⁵khuan²ja:m¹jen¹* 'head of the dam in the evening' are examples of unmarked topical Themes that are selected for scene setting.

Point of view is the way story is told. The different kinds of point of view are easy to remember and identify. In order to tell the story, the author has to decide whether to employ a first-person narrator by using the pronoun 'I' or a third-person narrator by using pronoun 'he', 'she' or 'they' (Charters, 1987). From both stories, point of view is related to topical (ideational) Theme – Theme choices. Although the authors of the two short stories portray themselves as third-person narrators, there are different realizations of participants in those texts. That is, in Text 1, the

participant is realized by the name of the main character both ellipsed and non-ellipsed, for instance *mi⁴riam¹* 'Miriam' or '(ø = Miriam)'. Meanwhile, in Text2, point of view is explicitly a third-person narrator, the participant is realized by third-person pronoun *khaw⁵* 'he' and mostly found in unmarked topical Theme position. However, first person pronoun *kha:³* 'I' and second person pronoun *muu¹* 'you' might be found when a conversation between participants is taking place.

Short stories are usually concerned with major problems that the characters must face and might involve interaction with other characters or with an idea or general circumstances that force the action (Charters, 1987). From Text1, there is only one character: *mi⁴riam¹* 'Miriam' in the story. That is why *mi⁴riam¹* 'Miriam' usually occurs in topical unmarked Theme and is picked up as a Theme again and again. Conversely, in Text2, four characters are found in the unmarked topical Theme position. It seems that the main characters of stories are mostly found in topical Theme position and later in the text development it is picked up as a Theme again and again. In addition it can be either unmarked ellipsed or non-ellipsed topical Theme.

As discussed above, there are some significant correlations between Theme choices and Theme selection within Thai short stories. Therefore we can summarize that textual resources of clause structure are useful resources for constructing a story. Moreover the system of THEME is also the powerful tool for analyzing and interpreting the literary texts.

7. Conclusion

This paper is an exploratory study of textual resources in two Thai short stories. Based on Systemic Functional Grammar, the THEME system and textual resources in Thai short stories are explored and presented. The system of Theme in terms of Theme choices, Theme selection and Theme range are also discussed. This paper has discussed the relevance of the Theme system within short story elements. From the linguistic findings derived from this study, unmarked topical Theme is the most common of Theme selection. In addition, Theme selection in Thai short stories correlates within some of its elements. In order to set the scene, marked circumstantial Theme was selected, whereas unmarked topical (ideational) Theme

was selected to indicate the point of view of the story. This study tries to provide an analysis Thai literary text by using systemic functional approach. However, it is focused on only one metafunction, therefore, an analysis of this text type using other metafunctions is required in further studies.

References

- Bunjanya, W. (2002). *An analysis on technique of presentation in Wim Leaowarin's literary works*. M.A thesis, Srinakharinwirot University.
- Butt, D., Fahey, R., Spink, S. & Yallop, C. (2000). *Using functional grammar: An explorer's guide*. Sydney: Macquarie University, NCELTR.
- Chaivisitkul, T. (2006). *Reflection of Bangkok from short story finalist of Southeast Asian write award from 2536-2545 B.C*. Master's thesis, Srinakharinwirot University.
- Charters, A. (1987). *The story and its writer: An introduction to short fiction*. New York: St. Martin's Press.
- Chorean, W. (2004). *The realism in Prachokhom Lunachai's short stories*. Master's thesis, Srinakharinwirot University.
- Eggs, S. (2004). *An introduction to systemic functional linguistics*. London: Continuum.
- Halliday, M.A.K. & Matthiessen, M.I.M. (2004). *An introduction to functional grammar*. London: Edward Arnold.
- Kanchanaruenrost, P. (1999). *An analysis of Damrong Areekul's short stories*. Master's thesis, Srinakharinwirot University.
- Khongto, P. (2003). *Concept and the reflection of the society in Prachokhom Lunachai's short stories: An analysis studies*. Master's thesis, Srinakharinwirot University.
- Khotcharit, C. (2006). *Paradigm of poverty: the reflection in contemporary Thai short stories from B.E. 2501-2545*. Master's thesis, Srinakharinwirot University.

- Matthiessen, Chroiotian, M.I.M. (1995). *Lexicogrammatical cartography: English systems*. Tokyo: International Language Sciences Publishers.
- Patpong, P. (2002a). Thematic organization of Thai narrative discourse. *Paper presented at ASFLA conference: Exploring semantics*. Macquarie University.
- Patpong, P. (2002b). On Theme as a textual resource in Thai. *Paper presented at 14th Euro-International Systemic Functional Linguistics Workshop: "Issues in Language Description: Rethinking Systemic Functional Theory?"*. The University of Lisbon.
- Tedmuak, N. (2004). *Reflection of northern people's way of life in Mala Kamchan's short stories*. Master's thesis, Srinakharinwirot University.
- Tingsomboon, S. (1993). *An analysis of Pramoon Unhathoop's short stories*. Master's thesis, Srinakharinwirot University.

Anthony V.N. Diller et al. (2008), *The Tai-Kadai Languages*, London: Routledge.

Reviewed by Pranee Kullavanijaya*

Pranee@ gmail.com

The voluminous anthology, *The Tai-Kadai Languages*, has taken some time to appear. However, it has proven worth waiting for. This single volume contains extensive as well as deep information about Tai-Kadai linguistics. For students of linguistics, it will strengthen foundation knowledge for an understanding of important and controversial issues concerning comparative Tai and a broad view of languages in the Tai-Kadai language family. Besides, it presents ongoing works on synchronic linguistics, especially in the area of syntax and semantics. For researchers of Tai-Kadai linguistics, several articles offer food for thought and for further studies.

Beginning with comparative linguistics, Luo's article, "Sino-Tai and Tai-Kadai; another look" sets the stage for a discussion of a long-running controversy in comparative Tai, that is, the Sino-Tai genetic relationship. The paper not only gives an overview of the controversy but also presents interesting new evidence in support of the Sino-Tai relationship. Certainly, the evidence given invites further pro-con studies.

Other articles in the area of historical and comparative linguistics can be divided into 2 groups along the line of language family branches. The first group deals with languages in the southwestern Tai branch. This includes Edmondson's article on the northern tier of southeast Tai languages, loosely known as 'Shan' dialects; Hartman's paper on Lue; Ferlus's on the Tai dialects of Nghe-An; and Morey's on the Tai languages of Assam.

Ethnic names such as Shan or Lue may be useful to researchers of Tai in their field work. But when it comes to what exactly Shan or Lue, are, one finds that a clear cut answer cannot be given. For linguists, certain linguistic features or certain

---

* Professor of Linguistics, Chulalongkorn University

sound changes can be used as a distinguishing criterion. However, for the general public, ethnic names such as Lue or Shan can communicate better than the *b > p criterion. Edmondson studies the ‘Shan’ dialects in 44 locations. Using tonal development and certain vowel and consonant changes, he manages to classify the “Shan” dialects or, using his proposed terms, the northern tier of South-east Tais, into 3 subgroups: Tai Khamti, Southern Shan and Northern Shan. The subgrouping is not possible if one goes by the terms ‘Shan’ because people in this area call themselves “Tai”. Moreover, Edmondson has pointed out that Tai Sa and Tai Loi do not speak Tai although they call themselves Tai. It is not easy, therefore, to identify a speaker in absolute terms, either linguistically or ethnically. Hartmann portrays this same complication interestingly in his article on Lue languages. Lue, Khuen, Yuan, Lao and White Tai are mutually intelligible, but the speakers of these languages do not identify themselves as the same people. In this area, Hartmann points out, people move in and out of their communities regularly and this makes any absolute answer impossible.

Morey’s article on the Tai languages of Assam and Ferlus’s article on the Tai languages of Nghe-An give informative sketches of the sub-dialects in each group. The information serves as a solid background for anyone who wants to concentrate on these dialects which have been, up to now, rarely studied or available. What should be noted is Morey’s statement about Turung. Based on linguistic evidence and field work interviews, he points out that Turung speakers now speak a Tibeto-Burman dialect. If they once spoke a Tai language, it must have been a long time ago, since the Tai language that some Turungs still speak, is in fact the Tai language of other Tai groups.

The other groups of papers are on less studied Tai languages and distantly related languages to Tai: Kam, Sui, Hli and Kra languages. The paper on Bouyei by Snyder gives information, not only on the phonological system of a less studied Tai language, but also on the sub dialects of Bouyei.

Zhuang cannot be called a less studied Tai language anymore. However the two papers on Zhuang provide a Zhuang perspective that is not usually studied. Luo’s “Zhuang” gives the most complete description of Zhuang grammar in English and will certainly be a Zhuang grammar reference for anyone who does not read

Chinese and who is looking for a deeper grammatical aspect of Zhuang to study. The other paper is by Holm on old Zhuang scripts. This is interesting and can be a useful source of information especially towards a study of Chinese borrowings into Zhuang.

Tongin Yang and Jerold A. Edmondson present various aspects of Kam, not only phonology, word classes, syntactic constructions but also narratives and some sociolinguistic issues. The description of sentence final particles is revealing and will serve as a reference for anyone working on FP in Tai. Papers on Sui, Hli and Kra languages, although not as relatively detailed, give sufficient information for further studies. Chadong, a newly discovered Kam-Sui language, illustrates a dialect that shares features with Sui, Mulao and Maonan. A list of synonyms and basic vocabulary given in the paper may serve as preliminary data for a sociolinguistic study of this language. The article on the Hlai language by Ostapirat is a short but very informative paper. The author manages to describe how Hlai sub-dialects are different and similar to each other, using the development of tones, vowels and consonants as criteria. The last chapter of the volume is a paper on the Kra or Kradai language in which sub dialects of each of the seven languages in this group are described. Tone development and consonant development are discussed. All articles in distantly related languages to Thai and also some papers in the first group indicate that, at present, when any Tai-Kadai dialect is described, not only phonological information is given, but also grammatical information both at the word and sentence level. It can thus be expected that, in the near future, there will be deeper research work, diachronically and synchronically, into the grammars of the Tai-Kadai languages.

Apart from comparative-historical linguistic papers, the anthology presents another group of papers. These are papers on synchronic syntax and semantics. Diller's "Resources for Thai language Research" is indeed the gem of this part. Considering that the paper is the work of one man, it is amazing how he is able to cover linguistic works in Thai over a hundred years and to group them conveniently. He outlines various aspects of works done on the Thai language: orthography, phonetics and phonology, syntax and semantics, word structures and classes, sociolinguistic issues, comparative and historical issues, contemporary issues such

as grammaticalization, aspects, serial verb constructions and typology. Not only does he manage to cover all these aspects with precision, but he also offers his own analysis which demonstrates his insight into Thai. The references given at the end of the paper are a gold mine for Thai researchers, especially students of Thai linguistics.

In addition to the overview of syntax and semantics by Diller, there are several papers dealing with syntactic and semantic aspects in Thai. These articles contribute significantly to linguistics in this area and will serve as a reference source and framework for young researchers in the field. In his paper, “Verb and multi-verb constructions in Lao”, Enfield points out that in Lao a string of verbs in a sentence is highly structured because there is no word form change, or, in other words, no morphological surface marker of the relationships in the string. The highly structured sequence needs an analysis of the syntactic and semantic relationships of the verbs and other related components in a sentence. Enfield begins with basic verb constructions and then goes on to multi-verb constructions, or, in a more common terms, serial verb constructions. In dealing with verb constructions, he emphasizes ellipsis features of the verbs, semantic classification of the verbs (Aspectual features of verbs) and argument movements. By these 3 features, he can successfully describe valency of verbs, sentence ambiguity, and alternative constructions. The article illustrates unique characteristics of Thai and Lao (probably of other Tai languages) and is highly recommended for students interested in verb phrase constructions, and grammatical categories such as aspect. What may make this article hard to follow is a number of special terms such as vector events and disposal constructions. Also, a lack of sentence examples for the verbs discussed may lose the reader, for instance, *kaaj* “to be hoisted” is given as an example of verb in a resultant state transitive construction where agent is unexpressed and not contextually retrievable. Here, the reader may not be able to provide a sentence that helps to better understand this verb category. Despite these small complaints, the article is packed with valuable insights into Tai languages.

Grammaticalization has been an issue seriously studied in Thai. In this volume there are three papers dealing with grammaticalization. In his paper “Bipolar distribution of a word and grammaticalization in Thai”: a discourse

perspective”, Iwasaki calls for the actual use of the language in a discourse as the data for grammaticalization. As he says, a language change is evident in language use. The verb /hây/ “to give” is grammaticalized to a preposition, functioning as a benefactive marker as a result of a clause boundary loss. Through a move of this preposition to the mid layer of a clause, /hây/ becomes a sentence modal with malefactive function. As can be seen, grammaticalization can be accounted for from a discourse perspective which can yield an interesting view of grammaticalization in Thai. However, in my opinion, some mechanisms, for example, amalgamation, probably need more explanation to see how they really work.

Another paper in connection with grammaticalization is “Directional verbs as success markers in Thai: another grammaticalization path” by Kingkarn Thepkanjana and Satoshi Uehara. Six directional verbs, /pay, maa, khuîn, loŋ, khâw, ʔɔ̀ɔ̀k/ are studied to see how they develop into grammaticalized units. Metaphor is obviously at work when a thinking verb such as /khit/ “to think” co-occurs with a directional verb such as /ʔɔ̀ɔ̀k/ ‘out’. At this stage, the grammaticalization process is certainly in progress. The third paper on grammaticalization by Pranee Kullavanijaya is on /thîi/ a polyfunctional word in Thai. This study shows how the word was grammaticalized into nine functions during the four periods of Thai history. /thîi/ functioning as a noun occurs in all four periods, but the other six functions appeared only from the Ratanakosin period. The data studied show a different pathway of a grammaticalized noun, that is, the complementary marker and relative marker come before a nominalizer function.

Somsong Burusphat presents a historical paper that is not about grammaticalization but about a controversial word in Thai, /kɔ̀ɔ̀/, a narrative marker. Somsong proposes that this narrative marker was a Khmer borrowed word, although she quotes Wiyada’s work (1981) stating that the word was not found in Khmer inscriptions being studied then. Somsong then gives an explanation of why in the Ramkamhaeng inscription is currently spelled. Also, she suggests that in the Ramkamhaeng inscription was probably pronounced with short vowel and low tone. The word adopted a falling tone in the mid-Ratanakosin period. A long vowel developed later. I would like to give a different opinion which is entirely a speculation. The tone marker in the Ramkamgaeng inscription may mark the word

as a borrowed word. Somsonge herself states that the vowel length in the word was not contrastive (p.440) and therefore the tone did not mark length, but was a borrowing. It is likely that had a mid tone at that time. When it came to have a short vowel in the mid-Ratanakosin period, it might have had a low tone due to the syllable construction. At present, the low tone of the word can still be heard. When a final glottal stop is lost, a vowel length compensation can be expected and if the word is stressed, contour tone can occur.

As Somsonge shows that $k\hat{o}$ is an areal feature, Amara Prasitrathasint proposes that a four-word-elaborate expression in Yunnan Tai Lue, is a Pan-Tai cultural trait. This seems to be confirmed nicely in Hudak's paper entitled "Tai-Aesthetics"

The last paper in this review is Wilaiwan Kanithanan's "Saek revisited". This is a concisely significant paper which illustrates a real change, not an apparent change. It is not usual for a linguist to have a chance to follow her own study thirty years on. Moreover, it is wonderful to see her predictions have come true.

It took a long time for me to read all the papers in this significant volume and it occurs to me how much time the editors had to spend urging the writing of the papers, collecting the manuscripts and preparing all the material for publishing. I am certain that everyone in the field of Tai-Kadai linguistics will appreciate their efforts and hope that there will be a brave team to produce a new volume in Tai-Kadai linguistics in the near future. My only complaint about this volume is the use of small letters that slow down the reading for an elderly person.

Anthony V.N. Diller et al. (2008), *The Tai-Kadai Languages*, London: Routledge.

Reviewed by Pranee Kullavanijaya*

Pranee@ gmail.com

The voluminous anthology, *The Tai-Kadai Languages*, has taken some time to appear. However, it has proven worth waiting for. This single volume contains extensive as well as deep information about Tai-Kadai linguistics. For students of linguistics, it will strengthen foundation knowledge for an understanding of important and controversial issues concerning comparative Tai and a broad view of languages in the Tai-Kadai language family. Besides, it presents ongoing works on synchronic linguistics, especially in the area of syntax and semantics. For researchers of Tai-Kadai linguistics, several articles offer food for thought and for further studies.

Beginning with comparative linguistics, Luo's article, "Sino-Tai and Tai-Kadai; another look" sets the stage for a discussion of a long-running controversy in comparative Tai, that is, the Sino-Tai genetic relationship. The paper not only gives an overview of the controversy but also presents interesting new evidence in support of the Sino-Tai relationship. Certainly, the evidence given invites further pro-con studies.

Other articles in the area of historical and comparative linguistics can be divided into 2 groups along the line of language family branches. The first group deals with languages in the southwestern Tai branch. This includes Edmondson's article on the northern tier of southeast Tai languages, loosely known as 'Shan' dialects; Hartman's paper on Lue; Ferlus's on the Tai dialects of Nghe-An; and Morey's on the Tai languages of Assam.

Ethnic names such as Shan or Lue may be useful to researchers of Tai in their field work. But when it comes to what exactly Shan or Lue, are, one finds that a clear cut answer cannot be given. For linguists, certain linguistic features or certain

---

* Professor of Linguistics, Chulalongkorn University

sound changes can be used as a distinguishing criterion. However, for the general public, ethnic names such as Lue or Shan can communicate better than the *b > p criterion. Edmondson studies the ‘Shan’ dialects in 44 locations. Using tonal development and certain vowel and consonant changes, he manages to classify the “Shan” dialects or, using his proposed terms, the northern tier of South-east Tais, into 3 subgroups: Tai Khamti, Southern Shan and Northern Shan. The subgrouping is not possible if one goes by the terms ‘Shan’ because people in this area call themselves “Tai”. Moreover, Edmondson has pointed out that Tai Sa and Tai Loi do not speak Tai although they call themselves Tai. It is not easy, therefore, to identify a speaker in absolute terms, either linguistically or ethnically. Hartmann portrays this same complication interestingly in his article on Lue languages. Lue, Khuen, Yuan, Lao and White Tai are mutually intelligible, but the speakers of these languages do not identify themselves as the same people. In this area, Hartmann points out, people move in and out of their communities regularly and this makes any absolute answer impossible.

Morey’s article on the Tai languages of Assam and Ferlus’s article on the Tai languages of Nghe-An give informative sketches of the sub-dialects in each group. The information serves as a solid background for anyone who wants to concentrate on these dialects which have been, up to now, rarely studied or available. What should be noted is Morey’s statement about Turung. Based on linguistic evidence and field work interviews, he points out that Turung speakers now speak a Tibeto-Burman dialect. If they once spoke a Tai language, it must have been a long time ago, since the Tai language that some Turungs still speak, is in fact the Tai language of other Tai groups.

The other groups of papers are on less studied Tai languages and distantly related languages to Tai: Kam, Sui, Hli and Kra languages. The paper on Bouyei by Snyder gives information, not only on the phonological system of a less studied Tai language, but also on the sub dialects of Bouyei.

Zhuang cannot be called a less studied Tai language anymore. However the two papers on Zhuang provide a Zhuang perspective that is not usually studied. Luo’s “Zhuang” gives the most complete description of Zhuang grammar in English and will certainly be a Zhuang grammar reference for anyone who does not read

Chinese and who is looking for a deeper grammatical aspect of Zhuang to study. The other paper is by Holm on old Zhuang scripts. This is interesting and can be a useful source of information especially towards a study of Chinese borrowings into Zhuang.

Tongin Yang and Jerold A. Edmondson present various aspects of Kam, not only phonology, word classes, syntactic constructions but also narratives and some sociolinguistic issues. The description of sentence final particles is revealing and will serve as a reference for anyone working on FP in Tai. Papers on Sui, Hli and Kra languages, although not as relatively detailed, give sufficient information for further studies. Chadong, a newly discovered Kam-Sui language, illustrates a dialect that shares features with Sui, Mulao and Maonan. A list of synonyms and basic vocabulary given in the paper may serve as preliminary data for a sociolinguistic study of this language. The article on the Hlai language by Ostapirat is a short but very informative paper. The author manages to describe how Hlai sub-dialects are different and similar to each other, using the development of tones, vowels and consonants as criteria. The last chapter of the volume is a paper on the Kra or Kradai language in which sub dialects of each of the seven languages in this group are described. Tone development and consonant development are discussed. All articles in distantly related languages to Thai and also some papers in the first group indicate that, at present, when any Tai-Kadai dialect is described, not only phonological information is given, but also grammatical information both at the word and sentence level. It can thus be expected that, in the near future, there will be deeper research work, diachronically and synchronically, into the grammars of the Tai-Kadai languages.

Apart from comparative-historical linguistic papers, the anthology presents another group of papers. These are papers on synchronic syntax and semantics. Diller's "Resources for Thai language Research" is indeed the gem of this part. Considering that the paper is the work of one man, it is amazing how he is able to cover linguistic works in Thai over a hundred years and to group them conveniently. He outlines various aspects of works done on the Thai language: orthography, phonetics and phonology, syntax and semantics, word structures and classes, sociolinguistic issues, comparative and historical issues, contemporary issues such

as grammaticalization, aspects, serial verb constructions and typology. Not only does he manage to cover all these aspects with precision, but he also offers his own analysis which demonstrates his insight into Thai. The references given at the end of the paper are a gold mine for Thai researchers, especially students of Thai linguistics.

In addition to the overview of syntax and semantics by Diller, there are several papers dealing with syntactic and semantic aspects in Thai. These articles contribute significantly to linguistics in this area and will serve as a reference source and framework for young researchers in the field. In his paper, “Verb and multi-verb constructions in Lao”, Enfield points out that in Lao a string of verbs in a sentence is highly structured because there is no word form change, or, in other words, no morphological surface marker of the relationships in the string. The highly structured sequence needs an analysis of the syntactic and semantic relationships of the verbs and other related components in a sentence. Enfield begins with basic verb constructions and then goes on to multi-verb constructions, or, in a more common terms, serial verb constructions. In dealing with verb constructions, he emphasizes ellipsis features of the verbs, semantic classification of the verbs (Aspectual features of verbs) and argument movements. By these 3 features, he can successfully describe valency of verbs, sentence ambiguity, and alternative constructions. The article illustrates unique characteristics of Thai and Lao (probably of other Tai languages) and is highly recommended for students interested in verb phrase constructions, and grammatical categories such as aspect. What may make this article hard to follow is a number of special terms such as vector events and disposal constructions. Also, a lack of sentence examples for the verbs discussed may lose the reader, for instance, *kaaj* “to be hoisted” is given as an example of verb in a resultant state transitive construction where agent is unexpressed and not contextually retrievable. Here, the reader may not be able to provide a sentence that helps to better understand this verb category. Despite these small complaints, the article is packed with valuable insights into Tai languages.

Grammaticalization has been an issue seriously studied in Thai. In this volume there are three papers dealing with grammaticalization. In his paper “Bipolar distribution of a word and grammaticalization in Thai”: a discourse

perspective”, Iwasaki calls for the actual use of the language in a discourse as the data for grammaticalization. As he says, a language change is evident in language use. The verb /hây/ “to give” is grammaticalized to a preposition, functioning as a benefactive marker as a result of a clause boundary loss. Through a move of this preposition to the mid layer of a clause, /hây/ becomes a sentence modal with malefactive function. As can be seen, grammaticalization can be accounted for from a discourse perspective which can yield an interesting view of grammaticalization in Thai. However, in my opinion, some mechanisms, for example, amalgamation, probably need more explanation to see how they really work.

Another paper in connection with grammaticalization is “Directional verbs as success markers in Thai: another grammaticalization path” by Kingkarn Thepkanjana and Satoshi Uehara. Six directional verbs, /pay, maa, khuîn, loŋ, khâw, ʔɔ̀ɔ̀k/ are studied to see how they develop into grammaticalized units. Metaphor is obviously at work when a thinking verb such as /khit/ “to think” co-occurs with a directional verb such as /ʔɔ̀ɔ̀k/ ‘out’. At this stage, the grammaticalization process is certainly in progress. The third paper on grammaticalization by Pranee Kullavanijaya is on /thîi/ a polyfunctional word in Thai. This study shows how the word was grammaticalized into nine functions during the four periods of Thai history. /thîi/ functioning as a noun occurs in all four periods, but the other six functions appeared only from the Ratanakosin period. The data studied show a different pathway of a grammaticalized noun, that is, the complementary marker and relative marker come before a nominalizer function.

Somsong Burusphat presents a historical paper that is not about grammaticalization but about a controversial word in Thai, /kɔ̀ɔ̀/, a narrative marker. Somsong proposes that this narrative marker was a Khmer borrowed word, although she quotes Wiyada’s work (1981) stating that the word was not found in Khmer inscriptions being studied then. Somsong then gives an explanation of why in the Ramkamhaeng inscription is currently spelled. Also, she suggests that in the Ramkamhaeng inscription was probably pronounced with short vowel and low tone. The word adopted a falling tone in the mid-Ratanakosin period. A long vowel developed later. I would like to give a different opinion which is entirely a speculation. The tone marker in the Ramkamgaeng inscription may mark the word

as a borrowed word. Somsonge herself states that the vowel length in the word was not contrastive (p.440) and therefore the tone did not mark length, but was a borrowing. It is likely that had a mid tone at that time. When it came to have a short vowel in the mid-Ratanakosin period, it might have had a low tone due to the syllable construction. At present, the low tone of the word can still be heard. When a final glottal stop is lost, a vowel length compensation can be expected and if the word is stressed, contour tone can occur.

As Somsonge shows that kô is an areal feature, Amara Prasitrathasint proposes that a four-word-elaborate expression in Yunnan Tai Lue, is a Pan-Tai cultural trait. This seems to be confirmed nicely in Hudak's paper entitled "Tai-Aesthetics"

The last paper in this review is Wilaiwan Kanithanan's "Saek revisited". This is a concisely significant paper which illustrates a real change, not an apparent change. It is not usual for a linguist to have a chance to follow her own study thirty years on. Moreover, it is wonderful to see her predictions have come true.

It took a long time for me to read all the papers in this significant volume and it occurs to me how much time the editors had to spend urging the writing of the papers, collecting the manuscripts and preparing all the material for publishing. I am certain that everyone in the field of Tai-Kadai linguistics will appreciate their efforts and hope that there will be a brave team to produce a new volume in Tai-Kadai linguistics in the near future. My only complaint about this volume is the use of small letters that slow down the reading for an elderly person.

The 42nd international conference on Sino-Tibetan languages and linguistics

Supakit Buakaw*
supakitbuakaw@gmail.com

The 42nd international conference on Sino-Tibetan languages and linguistics was hosted by Payap University, Chiangmai, Thailand, from 2-4 November 2009. The conference was co-sponsored by SIL International and the Royal Institute of Thailand. The primary focus of the conference was on languages and linguistics in the Sino-Tibetan area. The conference was conducted in a friendly atmosphere with the opening welcome on the 2nd being given by Dr. Pradit Takerngrangsarit, Payap University President in the Main Hall.

Plenary session: All three days of the conference began with plenary sessions. On the first day, James A. Matisoff (University of California, Berkeley) gave the opening plenary talk which consisted of three parts: Part I: an explanation of STEDT Root Canal and the Consortium idea; Part II: a sample “Extraction” from the Root Canal, involving about 30 roots with meanings; Part III: Toward a Eurasian bestiary: the OTTER and JACKAL.

The second day plenary session, entitled “Resilience Thinking and Languages Endangerment”, was given by David Bradley (La Trobe University, Australia).

The third plenary session, on the last day (4 November 2009), included a panel discussion. Tien Schwe, Jim Chamberlain and Kirk Persons discussed the topic: “Minority Languages and Macro Socio-Economic Change in SE Asia: Reality and Response”.

---

*Ph.D. candidate, Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

Parallel session: There were 27 parallel sessions with 77 papers classified according to language groups and linguistic categories.

On 2 November 2009, after the morning break, from 11.00-12.00, there were three parallel sessions conducted on three topics: Chinese 1, Language Vitality 1, and Southern Ngwi. In the afternoon, from 1.15-3.00 pm., parallel sessions were conducted on the topics: Austroasiatic, Himalayish 1, and Language Vitality 2 followed by late afternoon parallel sessions on three topics: Chinese 2, Tai 1, and Tibeto-Burman 1.

The second day's morning parallel session ran from 10.30-12.00 and covered three topics: Qiangic and Nungish, Chinese 3 and Burmese. After the lunch break, there were six parallel sessions from 1.00-5.00 pm. with an afternoon break in the middle. The parallel sessions were conducted on the topics of Karen and Tibeto-Burman, Zhuang and others, Tai 2, Himalayish 3, Chinese 4, and Mon.

On the last day, 4 November 2009, the morning parallel sessions were conducted on the three topics: Tibeto-Burman 2, Wide-Comparison 2, and Hakka or Min. After a lunch served next to the conference room, the early afternoon parallel sessions were conducted on the topics of Tibeto-Burman 3, Kuki-Chin-Naga, and Min followed by an afternoon break. Himalayish 2, Tai or Typology, and Wide-Comparison 1 were the topics for the late afternoon parallel sessions.

The next conference, the 43rd international conference on Sino-Tibetan languages and linguistics, will be hosted by the Center for Languages and Literature at Lund University, Sweden, 15-18 October 2010.

List of Referees

1. Prof. Dr. Amara Prasithrathasint Chulalongkron University
2. Assoc. Prof. Dr. Amon Sangmanee Mahidol University
3. Prof. Dr. Jerold A. Edmondson University of Texas at Arlington
4. Dr. Larin Adams Payap University
5. Dr. Pattama Patpong Mahidol University
6. Assoc. Prof. Dr. Rattiya Salae Thaksin University
7. Assist. Prof. Dr. Savitri Gadavanij National Institute of Development Administration
8. Dr. Suda Rangkupan Chulalongkron University
9. Dr. Sumittra Suraratdecha Mahidol University
10. Dr. Thomas Tehan Payap University
11. Werapong Mesathan Mahidol University
12. Assoc. Prof. Dr. Varisa Kamalanavin Thammasat University

List of Contributors

Abdulkarim Samaeng
Yala Islamic University
chafee_sm@yahoo.com

Champathong Phochanthilath
National University of Laos
c_phochanthilath@hotmail.com

Hareh Chedo
Prince of Songkhla University
chareh@bunga.pn.psu.ac.th

Jaruwat Songmuang
Yala Islamic University
webmaster@muallimthai.com

Kamaruddin Isayah
Thaksin University
khoksai@gmail.com

Pranee Kullavanijaya
Chulalongkorn University
Praneecu@gmail.com

Supakit Buakaw, Ph.D. student
Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University
supakitbuakaw@gmail.com

Umaiyyah Haji Umar
University of Malaya
umai@um.edu.my

Warawat Sriyaphai
Chandrakasem Rajabhat University
waaraathaanaa@yahoo.co.th

Notes for Authors

1. Manuscript Preparation

1.1 Page Setup

Type for A4 size, single spaced, and number each page. Leave margins of 3 cm. (1.1 inches) at the top and bottom, and 2.5 cm. (1 inch) on the right and left hand side of the paper. The overall length of the article should not be less than 10 pages and not more than 20 pages.

1.2 Title

Title should be centered using Times New Roman, bold, 22 point font.

1.3 Abstract

The abstract should be written in both English and Thai. The length of the abstract should be between 150 and 250 words.

- **English** Type “Abstract” centered in Times New Roman, bold, 13 point font. For the abstract body, use Times New Roman, 13 point font.
- **Thai** Type “บทคัดย่อ” centered in Angsana New, bold, 18 point font. For the abstract body, use Angsana New, 18 point font.

1.4 Key words

Keywords are required for each article, in both English and Thai. Each article should have a maximum of 6 keywords in each language.

1.5 Text

- **Heading** Times New Roman, bold, 15 point or Angsana New bold, 22 point left justified.
- **Body** Times New Roman, 13 point or Angsana New, 18 point.
- **Figures** Type “*Figure*”...(Italicised) and the figure’s name (Regular) below the figure
- **Tables** Type “*Table*”...(Italicised) followed by the name of the table (Regular) above the table.
- **Phonetic transcription** SILDoulos..., 12 point (Times New Roman, 13 point)

1.6 Footnotes/Endnotes

For publishing purposes endnotes are preferred at the end of the main article rather than as footnotes to each article page.

1.7 References

Type “References” with Times New Roman, bold, 14 point at the center of the page. Use APA style (please see: <http://www.lib.ucdavis.edu/dept/hss/apastyle.pdf>) in the reference list and use Times New Roman, 12 point. In case the reference sources came from other languages such as Thai and Laos, please translate such references into English and put “[In Thai]” or “[In Laos]” at the end of the lists.

Examples

Books

Mitchell, T. R., & Larson, J. R. (1987). *People in organizations: An introduction to organizational behavior* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

Edited books

Fox, R.W., & Lears, T. J. J. (Eds.). (1993). *The power of culture: Critical essays in American history*, Chicago: University of Chicago Press.

Chapter in an edited book

Hobsbawm, E. (2000). Introduction: The inventing traditions. In E. Hobsbawm & T. Ranger (Eds.), *The invention of tradition*, (pp. 1-14), Cambridge: Cambridge University Press.

Journal Articles

Becker, L. J., & Seilgman, C. (1981). Welcome to the energy crisis. *Journal of social issues*, 37 (2), 1-7.

Thesis

Kasisopa, B. (2003). *Phonological study and genetic classification of Dara-ang (Palaung) spoken at Nawlae village, Fang district, Chiang Mai Province*. Master's thesis, Chulalongkorn University. [In Thai]

1.8 Authors

Fill in the authors' name-surname, academic position, professional field, affiliation, postal address, telephone number/e-mail address, article title, key words and running head on the Authors' Form.

2. Submit the Manuscript

2.1 By Mail: send 1 copy of the manuscript together with CD and Authors' Form to

Editorial Office
Journal of Language and Culture
Research Institute for Languages and Cultures of Asia
Mahidol University, Salaya,
Nakhon Pathom, 73170.
Thailand

2.2 By E-mail: lcjournalmu@gmail.com

3. Evaluation

Articles should conform to all requirements in Point 1 (Manuscript Preparation) and must not have been published, or under evaluation process, in other journals, reports, proceedings, or other types of publications. Every manuscript will be read and evaluated by an academic expert in the appropriate field.

The Editorial Office reserves the right to reject any material deemed inappropriate or to make minor changes for presentation and format purposes only and accepts no responsibility for the accuracy or otherwise of the content. Articles for each issue will be published in the order determined by the Editorial Board.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

1. การพิมพ์ต้นฉบับ

1.1 การตั้งค่าหน้ากระดาษ

พิมพ์ด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว ระยะบรรทัด 1 เท่า (Single space) พร้อมระบุเลขหน้า ตั้งระยะขอบกระดาษ บน และ ล่าง 3 ซม. (1.1 นิ้ว) ซ้าย และ ขวา 2.5 ซม. (1 นิ้ว) ความยาวของบทความอยู่ระหว่าง 10 - 20 หน้ากระดาษ A4

1.2 ชื่อบทความ

ใส่ชื่อบทความเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้อักษร Angsana New ขนาด 22 พอยต์ หรือ Time New Roman 15 พอยต์ ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.3 บทคัดย่อ

บทคัดย่อต้องเขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีความยาวไม่น้อยกว่า 150 คำ และไม่เกิน 250 คำ

- **ภาษาไทย** ให้พิมพ์คำว่า “บทคัดย่อ” ใช้อักษร Angsana New ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ เนื้อเรื่องของบทคัดย่อใช้อักษร Angsana New ขนาด 18 พอยต์
- **ภาษาอังกฤษ** ให้พิมพ์คำว่า “Abstract” ใช้อักษร Times New Roman ขนาด 13 พอยต์ ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ เนื้อเรื่องของบทคัดย่อใช้อักษร Times New Roman ขนาด 13 พอยต์

1.4 เนื้อหา

- **หัวเรื่อง** ใช้อักษร Angsana New ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา ซิดขอบซ้ายของกระดาษ
- **เนื้อเรื่องของบทความ** ใช้อักษร Angsana New ขนาด 18 พอยต์
- **รูปภาพ** พิมพ์ “รูปที่ ...” ด้วยตัวอักษรเอียง ตามด้วยชื่อรูปอักษรปกติ ที่ด้านล่างตรงกลางภาพ
- **ตารางประกอบในบทความ** พิมพ์ “ตารางที่...” ด้วยตัวอักษรเอียง ตามด้วยชื่อตารางอักษรปกติ ไว้ด้านบนตารางชิดซ้าย
- **สัญลักษณ์** ให้ใช้ SIL Doulos... ขนาด 12 พอยต์ หรือ ใช้สัญลักษณ์ใน Time New Roman ขนาด 13 พอยต์

1.5 การเขียนเอกสารอ้างอิง

บทความภาษาไทยให้พิมพ์คำว่า “เอกสารอ้างอิง” ใช้อักษร Angsana New ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษพิมพ์คำว่า “References” ใช้อักษร Times New Roman ขนาด 13 พอยต์ ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ กำหนดให้เขียนเอกสารอ้างอิงตามระบบ APA (สามารถดูตัวอย่างและรายละเอียดได้จาก <http://www.lib.ucdavis.edu/dept/hss/apastyle.pdf>) โดยใช้ตัวอักษรและขนาดเช่นเดียวกับเนื้อเรื่องในบทความ

1.6 ผู้เขียนบทความ

กรุณาใส่ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน และผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ตำแหน่งวิชาการ สาขาที่เชี่ยวชาญ สถานที่ทำงาน ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โทรศัพท์/E-mail ชื่อบทความ คำสำคัญ และชื่อบทความอย่างสั้น (Running head) ที่จะใส่ข้างท้ายหน้าคู่กับเลขหน้าในบทความแต่ละเรื่องในแบบฟอร์มผู้เขียน (Author's Form) ที่แนบมาด้วยนี้ (กรุณากรอกทั้งสองภาษา)

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

หนังสือ

ปัญญา บริสุทธุ์. (2537). *ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล*. กรุงเทพฯ: บริษัท สหธรรมิก.

Mitchell, T. R., & Larson, J. R. (1987). *People in organizations: An introduction to organizational behavior* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

หนังสือมีบรรณาธิการ

กฤษดาพรรณ หงส์คารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์ (บรรณาธิการ). (2549). *พลวัตของภาษาไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความในหนังสือมีบรรณาธิการ

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง. (2549). วัจนกรรมการขอร้องกับการแปล. ใน กฤษดาพรรณ หงส์คารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์ (บรรณาธิการ), *พลวัตของภาษาไทยปัจจุบัน* (หน้า 235-262). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารวิชาการ

อรพินท์ บรรจง, จินต์ จรุงรักษา, พัศมัย เอกก้านตรง, และโสภา ฌมโชติพงศ์. (2548). ความสามารถในการเกี่ยวข้องกับภาวะโภชนาการของผู้สูงอายุ. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม* 28 (2), 77- 90.

Becker, L. J. & Seilgman, C. (1981). Welcome to the energy crisis. *Journal of Social Issues*, 37 (2), 1-7.

วิทยานิพนธ์

วิศนี เกรือวนิชกรกุล. (2546). *การศึกษารูปแบบภาษานิยมในบทสนทนาภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.

2. การส่งต้นฉบับ

2.1 ทางไปรษณีย์: กรุณาจัดส่งต้นฉบับ 1 ชุด พร้อม CD และแบบฟอร์มผู้เขียน มายังที่อยู่ข้างล่างนี้

กองบรรณาธิการวารสารภาษาและวัฒนธรรม
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม 73170

2.2 ทาง E-mail: กรุณาส่งไฟล์ข้อมูลมาที่ lcjournalmu@gmail.com

3. การพิจารณาผลงาน

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารฯ ควรจัดรูปแบบตามข้อกำหนดในข้อ 1 และต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และ/หรือไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ลงในวารสารอื่น โดยบทความทุกเรื่องจะได้รับการอ่านและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ ทั้งนี้กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจทาน รวมถึงลำดับการตีพิมพ์ก่อน-หลัง ซึ่งทัศนะข้อคิดเห็น หรือข้อสรุปในบทความทุกเรื่อง ถือเป็นผลงานทางวิชาการของผู้เขียน โดยกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

แก้คำผิด

วารสารภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2552) มีข้อผิดพลาดในการตีพิมพ์ข้อมูล E-mail address ของคุณธีรดา จงกมลรัตนภรณ์ ผู้เขียนเรื่อง *กระบวนการสื่อสารของเครือข่ายเพื่อสิ่งแวดล้อมกรณีภาวะโลกร้อนในกรุงเทพมหานคร* กองบรรณาธิการฯ จึงขอแก้ไขข้อมูล ดังนี้ หน้า 5 และ หน้า 126 E-mail address ที่ถูกต้อง คือ

ne.teerada@gmail.com

ทางกองบรรณาธิการฯ ขออภัยในความผิดพลาดดังกล่าวไว้ ณ ที่นี้

Erratum

Due to a printing error in the Journal of Language and Culture, Vol. 28 No. 2, July – December 2009 (Pages 5 and 126), the corrected E-mail address of Teerada Chongkolrattanaporn, the author of *Global Warming in Bangkok: Environmental Network Communication*, is given below:

ne.teerada@gmail.com

Please accept our apologies for any inconvenience this error may have caused

Authors' Form

1. Name-Surname (Thai).....
(English).....
2. Academic position.....
.....
3. Professional field (s) .....
4. Affiliation.....
.....
5. Postal address (Thai).....
.....
(English).....
.....
6. Telephone .....
- E-mail .....
7. Article's title (Thai).....
.....
(English).....
.....
8. Running head* (Thai).....
(English).....
9. Key words (Thai).....
.....
(English).....
.....

---

* หมายถึง ชื่อบทความอย่างสั้นซึ่งจะปรากฏคู่กับเลขหน้าในแต่ละบทความ

Journal of Language and Culture

วารสารภาษาและวัฒนธรรม

Journal of Language and Culture is a Humanities and Social Sciences journal published twice annually by the **Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University**, since 1981.

Objectives

1. To publish academic works on language and culture for the benefit of national development and international collaboration
2. To develop human resources in related areas of language and culture
3. To publicize academic works and provide academic services on language and culture for the benefit of society
4. To promote and support the conservation, development and revitalization of language and culture

Journal of Language and Culture seeks to publish academic papers on humanities and social sciences. Articles can be in Thai or English and should be no longer than 10-20 A4 pages of text (references included). Article abstracts should be in both English and Thai. Submissions to *Journal of Language and Culture* should follow the guidelines provided on the website of the Research Institute for Languages and Cultures of Asia (http://www.lc.mahidol.ac.th/Documents/Journals/20080522_StyleSheet-en.pdf).

Only original manuscripts will be accepted for refereeing, on the condition that they have not been and will not be, submitted for publication elsewhere. The Editorial Board reserves the right to reject any material deemed inappropriate, or to make minor changes for presentation and format purposes only and accepts no responsibility for the accuracy or otherwise, of the content. Every manuscript will be refereed by academic experts in the appropriate field. Articles for each issue will be published in the order determined by the Editorial Board. Any article published in *Journal of Language and Culture* is considered an academic work representing the opinions of the author(s) and should not be construed as reflecting the opinions of the Editorial Board.

Postal Address: Editorial Office
Journal of Language and Culture
Research Institute for Languages and Cultures of Asia
Mahidol University, Salaya, Nakhon Pathom 73170
Thailand
E-mail Address: lcjournalmu@gmail.com

First Call for Papers
The 11th International Conference on Thai Studies
July 26-28, 2011

Mahidol University and the Research Institute for Languages and Cultures of Asia are pleased to invite researchers, students, and activists with an interest in Thailand to participate in the 11th International Conference on Thai Studies on July 26-28, 2011. Held every three years, the International Conference on Thai Studies is a well-established forum for researchers across disciplines to share knowledge and perspectives on Thailand, Thai culture and society and the connection between Thailand and the world. In 2011, the 11th International Conference on Thai Studies marks the 30th Anniversary of two special occasions: first, the inauguration of the Thai Studies Conference, initiated in 1981 in India by a small group of Thai and Indian scholars, and secondly the founding of the Research Institute for Languages and Cultures of Asia, a rigorous unit of Mahidol University devoted to research and studies on diverse linguistic groups and cultures of Asia.

Abstract Submission

To submit abstracts, please send a Microsoft word file (document) and a PDF file of abstracts in English, in email attachments, to thaistudies2011@gmail.com by **January 15, 2011**.

Organized Panels

Organized panels, composed of three scholars presenting formal papers and one discussant, will be scheduled into one-and-a-half-hour time slots. Panel organizers are requested to supply the following information:-

1. Title of the panel
2. Conference theme(s) to be discussed the panel and a brief outline (up to 50 words) of the focus of the panel
3. The full name, affiliation, office address and email of each paper presenter and the panel organizer(s)/discussant(s)
4. The title of each presentation
5. An abstract for each paper of 250 words or less

Individual Papers

To submit a proposal for individual paper presentation, please include the following:

1. Title of the paper
2. Name, affiliation, address and email of paper presenter
3. Abstracts (250 words or less) with identified keywords
4. Related conference theme(s)
5. Title of the paper
6. Name, affiliation, address and email of paper presenter

7. Abstracts (250 words or less) with identified keywords
8. Related conference theme(s)

Themes and Topics

The 11th International Conference on Thai Studies is intended to reflect on the course of Thailand's history and to envision the way forward as the country has undergone crucial changes and challenges. The conference aims at addressing emerging issues as well as revisiting old debates about Thai society. Panels will engage in, but not be limited to, the following overlapping topics:

- Thailand, diversity and multiculturalism
- Food, culture, and the political economy
- Agricultural transformation
- Democratization
- Environmental movements
- Thai civil society and civic participation
- The media and society
- Virtual community and activism
- Peace building and conflict resolution
- Law and social justice
- Culture and representation
- Thai urbanism
- Thailand and ASEAN
- Thailand and the Mekong Sub-region
- Migration and citizenship
- Arts and architecture
- Literature and music
- Language and linguistics
- Communication and development
- History
- Gender
- Religion
- Health and Medicine

Registration

Registration and payment details will be announced in due course.

Registration Fees

	Early registration fee (on or before April 30, 2011)	Late Registration fee (after April 30, 2011)
Thai Nationals	3,000 Baht	4,000 Baht
Foreign Participants	US\$150	US\$200
Thai Students	1,500 Baht	2,000 Baht
Foreign Students	US\$100	US\$120

For more information, please contact:

Somsong Burusphat, Ph.D., Organizing Chair, Tel 66-85-9397746 or

Sirijit Sunanta, Ph.D., Secretariat Chair

The 11th International Conference on Thai Studies

The Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University, Salaya

999 Phuttamonthon 4 Road, Nakhon Pathom 73170, THAILAND

Fax 662-800-2332 Tel 662-8002308-14 ext. 3327

or direct your inquiries to thaistudies2011@gmail.com

**รายชื่อผลงานวิชาการ
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล**

	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ราคา
1.	Abstracts Conference on Language Development, Language Revitalization and Multilingual Education in Minority Communities in Asia (6-8 November 2003)	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม	75.-
2.	Abstracts The 11 th Annual Southeast Asia Linguistics	เอกสารการสัมมนา	120.-
3.	An Invitation to Grammar	David Thomas	100.-
4.	Bouye-Chinese-English Dictionary	สถาบันวิจัยภาษา-สถาบันกัม ไท	1,200.-
5.	Elementary Thai for Foreigner (Drill Workbook)	สุจิตต์ลักษณ์ ศีผดุงและคณะ	*
6.	Hlai (Li) Chinese Thai English Dictionary	สถาบันวิจัยภาษา-สถาบันกัม ไท	650.-
7.	Kam-Chinese-Thai-English Dictionary	สถาบันวิจัยภาษา-สถาบันกัม ไท	280.-
8.	Nghe an Khmu-Vietnamese-Thai-English	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	150.-
9.	Northern Zhuang Chinese Thai English Dictionary	สถาบันวิจัยภาษา-สถาบันกัม ไท	500.-
10.	Pan-Asiatic Linguistics (Abstract)	เอกสารการสัมมนา	100.-
11.	Pan-Asiatic Linguistics Vol. 2	เอกสารการสัมมนา	250.-
12.	Pan-Asiatic Linguistics Vol. 3	เอกสารการสัมมนา	250.-
13.	Pan-Asiatic Linguistics Vol. 4	เอกสารการสัมมนา	250.-
14.	Pan-Asiatic Linguistics Vol. 5	เอกสารการสัมมนา	250.-
15.	Pan-Asiatic Linguistics Vol. 1	เอกสารการสัมมนา	250.-
16.	Proceedings The International Conference on Tai Studies	บทความการประชุม	280.-
17.	So (THAVUNG) DICTIONARY	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	300.-
18.	Southeast Asian Linguistic Studies Presented to André-Georges Haudricourt	Edited by Suriya Ratanakul, David Thomas and Suwilai Premsrirat	*
19.	Sui-Chinese-Thai-English Dictionary	สถาบันวิจัยภาษา-สถาบันกัม ไท	500.-
20.	TAI-STUDIES (Abstract)	งานประชุมวิชาการ	*
21.	TAI-STUDIES (Introduction)	งานประชุมวิชาการ	*
22.	กฎหมายลาว	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	*
23.	กลุ่มความหมายของคำภาษาเวียดนาม	โสภณา ศรีจำปา	190.-
24.	การทำวิจัยภาษาศาสตร์ภาคสนาม	สุจิตต์ลักษณ์ ศีผดุง	100.-
25.	การพัฒนากระบวนการเขียนภาษาเขมรถิ่นไทย	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	*
26.	การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนบ้านคร้วเหนือ (บ้านแขกคร้ว): กรณีศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	เสาวภา พรศิริพงษ์ และคณะ	*
27.	การศึกษาภาษาเวียดนามจากบทสนทนา (พิมพ์ครั้งที่ 2)	โสภณา ศรีจำปา	180.-
28.	การสูชวิญ	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	*
29.	การออกเสียงภาษามลายูด้วยอักษรโรมันฯ	นวนิธิ อยู่โพธิ์	70.-
30.	การออกเสียงภาษาเวียดนามตามแนวภาษาศาสตร์(พร้อมเทป)	โสภณา ศรีจำปา	250.-
31.	ข ค หายไปไหน?	สุริยา รัตนกุล	*
32.	คำพ้องรูปภาษาเวียดนาม	โสภณา ศรีจำปา	150.-
33.	คำศัพท์รวมเชื้อสายของกลุ่มชนกัม-ไทย พร้อมเทป 1-2	สถาบันวิจัยภาษา-สถาบันกัม ไท	200.-
34.	ชีวิตชาวขมุจาก 50 บทสนทนา	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	75.-
35.	ชื่อหมู่บ้านในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย: กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร	สุจิตต์ลักษณ์ ศีผดุง	200.-
36.	ชื่อหมู่บ้านในอำเภอเมืองสุรินทร์	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	35.-
37.	ตำนานและนิทานท้องถิ่นพม่า	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย	*

	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ราคา
38.	ทฤษฎีวาทกรรมสัมพันธ์	สมทรง บุรุษพัฒน์	250.-
39.	ทำอย่างไรดี	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	60.-
40.	นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1	สุริยา รัตนกุล	220.-
41.	นิทานคุณชาย	คุณชายคันทรส เฉยฉิน	50.-
42.	นิทานพื้นบ้านเขมรถิ่นไทย	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	*
43.	นิทานพื้นบ้านละว้า	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	*
44.	นิทานพื้นบ้านลัวะ	สุริยา รัตนกุล ภัททิยา ชิมเรวัต	60.-
45.	นิทานพื้นบ้านลาว เขียงเมียง	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	50.-
46.	นิทานพื้นบ้านลาว เล่ม 1	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	95.-
47.	นิทานเวียดนาม	โสภณา ศรีจำปา	120.-
48.	บทบาทของผู้นำศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวมูเซอแดง	โสภส ศิริไสย์	75.-
49.	บทสนทนาภาษาเขมรสุรินทร์	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	60.-
50.	บทสนทนาภาษาไทย-มลายูถิ่น	อมร ทวีศักดิ์	45.-
51.	บทสนทนาภาษาไทย-เวียดนาม เล่ม 1	โสภณา ศรีจำปา	*
52.	บทสนทนาภาษามาลาเซีย	นวนิธิ อยู่โพธิ์	*
53.	บทสนทนาสาธารณสุขมูลฐานไทย-ม้ง	อมร ทวีศักดิ์	45.-
54.	บทสนทนาสาธารณสุขและการแพทย์ลัวะ-ปรีย	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	75.-
55.	บรรณานุกรมวจนะวิเคราะห์	สมทรง บุรุษพัฒน์	*
56.	บริโภคนิสัยของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสถานสงเคราะห์คนชรา วาสนะเวสน์	เสาวภา พรศิริพงษ์	*
57.	แบบทดสอบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่น	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	*
58.	แบบเรียน Elementary Thai for Foreigners (พร้อมเทป)	สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ	280.-
59.	พจนานุกรมไทย - ละว้า, ละว้า - ไทย (เล่มละ)	สุริยา รัตนกุล	300.-
60.	พจนานุกรมไทย-กะเหรี่ยงสะกอ	สุริยา รัตนกุล	750.-
61.	พจนานุกรมไทย-ขมุ-อังกฤษ	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	*
62.	พจนานุกรมภาษาพม่า	วิรัช นิยมธรรม	*
63.	พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นสตูล, นครศรีธรรมราช-ไทย	อมร ทวีศักดิ์	75.-
64.	พจนานุกรมภาษาลาว	วิระพงษ์ มีสถาน	*
65.	พัฒนาสื่อภาษาพื้นบ้าน: กรณีภาษาเขมรถิ่นไทย	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	80.-
66.	เพลงกะเหรี่ยง	สุริยา รัตนกุล	20.-
67.	ภาษาชาวเล	อมร ทวีศักดิ์	75.-
68.	ภาษาไดหย่า	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	*
69.	ภาษาถิ่นตระกูลไทย	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	*
70.	ภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย	อมร ทวีศักดิ์	*
71.	ภาษามาลาเซียจากการอ่าน	นวนิธิ อยู่โพธิ์	100.-
72.	ภาษาและวัฒนธรรมกลุ่มชนกัมพูไทย (จ้วง-ต้ง)	สมทรง บุรุษพัฒน์	450.-
73.	ภาษาและวัฒนธรรมลัวะ: ศึกษาจากบทสนทนา 30 บท	สุริยา รัตนกุล	250.-
74.	ภาษาวិชาการ	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	*
75.	ภาษาศาสตร์ภาษาไทย	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	*
76.	ภาษิตคำพังเพย และสำนวนพม่า	เมย์ เมียะ ซ่าย และเรณู เหมือนจันทร์เชษ	80.-
77.	ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น	สมทรง บุรุษพัฒน์	280.-
78.	ภูมิศาสตร์ศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์	สมทรง บุรุษพัฒน์	*
79.	มอญ: บทบาททางด้านสังคม วัฒนธรรม ความเป็นมา และความเปลี่ยนแปลงฯ	สุจริตลักษณ์ คีฬง	80.-

	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ราคา
80.	รวมบทความวิชาการเกี่ยวกับภาษาไทย	สุริยา รัตนกุล	120.-
81.	รวมบทความวิชาการภาษาและวัฒนธรรม	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	100.-
82.	รู้จักเวียดนามผ่านภาษาและวัฒนธรรม	โสภณา ศรีจำปา	120.-
83.	เรียนภาษามลายูถิ่นจากบทสนทนาสารณสูงมูลฐาน	พิศมัย อินทรฉัตร	45.-
84.	เรียนภาษาลาวเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2)	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	70.-
85.	เรียนภาษาและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวภู-กวย (ส่วย) จากบทสนทนา	สมทรง บุรุษพัฒน์	*
86.	เรียนพยัญชนะเขมร	นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์	160.-
87.	เรียนสระเขมร	นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์	160.-
88.	ลักษณะและการกระจายของภาษาเขมรถิ่นไทย	สุวิไล – อรรรรณ	60.-
89.	โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: เพลงโคราช	เพชร สุวรรณภาชน์	120.-
90.	โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ความเชื่อเรื่องผีของไทยโซ่ง	เรณู เหมือนจันทร์เชย	130.-
91.	โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: นิทานไทยโซ่ง	เรณู เหมือนจันทร์เชย	120.-
92.	โลกทัศน์ของชาวเวียดนามจากสุภาษิต	โสภณา ศรีจำปา	140.-
93.	วจนวิเคราะห์	สมทรง บุรุษพัฒน์	*
94.	วรรณกรรมมุขปาฐะภาษาถิ่นไทในประเทศไทย (Kam-Tai Oral Literatures)	สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ	90.-
95.	วัฒนธรรมข้าวและการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการทำนาข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: กรณีศึกษาบ้านหัน หมู่ 4 ต.หนองกุงชนสาร อ.ภูเวียง และบ้านอัมพวัน หมู่ 14 ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น	เอี่ยม ทองดี	*
96.	วจนปฏิบัติศาสตร์	สุจิตลักษณ์ ศิมดุง	250.-
97.	วากยสัมพันธ์	สมทรง บุรุษพัฒน์	250.-
98.	ว่าด้วยภาษาต่างๆ ในสยามประเทศ	โสภณา ศรีจำปา	*
99.	วิธีป้องกันและรักษาโรคแบบพื้นบ้านขมและบทสนทนาสารณสุขขมไทย	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	*
100.	ศัพท์านุกรมเวียดนาม-ไทย-อังกฤษ	สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ	160.-
101.	สภาพการให้บริการของพยาบาลในโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	เสาวภา พรศิริพงษ์ และคณะ	*
102.	สรศาสตร์	สมทรง บุรุษพัฒน์	250.-
103.	สรวินทยา: การวิเคราะห์ระบบเสียง	สมทรง บุรุษพัฒน์	*
104.	สัทศาสตร์	อมร ทวีศักดิ์	*
105.	สำนวนสุภาษิตสอนใจ	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	20.-
106.	สื่อภาษาพื้นบ้าน: โรคท้องร่วงสามารถป้องกันได้	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	*
107.	สุภาษิตานุกรมเวียดนาม เล่ม 1	โสภณา ศรีจำปา	90.-
108.	สุภาษิตานุกรมเวียดนาม เล่ม 2	โสภณา ศรีจำปา	120.-
109.	หุ่นกระบอกพม่า	ประกาศศรี คำสอาด	40.-
110.	อรรถศาสตร์เบื้องต้น	สุริยา รัตนกุล	*
111.	อักษรไทย	เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์	*
112.	อาหารแสลงโรคและบริโภคนิสัยของชาวเขมรเขียงสะกอ	สุริยา รัตนกุล	75.-
113.	เอกสารกับกระบวนการศึกษา	เสาวภา พรศิริพงษ์	90.-
114.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ก่อง (อุก้อง)	มยุรี ถาวรพัฒน์	150.-
115.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: กะซอและซิมเร	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	150.-
116.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: กะเลิง	วิระพงษ์ มีสถาน	150.-
117.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: กะเหรี่ยงกะชั้น	สมทรง บุรุษพัฒน์ และสรินษา คำเมือง	130.-
118.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: กะเหรี่ยงโป	สุจิตลักษณ์ ศิมดุง	*

	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ราคา
119.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: กะเหรี่ยงสะกอ	สุริยา รัตนกุล	*
120.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: กูย	สมทรง บุรุษพัฒน์	*
121.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ขมุ	สุวิไล เปรมศรีรัตน์	150.-
122.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: เขมรถิ่นไทย	ประกอบ ผลงาม	*
123.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: จีนฮ่อ	นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์	150.-
124.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ฉ้อกู๋	สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และอภิญา บัวสรวง	*
125.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: คาระออง (ปะหล่อง)	สุจิตลักษณ์ ศิมดุง	150.-
126.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ไทยโซ่ง	สมทรง บุรุษพัฒน์	180.-
127.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ไทยยวน	เรณู เหมือนจันทร์เชษ	150.-
128.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ไทยลื้อ	สมใจ คำรงสกุล และวีระพงศ์ มีสถาน	*
129.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ไทยใหญ่	วีระพงศ์ มีสถาน	120.-
130.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ผู้ไทย	สมใจ คำรงสกุล	120.-
131.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: พวน	วีระพงศ์ มีสถาน	*
132.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ม้ง	สุจิตลักษณ์ ศิมดุง	*
133.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: มอญ	สุจิตลักษณ์ ศิมดุง และคณะ	*
134.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: เมียน (เข่า)	ณัฐวิ ทศธร และสุริยา รัตนกุล	150.-
135.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ละว้า	ณัฐวิ ทศธร	*
136.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ลัวะ	ภัททิยา ธิมรวิฑ และสุริยา รัตนกุล	150.-
137.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ลาวครั่ง	มยุรี ถาวรพัฒน์	150.-
138.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ลาฮู	โสฬส ศิริไสย์	*
139.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ลีซอ	ลักขณา คาวรัตน์หงษ์	*
140.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ว้า	นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์	150.-
141.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: เวียดนาม	โสภณา ศรีจำปา	150.-
142.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ไล่	ขยทุท บุราสิทธิ์	150.-
143.	สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: สกเกี้ยน	ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์	150.-
144.	สมาชิกสารเวียดนาม (3 ฉบับ/ปี)	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	150.-
145.	สารเวียดนามศึกษา 1 เล่ม	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	50.-
146.	สมาชิกวารสารภาษาและวัฒนธรรม (2 ฉบับ/ปี)	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	200.-
147.	วารสารภาษาและวัฒนธรรม 1 เล่ม	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	50.-
148.	เทพเพลงกล่อมลูกภาคกลาง	เจริญใจ สุนทรวาทีน	100.-
149.	เทพเพลงกล่อมลูกพระลอ	วชิราภรณ์ วรรณดี	100.-
150.	เทพเพลินเพลงพาทย์ระนาดเอก	นัฐพงศ์ โสวัตร	100.-
151.	ซี.ดี. ชุดสานเสียงและเรียงร้อย (ชุด 1-91 แผ่น)	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	11,830.-
152.	ซี.ดี. สานเสียงและเรียงร้อย (แผ่น)	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	130.-
153.	ซี.ดี. เพลงกล่อมลูก 4 ภาค	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	130.-
154.	ซี.ดี. เพลงกล่อมลูกภาคกลาง	เจริญใจ สุนทรวาทีน	130.-
155.	ซี.ดี. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์: สกเกี้ยน	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย	120.-
156.	การสื่อสารสุขภาพท้องถิ่น	ดวงพร คำนุณวัฒน์ และคณะ	**
157.	การปฏิบัติการสื่อสารของกลุ่มชุมชน	ดวงพร คำนุณวัฒน์ และคณะ	**
158.	การปฏิบัติการ Intervention ลดภาวะเสี่ยงต่อการเป็นโรคความดันโลหิตสูง หัวใจ เบาหวาน	ดวงพร คำนุณวัฒน์ และคณะ	**
159.	สื่อพื้นบ้านสานสุข	ดวงพร คำนุณวัฒน์ และคณะ	**

หมายเหตุ *ไม่มีจำหน่ายแล้ว **อกินันทนาการ สนใจติดต่อผู้เขียน

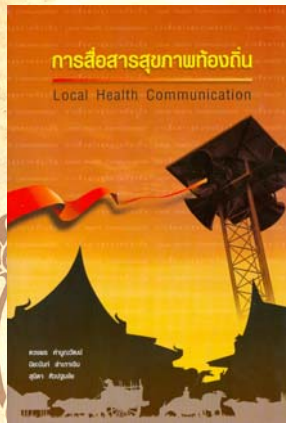
ผู้ประสงค์สั่งซื้อสิ่งพิมพ์วิชาการของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย หรือสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ อ่ำไพ หนูเล็ก โทร 0-2800-2341 โทรสาร 02-800-2332

หรือ ที่ lcunl@mahidol.ac.th และ lcunl@hotmail.com

สิ่งพิมพ์วิชาการใหม่ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

สื่อพื้นบ้านสานสุข

การสื่อสารสุขภาพท้องถิ่น

การปฏิบัติการสื่อสารของกลุ่มสื่อชุมชน

การปฏิบัติการ Intervention สดภาวะเสี่ยงต่อการเป็นโรคความดันโลหิตสูง หัวใจ เบาหวาน

ฉบับอภินิทนาการ สนใจติดต่อ
รองศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์ โทร 02-800-2308 ต่อ3200

ใบสมัครสมาชิก วารสารภาษาและวัฒนธรรม
และสั่งซื้อผลงานวิชาการของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว _____
สถานที่ทำงานหรือที่อยู่ ซึ่งติดต่อทางไปรษณีย์ได้โดยสะดวก _____

รหัสไปรษณีย์ _____ อีเมล _____
โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____

มีความประสงค์ขอรับเป็นสมาชิกวารสารภาษาและวัฒนธรรม
 สมาชิกใหม่ ต่ออายุสมาชิก (หมายเลขสมาชิกเดิม _____)

เป็นเวลา 1 ปี (2ฉบับ) ราคา 200 บาท 2 ปี (4 ฉบับ) ราคา 400 บาท

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่ _____ ปี _____ ถึงฉบับที่ _____ ปี _____

มีความประสงค์สั่งซื้อวารสารภาษาและวัฒนธรรม ฉบับย้อนหลัง

ฉบับละ 20.- บาท

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 2
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 2

ฉบับละ 25.- บาท

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 2
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 2

ฉบับละ 30.- บาท

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 2
ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 2 3

ฉบับละ 50.- บาท

ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 24 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 2

ฉบับละ 100.- บาท

ปีที่ 26 ฉบับที่ 1-2   ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 28 ฉบับที่ 1 2   ปีที่ 29 ฉบับที่ 1 2

รวมทั้งสิ้น _____ ฉบับ

มีความประสงค์สั่งซื้อผลงานวิชาการของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

ลำดับที่ _____ ชื่อหนังสือ _____ จำนวน _____ เล่ม ราคา _____ บาท

ลำดับที่ _____ ชื่อหนังสือ _____ จำนวน _____ เล่ม ราคา _____ บาท

ลำดับที่ _____ ชื่อหนังสือ _____ จำนวน _____ เล่ม ราคา _____ บาท

ลำดับที่ _____ ชื่อหนังสือ _____ จำนวน _____ เล่ม ราคา _____ บาท

พร้อมกันนี้ได้ส่งเงินจำนวน _____ บาท (_____)

โดย ธนาคาร ตัวแลกเงิน

ส่งจ่ายที่ ปณ.พุทธมณฑล ในนาม _____

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
ต.สาขลา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

ต้องการใบเสร็จรับเงินในนาม _____

โปรดส่งใบเสร็จรับเงินและวารสารไปยังผู้รับชื่อ _____

ที่อยู่ _____

เชิญแวะชมและเลือกซื้อผลงานของสถาบันฯ ได้ที่ ร้านสวัสดิการ ชั้น 1 อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา หรือสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่นางสาวอัมไพ หนูเล็ก
โทร. 02-800-2341 หรือ 02-800-2308-14 ต่อ 3206 โทรสาร 02-800-2332

Journal of Language and Culture

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University
Subscription Rate (US\$ 15/1 Year: 2 Issues)

Name (Mr./Mrs./Ms./Dr. /Prof.).....

Institution/Company.....

Address.....

Postal Code.....Country.....

Telephone.....Fax.....

E-mail Address.....

Starting Date: Vol..... No.....

Vol..... No.....

Total.....Baht

By money order (to Director) Draft/Cheque

To subscribe, please fill in the order form and return it with your payment to:

Director

Journal of Language and Culture

Research Institute for Languages and Cultures of Asia

Mahidol University, Salaya

Nakhon Pathom 73170

Thailand

EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Khunying Suriya Ratanakul

College of Religious Studies, Mahidol University

Assoc. Prof. Dr. Chai Podhisita

Institute of Population and Social Research, Mahidol University

Prof. Emeritus Dr. Karnchana Nacsakul

The Royal Institute

Prof. Emeritus Dr. Pranee Kullavanijaya

Faculty of Arts, Chulalongkorn University

Prof. Emeritus Dr. Chatthip Nartsupha

Faculty of Economics, Chulalongkorn University

Prof. Dr. Cholthira Satyawadhna

The Research Institute, Rangsit University

Assoc. Prof. Dr. Kanjana Kaewthep

Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University

Assoc. Prof. Malee Boonyasiripun

Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University

Assoc. Prof. Dr. Sujaritlak Deepadung

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

Assoc. Prof. Dr. Amon Sangmanee

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

Assoc. Prof. Dr. Weera Ostapirat

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

Prof. Dr. John F. Hartmann

Northern Illinois University, U.S.A.

Prof. Dr. Jerold A. Edmondson

University of Texas at Arlington, U.S.A.

Prof. Dr. Shoichi Iwasaki

UCLA, Los Angeles, U.S.A.

Prof. Dr. Robert S. Bauer

University of Hong Kong, Hong Kong

Prof. Dr. Yoko Hayami

Kyoto University, Japan

Dr. Peter A. Jackson

Australian National University, Australia

Dr. Larin Adams

SIL International, Thailand

Mr. Douglas Inglis

SIL International, Thailand

Issue Editor:

Assoc. Prof. Duangporn Kumnoonwat

Managing Editor:

Dr. Sirintorn Pibulpanuwat

Managing Editorial Board:

Dr. Jitjayang Yamabhai

Dr. Theeraphong Boonruga

Krittaya Akanisdha

Sunida Siwathomchai

Supaporn Kacharat

Phodchara Suwannaphachana

Pichet Setapong

Kanda Yagi

Secretary:

Suttilak Soonghangwa

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

Salaya, Phutthamonthon, Nakhon Pathom, 73170 Thailand

Tel. 0-2800-2341 or 0-2800-2308-14 Ext. 3213 Fax 0-2800-2332

Website <http://www.lc.mahidol.ac.th>

E-mail Address lcjournalmu@gmail.com

THREE LADA LIMITED PARTNERSHIP

9/1205 Moo 1 Sakaengam Rd., Samaedum, Bangkhunthien, Bangkok 10150

Lexical borrowing between Austronesian and Tai-Kadai language families: Focus on Malay and Thai languages <i>Umadiyah Haji Umar</i>	5
การพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรขอม เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษา และวัฒนธรรมท้องถิ่น: กรณีศึกษา ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี กามารุดดีน อีสายะ จารูว์จันน์ สองเมือง อับดุลการิม สามะมิง และ ฮาเร๊ะ เจ๊ะ โด	35
การวิเคราะห์อรรถลักษณะเชิงเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาลาว กัมพู และมลายู จำปาทอง โพธิ์จันทิราษ	57
นามวลีเรียกญาติที่ใช้อย่างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองไทย วรวรรณ ศรียากัย	81
An exploratory study of textual resources in some selected Thai short stories <i>Supakit Buakaw</i>	97
Book Review by <i>Pranee Kullavanijaya</i> Anthony V.N. Diller at al. (2008), <i>The Tai-Kadai Languages</i> , London: Routledge.	119
Conference Report - The 42 nd international conference on Sino-Tibetan languages and linguistics <i>Supakit Buakaw</i>	125